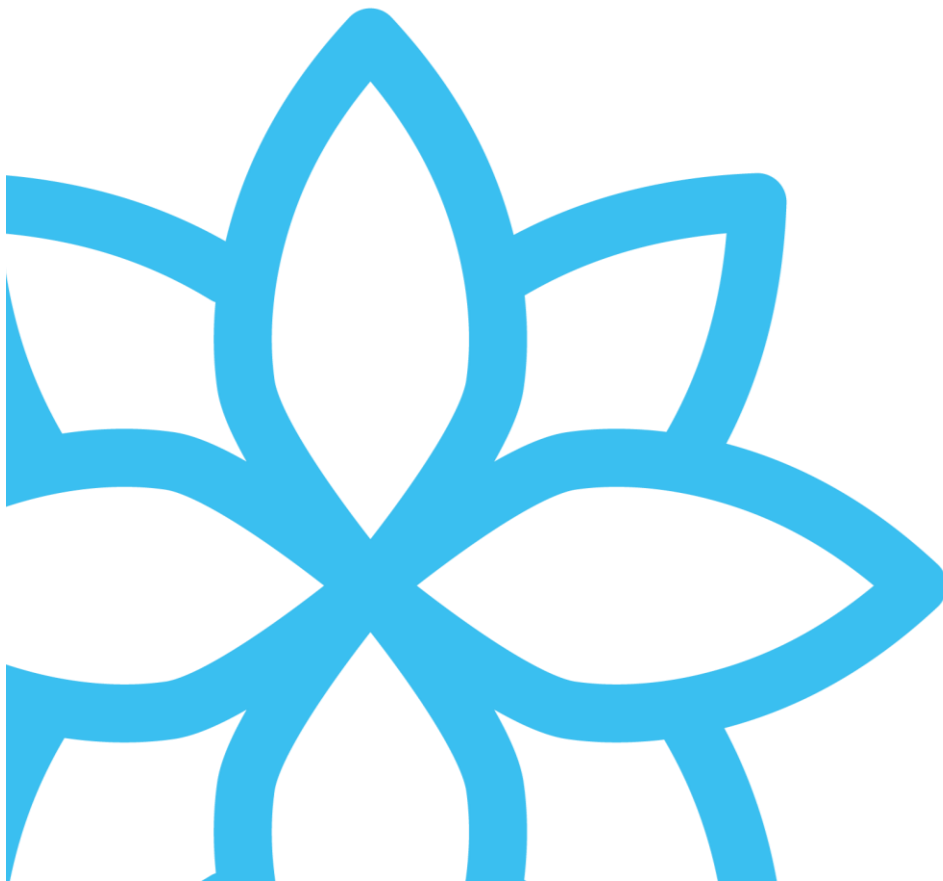

Marker kommune
Mulighetene er mange

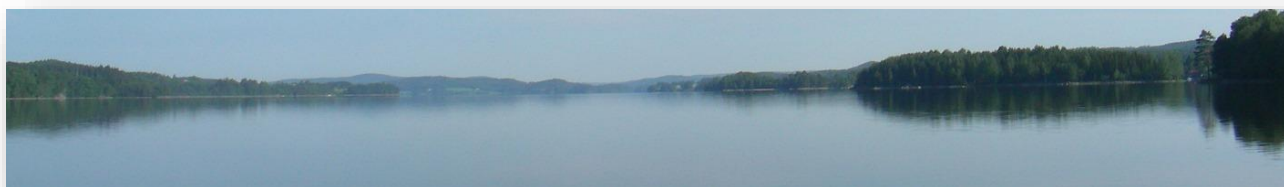
Budsjett 2021
med økonomiplan 2021-2024
Formannskapetets innstilling

Innhold

Innhold.....	2
1. Rådmannens innledning og kommentarer.....	4
2. Sammendrag.....	6
2.1 Prosess.....	6
2.2 Skatt og nøkkeltall.....	7
2.3 Investeringer.....	8
2.4 Oppsummering av budsjettforslaget 2021.....	8
2.5 Oppsummering av økonomiplanperioden 2021-2024.....	10
3. Mål- og resultatstyring.....	11
4. Samfunnsutvikling.....	15
4.1 Folketall og framskrivinger.....	15
4.2 Demografi.....	17
4.3 Sysselsetting og næringsliv.....	17
5. Økonomiske rammebetingelser i økonomiplanperioden.....	21
5.1 Fondsbeholdningen.....	21
5.2 Driftsresultat.....	22
5.3 Gjeld.....	22
5.4 Finansieringssystemet.....	22
5.5 Statsbudsjettet 2021.....	23
5.6 Eiendomsskatt.....	25
5.7 Likviditet.....	25
5.8 Forslag til driftsrammer budsjett 2021.....	26
5.9 Forslag til driftsrammer i økonomiplanperioden 2021-2024.....	27
5.10 Investeringsbudsjett 2021-2039.....	28
6. Virksomhetenes budsjettkommentarer.....	30
6.1 Virksomhet Marker skole.....	31
6.2 Virksomhet Trollhaugen barnehage.....	36
6.3 Virksomhet Familie og helse.....	39
6.4 Virksomhet NAV.....	42

6.5 Virksomhet omsorg	45
6.6 Virksomhet Teknikk, plan og miljø.....	48
6.7 Virksomhet Kultur, fritid og bibliotek	52
6.8 Øvrige områder.....	55
6.8.1 Stab, støtte og fellesfunksjoner	55
6.8.2 Politikk og utvalg	55
6.8.3 Private barnehager	59
6.8.4 Livsynsformål.....	60
6.8.5 Interkommunale selskaper - IKS.....	60
6.8.6 Næring	63
7. Budsjettnoter.....	63
Note 1 – Skattegrunnlag og inntektsutjevnerende tilskudd.....	67
Note 2 – Fiskale inntekter.....	67
Note 3 – Generelle statstilskudd	67
Note 4 – Utbytte fra selskaper	67
Note 5 - Bruk og avsetning til fond i 2021.....	67
Note 6 - Vekting av avdrag	68
Note 7 - Selvkost.....	68
8. Kommunale avgifter/gebyrer	79
9. Bevilgningsoversikter.....	91
9.1 Drift.....	91
9.2 Investering	93
10. Formannskapetets innstilling.....	96

1. Rådmannens innledning og kommentarer

Rådmannen legger med dette fram forslag til budsjett for 2021 og økonomiplan for perioden 2021–2024. Grunnlaget for budsjettarbeidet og arbeidsprosessen er beskrevet i de etterfølgende kapitler.

Det er ikke mulig å unngå å nevne 2020. Det har vært et spesielt år på mange måter. Det er første hele driftsår etter siste valg, første driftsår med annerledes kommunelandskap rundt oss etter kommunereformen, og vi ble truffet av Korona-pandemien. Tross alt dette er vi godt i rute. Vi har en robust økonomi og en robust organisasjon i utvikling. Vi har tilpasset oss nye omgivelser, der vi stadig finner nye samarbeidsformer med våre naboer, og arbeider med å videreutvikle disse.

Korona-pandemien har påvirket oss på flere måter. Vi må finne andre måter å arbeide på og vi blir pålagt nye oppgaver. Vi får økte kostnader, noen som følge av pålegg fra sentrale myndigheter og noen som konsekvens av beslutninger og valg vi tar selv. Det positive er at vi får erfare hvor våre produksjonsgrenser går i deler av virksomheten. Vi får testet og evaluert våre beredskapsplaner i en reell situasjon, og med det et bedre grunnlag enn det teoretiske for å videreutvikle en robust virksomhet for fremtiden. Vi har også fått et «digitalt løft» gjennom at undervisning og møter både internt og eksternt er gjennomført via nettbaserte løsninger. Til tross for pandemien har vi også gjennomført utbygging av nye Trollhaugen Barnehage på Ørje på en forbilledlig måte. Takk til alle som har bidratt i det prosjektet.

Korona-pandemien vil forfølge oss videre inn i fremtiden. Selv om det er forventet vaksine ikke alt for langt inn i neste år legger rådmannen til grunn at 2021 vil arte seg omtrent som 2020 med begrensninger og tiltak, men at vi utover i 2022 gradvis vil vende tilbake til mer normale forhold.

Budsjett 2021

Rådmannen kommenterer ikke i detalj budsjett for 2021 i innledningen, da dette ikke skiller seg vesentlig fra budsjettet for inneværende år. Rådmannen vil imidlertid peke på at det i investeringsbudsjettet for 2021 ligger flere tiltak for å starte opp prosessen mot de satsingene vi ønsker å gjennomføre fra 2023.

Ekstra penger som kommer som refusjon for koronautgifter er ikke lagt inn i budsjettforslaget for 2021. Dette er ordninger som stadig er under endring og derfor vanskelig å forutse. Det føres derfor egne regnskap for koronatiltak.

Økonomiplan 2022-2024

Grunnlaget for økonomiplanen er lagt gjennom en arbeidsprosess der virksomhetsledergruppa, formannskapet og tillitsvalgte i Marker har vært sentrale medspillere. Til grunn for arbeidet ligger FNs bærekraftsmål, samfunnsdelen i kommuneplanen med satsingsområder, og Marker kommunes beslutning om å fortsette som egen kommune.

Rådmannen ser det som helt avgjørende for målrettet fremtidig utvikling at kommune planlegger langt frem i tid. Det dreier seg om at vi skal se den røde tråden i det vi gjør, og vi må ha et langsiktig perspektiv på den økonomiske planleggingen slik at de store avgjørelsene ses i sammenheng og mot et felles mål. Som det går frem av investeringsbudsjettet under strekker det seg frem til 2039, mens budsjettet og den obligatoriske økonomiplanen strekker seg fram til 2024.

Den røde tråden

er tilpasning og utvikling av Marker kommune for de kommende generasjoner. Kommunen skal være attraktiv å bo i. Vi skal ha gode tjenester i form av dyktige medarbeidere og gode fasiliteter vi leverer tjenestene i. Et trivelig og attraktivt kommunesentrum med nærhet til kommunale og private tjenester. Gode og varierte bo muligheter, og vi skal ta vare på det ytre miljøet.

Første skritt på denne vandringen er den nye barnehagen, et miljøbygg som allerede er ferdig og tatt i bruk. I fortsettelsen kommer sentrumsutvikling på Ørje, ny skole, oppgradering av VA anlegg og nytt renseanlegg med kapasitet som gir fremtidige vekst- og utviklingsmuligheter. I kommuneplanens arealdel må vi legge til rette for dette. Lenger ut i perioden må vi styrke boligtilbudene rundt omsorgssenteret, både for å gi kapasitet til de store etterkrigskullene som kommer, og for å redusere reiseavstander til deler av de innbyggerne som mottar tjenester.

Vi har hatt vekst i folketallet siste året, og ved å gjøre disse grepene bør vi være attraktive som bokommune i årene framover slik at vi kan vedlikeholde en viss vekst i folketallet.

Slik rådmannen ser det, er det nå vi har muligheten til å gjøre disse grepene for de oppvoksende generasjoner. Vi har svært lav lånerente, og alt tyder på at det vil vedvare. Vi har innført eiendomsskatt i Marker kommune. Denne skatten har vært, og vil være under angrep fra sentrale myndigheter i årene som kommer. Rådmannen mener tiden er inne for en målrettet bruk av eiendomsskatteinntektene til vitale investeringsprosjekt. Venter vi kan muligheten gå tapt.

Økonomiplan og investeringsbudsjett er kraftfullt, men forsvarlig. Gjennomføringen forutsetter imidlertid en god og samlet oppslutning. Det er et klart veivalg som begrenser oss på andre måter. Vi må definere på detaljnivå i driften «hva som er godt nok». Deler av eiendomsskatteinntektene går til drift i 2021, og har gjort det noen år. Disse må frigjøres fra driftsbudsjettet for å kunne betjene fremtidige lån. Dette er en oppgave administrasjonen må løse, men som politikerne må støtte opp om.

Sammen er vi sterke, og rådmannen ser fram til å løse disse oppgavene i fellesskap med folkevalgte, ansatte, tillitsvalgte og Marker kommune sine innbyggere.

Ørje, 7. november 2020

Kjell Reidar Jogerud
Rådmann

2. Sammendrag

Budsjett 2021 med økonomiplan 2022-2024 og langtidsplan for investeringer frem til 2039, inneholder en samlet vurdering av kommunens økonomiske situasjon. Rådmannen har lagt vekt på å fremstille budsjettgrunnlaget slik at det gir nødvendig informasjon for en god politisk prosess.

2.1 Prosess

Budsjettprosessen for 2021 ble startet med et budsjettmøte med virksomhetsledergruppa i Marker kommune. Tema var gjennomgang av kjente muligheter og utfordringer i budsjett 2021-2024.

Den 05.06 hadde vi det første budsjettmøte med ledergruppe, formannskap og tillitsvalgte i Marker kommune. Her ble en oppsummering av årsrapport 2019 for hver av virksomhetene med følgende temaer gjennomgått:

- Har vi nådd målene?
- Hva fikk vi ikke til?
- Dette jobber vi videre med?
- Våre viktigste utfordringer

Vi fortsatte møtet den 18.06 med fokus på investeringer i et langsiktig perspektiv.

Den 18.08 presenterte aktuelle virksomheter de samme temaene som nevnt over for oppvekst- og omsorgsutvalget.

Den 17.09 var det nytt budsjettmøte med ledergruppe, formannskap og tillitsvalgte. Her ble konsekvensjustert budsjett presentert. Virksomhetslederne presenterte her sine endringsforslag som følge av pålegg eller vedtak og endringsforslag faglige vurderinger.

Den 15.10 var det nytt formannskapsmøte med budsjett som tema, hvor rådmannens ledergruppe deltok fra administrasjonen. Her var tema statsbudsjett, foreløpig forslag til rammer for virksomhetene og investeringer fra 2021-2039.

I ettertid har virksomhetene jobbet med økonomiplan ut fra kjente og ukjente forutsetninger knyttet til samme mal som i budsjettet, endringsforslag som følge av pålegg eller vedtak og endringsforslag faglige vurderinger.

Budsjett- og økonomiplan 2021-2024 har ikke hensyntatt utgifter til Korona, da det er lovet dekning av disse utgiftene i neste års statsbudsjett. Regjeringen varsler at det vil gis 4,4 milliarder til kommunene som økt innbyggertilskudd og 1,5 milliarder kroner fordeles som skjønnsmidler for første halvår 2021. I tillegg får kommunene 321 millioner kroner over rammetilskuddet til stillinger knyttet til kontroll med etterlevelse av reglene for arrangementer, serveringssteder og arbeidstakere mv.

Bevilgningsforslagene er basert på arbeidsgruppens beregninger, og skal dekke merutgifter og mindreinntekter knyttet til koronapandemien i første halvår 2021.

2.2 Skatt og nøkkeltall

Skatteinntektene i 2019 ble høyere enn anslått på landsbasis, med 4,7 prosent økning i forhold til 2018. Fortsatt høye utbytteinntekter til personlig skatteyttere, trolig som følge av tilpasninger til økt utbyttebeskatning, har også dette året bidratt til økte skatteinntekter for kommunene.

Marker kommune hadde en økning fra 2018 til 2019 på hele 5,8 prosent. Økningen skyldes en endring i fordelingsprosenten til kommunene, og det gjorde bra utslag for Marker kommune og for mange andre kommuner. I kroner var økningen på hele 10 836 393 enn periodisert opprinnelig budsjett.

Marker kommune er fortsatt en av de mest skattesvake kommunene i Østfold. Pr 31.12.2019 lå Marker kommune på 80,4 prosent av landsgjennomsnittet, mens for eksempel Hvaler kommune lå på 107,5 prosent av landsgjennomsnittet. Når vi ser på netto skatteutjevning lå Marker kommune på 94,3 prosent, mens igjen Hvaler kommune lå på 101,8 prosent.

Noen andre nøkkeltall fra 2019 er netto driftsresultat som i 2019 var 4,57 prosent. I 2018 var tilsvarende prosent 3,02. Disposisjonsfond var pr 31.12.2019 på 15,34 prosent av sum driftsinntekter. Fondet har fra 2015 til 2019 vokst fra 0 til kr 47 706 893.

Utviklingen i netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter har for Marker kommune sin del vært stabil de siste årene, mellom 65-68 prosent. I 2019 steg den til 87 prosent, dette med bakgrunn i låneopptak til Trollhaugen barnehage.

For beregning av rammetilskudd og skatt på inntekt og formue, er det som tidligere år benyttet prognosemodellen utarbeidet av Kommunenes Sentralforbund. Forslag til avgift på kommunale tjenester følger som egne punkter i budsjettvedtaket. Eiendomsskatten er for 2021 beregnet til en inntekt på kr 14,5 millioner. Marker kommune har i dag en eiendomsskatt på 4 promille på hus og fritidsbolig, og dette er også maks sats som er lov å benytte. Dette i henhold til forslag i statsbudsjettet. Marker kommune har 7 promille på Næring.

Utbytte er i budsjett- og økonomiplanperioden budsjettert med kr 0.

Når det gjelder rentekostnader er det lagt inn følgende budsjetterte lånerente:

- 2020 – 1,00 prosent
- 2021 – 1,05 prosent
- 2022 – 1,35 prosent
- 2023 – 1,65 prosent

Dette er hentet fra Kommunalbanken og Norges Bank anslag hentet fra Pengepolitisk rapport 2019.

Det er lagt inn en avsetning til disposisjonsfond i 2021 på kr 5 000 000 som er 1,66 prosent av netto driftsinntekter.

2.3 Investeringer

Investeringsbudsjettet for 2021 er på kr 22 millioner. Det er ikke foreslått låneopptak til videreutlån (startlån) for 2021. Vi foreslår låneopptak til følgende investeringer i 2021:

- Vann og avløp
- IKT generelt
- Maskinpark teknisk
- Inventar
- Smarte Samfunn
- Oppgradering bygg og anlegg
- Fiber – egenandel
- Innvendig heis i Ørje kirke

Investeringene er et viktig element i forhold til måloppnåelse og må sees i sammenheng med de driftsmessige tiltakene. I økonomiplanperioden er det lagt inn forslag om store låneopptak, her inngår blant annet ny skole og VAR investeringer. Ørje torg er foreløpig uavklart i forhold til eie eller leie, og er derfor lagt inn uten beløp. Ny Brannstasjon med samlokalisering av teknisk drift har også kommet opp som et behov etter salg av Kilebuveien. Dette er også kun lagt inn med x antall kroner.

Det er laget et langsiktig investeringsbudsjett frem til 2039, dette for å prøve og anslå hva behovet er fremover nå det gjelder investeringer. Marker kommune har et stort investeringsbehov i årene som kommer.

2.4 Oppsummering av budsjettforslaget 2021

Politikk og utvalg

Foreslått ramme for 2021 er kr 3 100 000. Rammen er økt med kr 200 000 fra 2020. Dette er utgifter til Stortingsvalg som kommer i 2021. Det er satt av kr 100 000 til formannskapetets disposisjon.

Stab

Her er rammen for 2021 foreslått til kr 26 500 000. Dette er en økning fra 2020 med kr 1 500 000. Det er for 2021 ikke funnet penger til tilskudd til etablering og tilpasning av bolig. Dette ble tidligere overført som tilskudd fra Husbanken, men er nå lagt i rammene til kommunene. Økte utgifter til IKT og lisenser har vært prioritert i denne omgang. Det er satt av kr 1 500 000 til lønnsoppgjør 2021 og fordeling til virksomhetene.

Livsnyformål

Fra 2021 er tilskudd til andre trossamfunn tatt ut av kommunebudsjettet og oppgaven er overført til staten. Tilskudd til Marker kirkelige fellesråd er foreslått til kr 3 695 000.

Marker skole

Rammen er for 2021 foreslått økt med kr 1 million, til kr 38 000 000. Dette for å dekke behov for økt bemanning på SFO, da flere barn er i behov av 1:1 støtte. I tillegg vil skole imøtekomme ønskene fra ungdomsrådet med å opprette flere tilvalgsfag, blant annet spansk.

I investeringsbudsjettet i økonomiplanperioden er det foreslått og bygge ny skole. Dette vil bety endringer fremover, men konsekvensene av det vil vi komme tilbake til når det er vedtatt bygging av ny skole.

Trollhaugen barnehage

Her er rammen foreslått økt til kr 7 730 000 fra kr 6 350 000 i 2020. Med flere barn i ny barnehage blir det første hele driftsåret spennende også økonomisk. Trollhaugen barnehage har for tiden stor etterspørsel etter plasser i den nye barnehagen, og det er derfor knyttet noe usikkerhet til foreslått ramme for 2021.

Private barnehager

Færre barn i de private barnehagene når en privat barnehage er lagt ned er en av årsakene til redusert ramme. Satsene pr barn i de private barnehagene er omtrent like for 2021 som de var i 2020. Tilskudd til søskenmoderasjon, redusert foreldrebetaling og styrking av enkeltbarn er også satt av i dette budsjettet.

Foreslått ramme er kr 12 000 000.

Familie og Helse

Her er rammen for 2021 økt med kr 500 000 til kr 22 900 000 for 2021. Økningen skal dekke høyere lønn til psykolog og 30 prosent økt stilling til ergoterapeut. Da har Marker kommune en ergoterapeut i 100 prosent stilling.

NAV

Her er rammen foreslått økt til kr 5 600 000. Økningen er i sin helhet knyttet til reduserte inntekter fra IMDI i forhold til tilskudd flyktninger.

Omsorg

Her er rammen foreslått økt med kr 1 500 000. Dette skal i sin helhet gå til reduserte salgsinntekter fra andre kommuner. Denne virksomheten har i tillegg et vedtak fra 2020 på å fortsette satsingen på hverdagsrehabilitering. Dette skal dekkes av disposisjonsfond med kr 900 000 i henhold til sak nr 20/06.

Teknikk, plan og miljø

For 2021 er rammen foreslått økt med kr 270 000 til kr 18 200 000. Noe reduserte leieinntekter er hovedårsaken til denne økningen. Fortsatt satsing på vedlikehold av eksisterende bygningsmasse er viktig for Marker kommune.

Kultur, fritid og bibliotek

Her er forslaget at rammen holdes uendret for 2021. Virksomheten har selv lagt inn en økning på 25 prosent stilling til skolebibliotek, men dette dekkes innenfor eksisterende rammer. I 2020 ble SLT koordinator og MOT koordinator flyttet med 40 prosent stilling fra denne virksomheten, uten at rammen da ble endret.

Næring

Her foreslås en ramme på kr 1 100 000 som er uendret fra 2020. I tillegg er det hensyntatt kr 300 000 til Soot spelet med finansiering bruk av disposisjonsfond i henhold til vedtak i kommunestyret.

Flere av virksomhetene har i forslaget fått økt sine rammer. Virksomhetene har ikke fått økt rammer i forhold til lønns- og prisvekst, så dette er en del av innsparingen som hver virksomhet selv må ta.

I 2021 vil arbeidet med å tilpasse virksomhetenes rammer til økte utgifter til renter og avdrag starte. Marker kommune har som kjent et stort vedlikeholdsbehov, og vi må fremover sette av inntekter fra eiendomsskatt til renter og avdrag. I dag går deler av inntektene fra eiendomsskatt til å dekke noe drift.

2.5 Oppsummering av økonomiplanperioden 2022-2024

I økonomiplanperioden bruker vi også KS sine prognosetall som grunnlag for beregning av inntektene fremover i tid. Vi gjør også her egne anslag på befolkningsutvikling og skatt, ellers ligger KS-beregningen til grunn. Det knytter seg mange usikkerheter til inntektene fremover i tid. Regjeringen har satt ned et utvalg som skal gjennomgå inntektssystemet for kommunene. Utvalget skal levere en rapport våren 2022.

For virksomhetene vil det da bety store endringer i rammene i økonomiplanperioden. Driften må tilpasses redusert eller ingen bruk av eiendomsskatt til og dekke utgifter til drift. Dette vil også bety en endring i tjenestetilbudet ut til brukere og innbyggere.

Området oppvekst er en prioritert satsing i dette budsjettet og også i økonomiplan. I tillegg ønsker administrasjonen og fortsette det løpende vedlikeholdet av bygningsmassen, men kommunen må også se på muligheter for salg av eiendommer. Dette for å redusere kostnader til drift, men også for og bruke disse salgsinntektene til investeringsbehov.

3. Mål- og resultatstyring

Marker kommune har valgt en organisasjonsmodell med rådmannsnivå (rådmann og kommunalsjefer) og 7 virksomheter. Stab og støttefunksjonene er organisert direkte under rådmannen. Den politiske styringen består av sektororienterte utvalg, men vektlegger også en helhetsorientering. For å ha en godt fungerende organisasjon fordrer det en gjennomgående bevissthet og forståelse for hva vi skal ha i fokus og arbeide for, både samlet for hele kommunen, på tvers av virksomhetene og innad i hver enkelt virksomhet. Vi skal ha en overordnet og helhetlig strategisk styring.

Rammene for styring og utvikling av Marker kommune består i hovedsak av fire hovedelementer:

1. Visjonen og verdiene våre
2. Målene våre
3. De økonomiske rammene
4. Lovverket som regulerer alle side av kommunal tjenesteyting og drift

Marker kommunes visjon er:

MULIGHETENE ER MANGE

Vi bygger vår virksomhet på verdiene **Trygghet, Trivsel og Respekt**. Verdiene danner grunnlaget for verdibasert ledelse og for utvikling av organisasjonen. Verdiene skal videre fungere som en rettesnor for samtlige medarbeidere i Marker kommune i den daglige tjenesteytingen.

Verdiene ligger til grunn for utarbeidelsen av våre mål og i videre arbeid med mål-oppnåelse. Verdiene er også tydelige i vår Informasjons- og kommunikasjonsstrategi og i våre Etiske Retningslinjer.

For å kunne implementere disse verdiene er vi avhengige av et tydelig og godt lederskap som kjenner til hvilke handlinger og holdninger som fremmer nettopp disse verdiene. Det er i Marker vedtatt en plattform for god ledelse. Hovedmålet for ledelse i vår kommune er: **Trygg, god og enhetlig tjeneste**.

Vi har sammenfattet dette i en verdiplakat for kommunen vår.

Visjon
Mulighetene er mange

Verdier
Trygghet
Trivsel
Respekt

“Folk som snakker sammen, skaper sammen”
Derfor vi vil stimulere til samspill mellom Innbyggere, medarbeidere, frivillige og lokalt næringsliv for å ha fornøyde Innbyggere, opprettholde vårt lokalsamfunn og utnytte Markersamfunnets potensiale.

MOT
Marker er en MOT-kommune. Vi vil bevisstgjøre og styrke ungdoms mot – til å leve, bry seg og si nei.
MOTs visjon er et varmere og tryggere samfunn.

Styringsmål
God tjenestekvalitet med fornøyde brukere.
Tilfredse, stolte og friske medarbeidere.
God ressursstyring som sikrer økonomisk handlingsfrihet.
Attraktiv kommune for bosetting og etablering.

MARKER

Kommuneplanens samfunnsdel for 2016-2028 ble vedtatt av kommunestyret 15.12.2015, og fastsetter hva som er de langsiktige utfordringer, mål og strategier for samfunnsutviklingen i Marker kommune. De tre overordnede målene i Marker er:

1. Fornøye innbyggere
2. Opprettholde vårt lokalsamfunn
3. Utnytte vårt potensiale

Kommunens samlede virksomhet skal utvikle tjenester i samsvar med følgende hovedmål vedtatt i samfunnsdelen:

1. Å fortsatt ha en positiv befolkningsutvikling
2. Opprettholde lokalt arbeidsmarked
3. Opprettholde et godt tjenestetilbud
4. Utvikle et levende sentrum med økende aktivitetstilbud
5. Enklere tilgang for unge og eldre til aktiviteter og sosiale arenaer
6. Infrastruktur som tilrettelegger for innflytting og næringsetablering
7. Senke terskelen for deltakelse i samfunnet
8. Utjevne sosiale forskjeller som påvirker helsen
9. Lage boliger som bidrar til bedre helse og mulighet for å bo hjemme lengre for eldre
10. Begrense behovet for individuell transport
11. Kommunen skal ta miljøansvar i egen virksomhet

Det er utarbeidet strategier for hvert enkelt av disse, som er å finne i nevnte plan: [Kommuneplanens samfunnsdel](#)

Smarte byer og samfunn og FNs bærekraftsmål

FNs 17 bærekraftsmål inneholder de tre, sammenhengende dimensjonene i bærekraftig utvikling; **miljø, økonomi og sosiale forhold.**

Marker kommune ønsker vi å bruke bærekraftmålene aktivt i vår planlegging av og beslutninger om blant annet utdanning, integrering, sentrumsplanlegging, klima- og miljøtiltak, innkjøp, helse, teknologi og andre innovative løsninger.

Marker kommune deltar i programmet Smarte byer og samfunn. Dette handler om hvordan byer og bygder skal utvikles til å bli bærekraftige og moderne samfunn der både økonomiske, sosiale og miljømessige verdier gjennomføres alt vi gjør og skaper. Energi, vann, mobilitet, helse, bygg og hjem, offentlige tjenester og integrasjon mellom de forskjellige virksomhetsområdene er noen av de sentrale satsningsområdene i dette arbeidet.

Marker kommune har også inngått avtale om deltakelse i partnerskap i NCE (Norwegian Centres of Expertise). Tankegangen om at innovative løsninger skapes i samhandling mellom innbyggere, akademia, bedrifter og det offentlige er et grunnleggende element.

Vi ønsker å ta fatt på samfunnsutfordringer på en ny måte og la dem være drivere for vårt valg av nye løsninger. Med utgangspunkt i disse og målene i kommuneplanen, har vi gjennom ulike prosesser plukket ut 5 satsingsområder med målformuleringer i planperioden:

Trygt oppvekstmiljø

Barn og unge i Marker skal leve i et oppvekstmiljø som fremmer inkludering, toleranse, vennskap og respekt. Alle arenaer der barn og unge ferdes eller berøres skal stå samlet og samarbeide om dette.

Framtidens eldreomsorg

Marker er en aldersvennlig kommune som bidrar til at de eldste innbyggerne mestrer sine liv på best mulig måte og opplever en utsatt skrøpeligheit.

Klima og miljø

Marker skal ha en miljøvennlig utvikling for å verne naturen, styrke folkehelsen og bidra til å nå globale mål om et grønt skifte

Næring og samfunn

Marker kommune fyller rollen som en tydeligere samfunns- og næringsutviklingsaktør hvor både politikere og medarbeidere bidrar til å realisere aktiv og ambisiøs samfunns- og næringsutvikling.

Robust organisasjon

1. Omdømme: Marker kommune har gode fagmiljøer som tiltrekker seg ønsket kompetanse
2. Drift: Marker kommune drifter sine tjenester effektivt, økonomisk og med god kvalitet, uten å slite ut organisasjonens ressurser
3. Utvikling: Marker kommune har et kontinuerlig fokus på forbedring, utvikling og innovasjon for å sikre framtidig bærekraft

God målstyring handler om å styre på flere dimensjoner, og rådmannen anbefaler at vi fortsetter med følgende 4 fokusområder med gjennomgående styringsmål for planperioden:

1. Tjenestekvalitet	<i>Brukertilfredshet – god tjenestekvalitet i alle ledd</i>
	<i>Faglig kvalitet – god tjenestekvalitet i alle ledd</i>
2. Organisasjonskvalitet	<i>Godt arbeidsmiljø</i>
	<i>Friske medarbeidere</i>

3. Økonomi
4. Samfunn

Innovasjon og nytenking
God økonomistyring
En attraktiv kommune med mennesker og natur i fokus

Tabellen nedenfor viser hva som er de gjennomgående måleindikatorene i alle virksomheter, og også noen oppførte felles mål (eller kommunesnitt). Hver virksomhet utarbeider sine arbeidsmål for 2021 med utgangspunkt i dette. Metodikken vil bli revidert i planperioden.

Fokusområder	Måleindikator	Metode	2018	2019	Mål 2021
Tjenestekvalitet	Brukertilfredshet – god tjenestekvalitet i alle ledd				
		BU			
		BU			
	Faglig kvalitet – god tjenestekvalitet i alle ledd				
Organisasjonskvalitet	Godt arbeidsmiljø				
	Mestringsorientert ledelse	MU			
	Mestringsklima	MU			
	Andel medarbeidere som har hatt medarbeidersamtale	DK			100 %
	Friske medarbeidere				
	Nærvær	DK			% nærvær
	Innovasjon og nytenking				
	Fleksibilitetsvilje	MU			
	Antall igangsatte og/eller gjennomførte tiltak	DK			
Økonomi	God økonomistyring				
	Forbruk mot budsjett	DK			100 %
Samfunn	En attraktiv kommune med mennesker og natur i fokus				
	Livskvalitet og folkehelse				
	Miljø og klima				
	Ungdom i fokus				
	Beredskap				

4. Samfunnsutvikling

Nedenfor gis en sammenstilling av noen viktige utviklingstrekk for kommunen vår. Mange av disse er hentet fra Kommunefakta på SSB, se <https://www.ssb.no/kommunefakta/marker>

Også Kommunedata på regjeringens sider gir mye nyttig info, og her kan en også se detaljer knyttet til statsbudsjettet for egen kommune, <https://www.regjeringen.no/no/tema/kommuner-og-regioner/kommunedata/id2415955/>

4.1 Folketall og framskrivinger

	2019	2018	2017	2016
Folketall 31/12	3 595	3 592	3 567	3 597
Fødte i året	33	21	24	30
Døde i året	30	36	38	41
Nettoinnflytting	1	39	-14	-3
Folketilvekst	3	25	-30	-13
Antall nye eneboliger	14	15	9	3
Antall nye leiligheter	12	11	9	0
Antall nye fritidsboliger	11	5	4	7

Folketallet gikk i 2016 og 2017 dessverre en del tilbake, til tross for stor byggeaktivitet. I 2018 hadde vi imidlertid en gledelig økning, og også i 2019 har den vært positiv, men ikke i så stor grad som i 2018. Første halvår 2020 var utviklingen negativ, men har igjen snudd noe, slik at innbyggertallet nå er 3.600.

Den positive utviklingen i de siste årene har gjort at SSB nå har lagt til grunn en pen økning i forventet folketall. Fra forrige prognose hvor det ble beregnet å være 3.496 innbyggere i kommunen 2030, viser den nye befolkningsframskrivningen 3.746 innbyggere. Det er en avgjørende forskjell om det er den ene eller det andre som treffer.

SSB-tall 2019

Forventet utvikling

 Befolkning i 2030
3 496 innbyggere [per 2030]

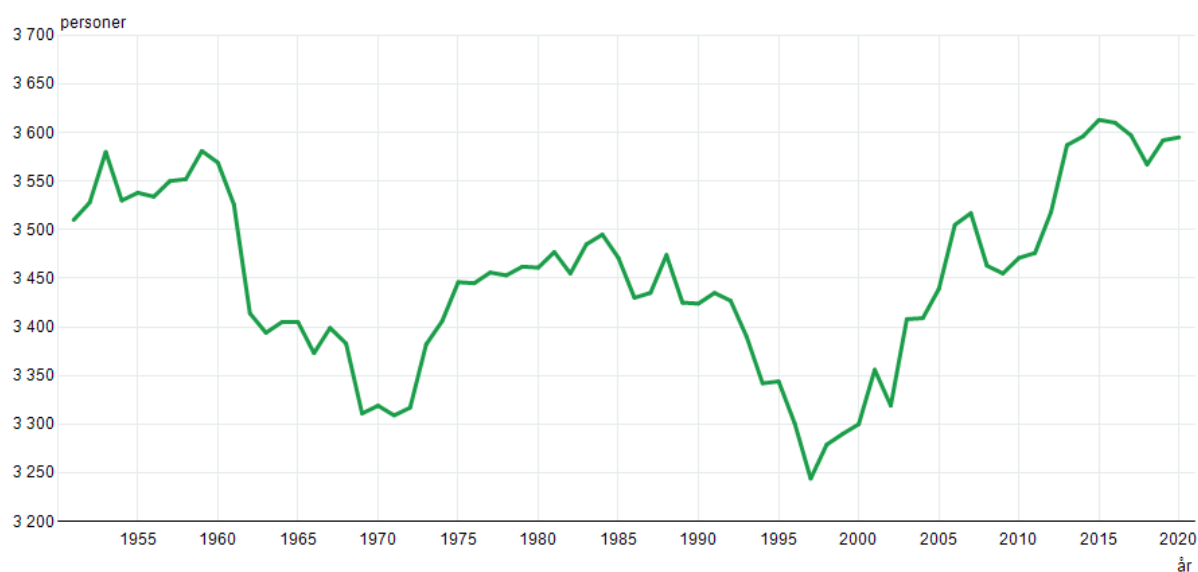
 Befolkning i 2040
3 386 innbyggere [per 2040]

SSB-tall 2019

Forventet utvikling

Utvikling av befolkningen over tid

Kilde: Statistisk sentralbyrå

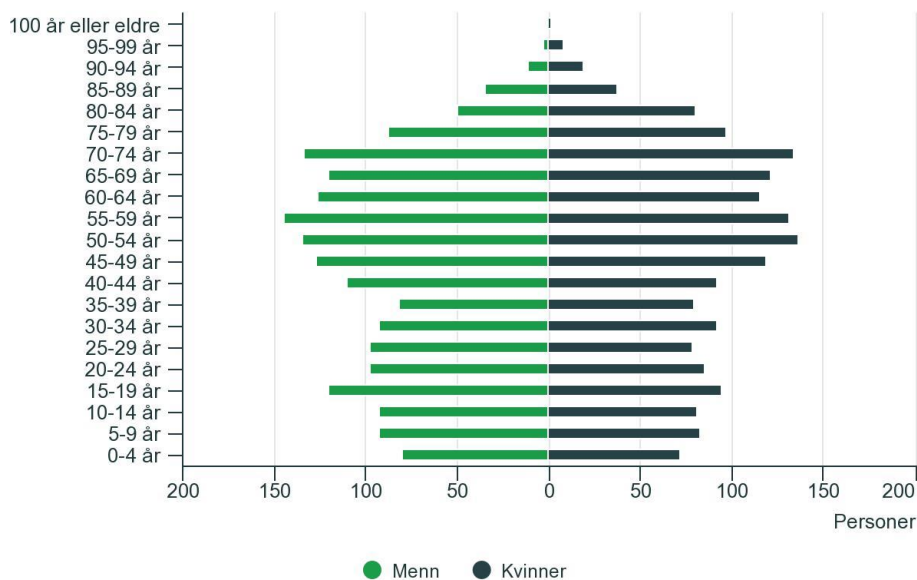
Marker må fortsatt fokusere sterkt på bosteds-, besøks- og næringsattraktivitet, noe som også er understreket i de fokusområdene vi har plukket ut etter arbeidet i fremtidsverkstedene. Dette fremgår også tydelig i næringsstrategien som er under arbeid. Vi må jobbe for å skape en «attraktiv kommune der folk finner seg til rette og trives, og menneskene og de naturgitte forutsetningene er i sentrum», slik vi har uttrykt det ulike dokumenter. At kommunen har en positiv befolkningsutvikling være nødvendig for å opprettholde tjenestetilbudet og er en viktig indikator på at når de mål som er satt i kommuneplanen.

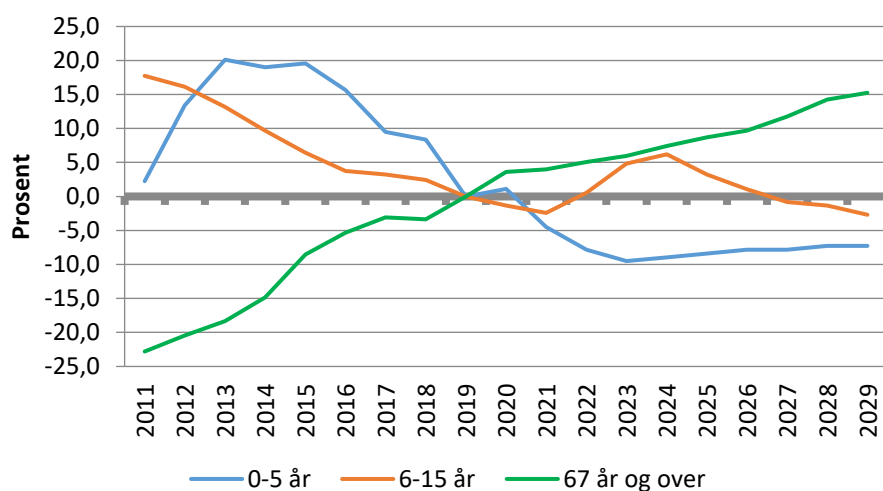
4.2 Demografi

Det vil fortsatt skje en endring i sammensetningen av befolkningen, der antall eldre øker sterkt, og sterkere i Marker enn mange andre kommuner

Aldersfordeling per 1. januar 2020

Kilde: Befolkning, Statistisk sentralbyrå

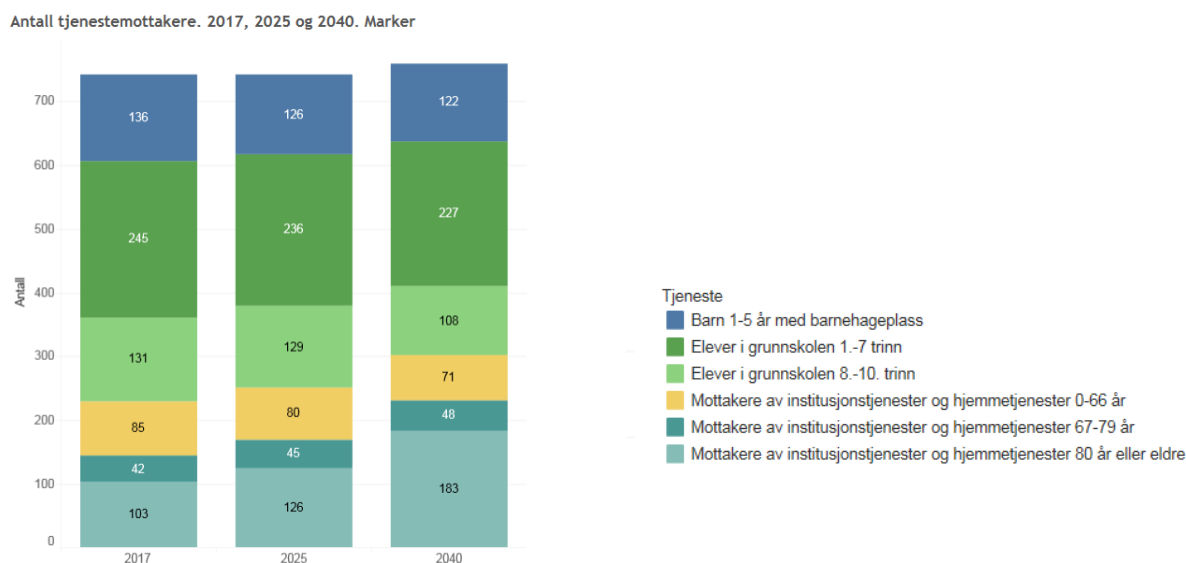

Endringen i befolkningssammensetningen må legges til grunn for planleggingen av nivået på tjenestene.

Marker kommune har i dag en langt større andel av befolkningen i de eldre aldersgruppene enn øvrige kommuner i Indre Østfold. Befolkningsframskrivningen viser at andelen av befolkningen i gruppen over 67 år øker ytterligere framover.

Sammensetning gir utfordringer for tjenestetilbudet, men også for inntektene til kommunen. I og med at også resten av landet får mye av de samme endringene, vil forskjellen ikke øke. Faktisk vil vårt behov sammenliknet med resten av landet reduseres i forhold til den eldste delen av befolkningen, noe som gir mindre overføringer.

Figuren under viser hvordan antall tjenestemottakere vil utvikles videre.

Beregnete mer-/mindreutgifter 2019-2022 knyttet til den demografiske utviklingen. Marker kommune. Faste mill. 2018-kr.
Kilde: SSB/TBU/beregninger ved TF

	2019	2020	2021	2022	2019-2022
0-5 år	0,1	1,5	-2,0	-1,2	-1,7
6-15 år	-2,6	-1,2	-0,6	1,7	-2,8
16-66 år	-0,1	-0,5	0,0	-0,4	-1,0
67-79 år	1,0	1,0	-0,2	0,2	2,0
80-89 år	-0,4	1,7	1,1	0,6	3,0
90 år og eldre	-1,8	0,0	0,4	1,1	-0,4
Sum	-3,8	2,4	-1,4	1,9	-0,8

I perioden 2019-2022 anslås Marker kommune å få reduserte demografikostnader på 0,8 mill. kr (mindreutgifter på 0,9 mill. kr for de frie inntektene). Færre barn og unge i aldersgruppene 0-5 år og 6-15 år trekker isolert sett i retning av reduserte utgifter til barnehage og grunnskole. Flere eldre i aldersgruppene over 67 år bidrar isolert sett til økte utgifter til pleie- og omsorgstjenestene.

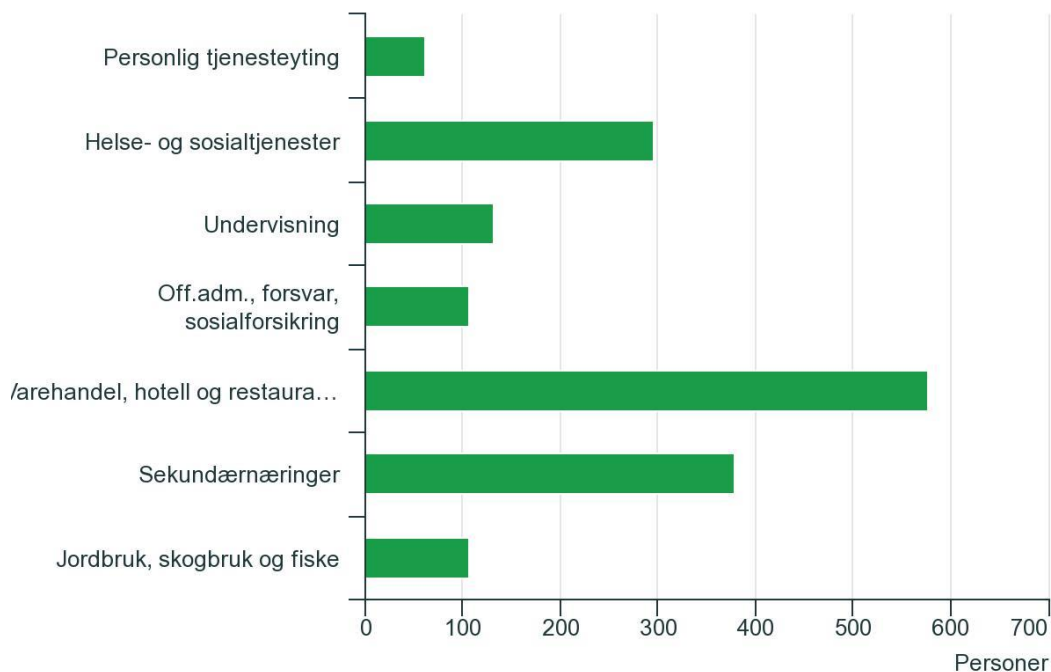
4.3 Sysselsetting og næringsliv

Marker kommune har svært lav arbeidsledighet, men en så høy uføreandel som 11,1 %. Det er kun noen få kommuner i landet med enda høyere uføreandel, noe som gir oss spesielle utfordringer i tjenestetilbudet.

Marker kommune har 1.702 arbeidstakere bosatt i kommunen. Av disse pendler 794 personer ut av kommunen for sitt daglige virke. De aller fleste til Eidsberg, deretter Askim og Oslo. 305 personer pendler inn til kommunen.

I kommune NM som hvert år gjennomføres av NHO havner Marker kommune på plass 105. i landet der indikatorene er verdiskaping, nyetableringer og sysselsetting. Det er en målsetting for kommunen å legge til rette for etableringer og utvikling innen eksisterende næringsliv, men samtidig være en god bokommune slik at vi kan ha innflytting som ikke bare er knyttet til arbeidssted.

Hva innbyggerne arbeider med. 2019

Kilde: Sysselsetting, registerbasert, Statistisk sentralbyrå

Kommunen har et aktivt landbruk med stor investering- og utviklingsvilje.

Regionalpark Haldenkanalen og Visit Indre er våre verktøy i forhold til besøksnæringen. Videre utvikling av natur- og kulturbasert turisme for å styrke vår posisjon i denne sammenheng er viktig.

Telemarksforskning anbefaler følgende strategier for Marker kommune

Bostedsattraktivitet

- Stimuler til boligbygging
- Skap sosiale møteplasser
- Støtt næringsutvikling hos naboer
- Bedre kommunikasjon for pendlere
- Ta vare på innvandrere

Næringsattraktivitet:

- Bli attraktiv for kompetansebedrifter
- Samarbeid på tvers av kommunegrensene
- Prioriter arbeid med innovasjon og nettverk

Besøksattraktivitet

- Opplevelsestilbud for egne innbyggere
- Skap opplevelser av regional interesse
- Stimuler til hyttebygging
- Samarbeid på desitinasjonsnivå
- Prioriter omdømmearbeid

Strategiene som er anbefalt samsvarer godt med det som er forslått i samfunnsdelen av kommuneplanen. Vi må prioritere tiltak som gjør oss attraktive for besøk, bosetting og næringsetablering. I budsjett og økonomiplan foreslås flere tiltak som støtter opp under dette, ikke minst arbeidet med Ørje Torg.

5. Økonomiske rammebetingelser i økonomiplanperioden

Alle kommuner skal i henhold til ny kommunelov ha økonomiske måltall eller økonomimål. Dette for å få en sunnere utvikling i kommunenes økonomi og sikre fremtid og nødvendige reserver. Det er ikke knyttet noen oppfølging til disse økonomimålene i ny kommunelov. Marker kommune har siden budsjett 2019 hatt økonomimål.

I budsjett- og økonomiplan 2021-2024 foreslås følgende økonomimål:

Tekst	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Disposisjonsfond	47 706 893 15,34 % av brutto driftsinntekter	Min. 10 % av brutto driftsinntekt	Min. 10 % av brutto driftsinntekt	Min. 10 % av brutto driftsinntekt	Min. 10 % av brutto driftsinntekt	Min. 10 % av brutto driftsinntekt
Netto driftsresultat i % av sum driftsinnt.	4,57	1,85	1,99	2,53	1,76	1,75
Gjeldsgrad	68	75	80	111	111	111

For 2023 og 2024 foreslås det å endre måltall for netto driftsresultat ned til anbefalt nivå fra Teknisk Beregningsutvalg som er 1,75 prosent.

5.1 Fondsbeholdningen

Fondsbeholdningen vil variere over tid. Dette har sammenheng med i hvilken grad kommunene velger å bruke fondsmidler til investeringsformål og til drift.

Fondskapitalen er en viktig buffer mot uforutsette forhold på inntekts- og utgiftssiden, og som egenkapital for å redusere lånefinansieringen av investeringer.

I økonomiplanperioden er det foreslått følgende avsetninger til disposisjonsfond:

- 2021 – kr 5 000 000 1,66 prosent av sum driftsinntekter
- 2022 – kr 4 000 000 1,33 prosent av sum driftsinntekter
- 2023 – kr 1 000 000 0,33 prosent av sum driftsinntekter
- 2024 – kr 1 000 000 0,33 prosent av sum driftsinntekter

Et av økonomimålene i budsjett- og økonomiplanperioden er fortsatt å opprettholde et disposisjonsfond som minimum er på 10 prosent av sum driftsinntekter. Pr 31.12.2019 var denne prosenten 15,34.

5.2 Driftsresultat

Nedenfor følger en tabell med netto driftsresultat i budsjett- og økonomiplanperioden:

	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Sum driftsinntekter	311 070 288	300 373 877	301 467 894	301 629 720	301 915 081	303 098 362
Netto driftsresultat	13 221 112	7 160 740	6 011 707	7 644 651	5 300 000	5 360 956
Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter	4,25	2,38	1,99	2,53	1,76	1,77
Endring i sum driftsinntekter		-3,44	0,36	0,05	0,09	0,39

Teknisk Beregningsutvalg har anbefalt et nivå på netto driftsresultat på 1,75 prosent. I budsjett- og økonomiplanperioden 2021-2024 er måltallene for Marker kommune følgende:

- 2021 – 1,99 prosent
- 2022 – 2,53 prosent
- 2023 – 1,76 prosent
- 2024 – 1,77 prosent

Siden Marker kommune står ovenfor store kostnader i forbindelse med store investeringsbehov, vil det ikke være mulig å opprettholde et netto driftsresultat på 1,85 prosent i denne økonomiplanperioden.

5.3 Gjeld

Renter og avdrag skal betales over kommunens driftsregnskap. Høy gjeld reduserer handlingsrommet, mens høye inntekter gir muligheter. Et høyt gjeldsnivå kan være bærekraftig dersom inntektene også er høye. Et mye brukt måltall på dette forholdet er netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter, kalt gjeldsgrad.

Gjeldsgraden for hele landet var på 111 prosent i 2019 mot 105,6 prosent i 2018. For Marker kommune var tallet i 2019 90,5 prosent mot 72,2 prosent i 2018 ifølge Kostra.

En høy gjeldsgrad reduserer handlingsrommet. Her er en gammel anbefaling at gjeldsgraden ikke skal overstige 50 prosent av brutto driftsinntekter. Marker kommune har mange og tunge investeringer fremover, og målet må være ikke å overstige gjennomsnittet på landsbasis.

5.4 Finansieringssystemet

De frie inntektene til kommunene består av:

- Skatteinntekter
- Inntektsutjevnerende tilskudd
- Rammetilskudd
- Eiendomsskatteinntekter
- Integreringstilskudd og rentekompensasjon

Dette er inntekter som kommunen kan disponere fritt, uten andre føringer fra staten enn gjeldende lover og regelverk.

Det overordnede formålet med inntektssystemet er å jamne ut kommunens forutsetninger for å gi et likeverdig tjenestetilbud til innbyggerne sine. Dette gjøres ved at man tar hensyn til strukturelle forskjeller i kommunens kostnader og forskjeller i skatteinntektene. Omfordelingen som følge av disse skjer gjennom innbyggertilskuddet.

Inntektssystemet inneholder også tilskudd som utelukkende blir gitt ut fra regionalpolitiske mål.

Marker kommune får i budsjett 2021 overført kr 5 560 000 i distriktstilskudd Sør-Norge. I 2020 var det tallet kr 5 411 000. Bakgrunnen for dette tilskuddet er at det skal ivareta kommuner i Sør-Norge med svak samfunnmessig utvikling. Distriktstilskudd Sør-Norge gis med en sats pr kommune og en sats pr innbygger. Tilskuddet blir tildelt kommuner i Sør-Norge etter følgende kriterier:

- Har under 3 200 innbyggere eller en distriktsindeks på 46 eller lavere.
- Har hatt en gjennomsnittlig skatteinntekt de siste tre årene som er lavere enn 120 prosent av landsgjennomsnittet (målt per innbygger).

Tildeling av distriktstilskudd Sør-Norge tar utgangspunkt i distriktsindeksen, som er et uttrykk for graden av distriktsutfordringer i en kommune. Indeksen bygger i dag på indikatorer som sentralitet, reiseavstand, befolkningstetthet, befolkningsstruktur og -utvikling, status for arbeidsmarkedet og inntektsnivå. Kommuner med distriktsindeks på 35 eller lavere får tilskudd per kommune og per innbygger med høyeste sats. Tilskuddet blir regnet ut fra tallet på innbyggere pr 01.01.2020. Det er brukt samme distriktsindeks i budsjett 2021 som i 2020 av departementet. Det vil altså si at Marker kommune sin distriktsindeks er 34,4, da det er brukt samme grunnlag som i budsjett 2020.

Det var forventet en gjennomgang av distriktsindeksen i kommuneproposisjonen for 2021. Det skjedde ikke, men det er som tidligere nevnt satt ned en gruppe som skal jobbe med inntektssystemet for kommuner og her er det forventet en rapport våren 2022.

Forskjellene mellom landets kommuner er til dels store når det gjelder kostnadsstruktur som følge av blant annet demografi, levekårsforhold med mer. Forskjellene gjør at etterspørselen etter kommunale tjenester og kostnadene ved disse vil variere mellom kommunene.

Indeksberegnet utgiftsbehov for Marker kommune i 2021 er i statsbudsjettet beregnet til 1,0597 – det vil si noe over gjennomsnittet. Til sammenligning var dette beregnet til 1,0587 i 2020. Sett opp mot landsgjennomsnittet som er 1,00 har Marker kommune et noe høyere utgiftsbehov, noe som igjen blir kompensert i utgiftsutjevningen.

5.5 Statsbudsjettet 2021

I statsbudsjettet legges det opp til en vekst i kommunesektorens frie inntekter (skatt og rammetilskudd) i 2021 med 2,0 mrd. kroner. Dette er i nedre del av intervallet for inntektsvekst som ble angitt i kommuneproposisjonen 2021. I tillegg til veksten i de frie inntektene gis det et særskilt tillegg i frie inntekter på vel 1,9 mrd. kroner som kompensasjon for den reelle skattesvikten gjennom 2020, det vil si skattesvikt utover det som automatisk kompenseres ved at kostnadsveksten (deflator) også er lavere. Det innebærer at den midlertidige skattesvikten i revidert nasjonalbudsjett 2020 ikke gir en varig virkning på inntektsnivået fremover.

Veksten i inntektene for 2021 regnes fra anslått nivå på kommunesektorens inntekter i 2020 etter Stortingets behandling av Revidert nasjonalbudsjett 2020. Ekstraordinære bevilgninger i forbindelse med koronapandemien holdes utenom beregningsgrunnlaget når veksten skal beregnes, slik ekstraordinære bevilgninger vanligvis behandles. Veksten i frie inntekter i 2021 ut fra inntektsnivået i kommuneproposisjonen tilsvarer om lag 0,5 prosent.

Anslaget på kommunesektorens skatteinntekter i 2020 er oppjustert med 2,25 mrd. Kroner etter revidert budsjett. Bakgrunnen for oppjusteringen av skatteanslaget er en raskere bedring i arbeidsmarkedet enn ventet i mai, samt at utbyttene i 2019 ble høyere enn anslått. Samlet sett ventes det nå at skatteinntektene blir 3,6 mrd. Kroner lavere enn det som lå til grunn for vedtatt statsbudsjett i fjor høst.

Kommunene får en vekst i frie inntekter på 1,6 mrd. Kroner.

Regjeringens beregning av økt handlingsrom tar ikke hensyn til økningen av innslagspunktet i toppfinansieringsordningen for ressurskrevende tjenester med kr 46 000 utover lønnsveksten. Regjeringens beregning av økt handlingsrom tar heller ikke hensyn til økte tilskudd til private barnehager som følge av barnehagenormene. Det tas heller ikke hensyn til bortfall av innfordringsinntekter ved overføringen av skatteoppkreverfunksjonen til staten.

For Marker kommune betyr det en vekst i frie inntekter fra 2020 til 2021 med 2,9 prosent, med en pris- og lønnsvekst på 2,7 prosent, vil det si en økning på 0,2 prosent. Dette er på linje med foregående år.

Nedenfor følger fordelingen av inntekter for Marker kommune for budsjett 2021 og i økonomiplanperioden 2022-2024:

Tekst	2020	2021	2022	2023	2024
Innbyggertilskudd	90 326 000	89 141 000	89 606 000	89 594 000	89 581 000
Utgiftsutjevning	13 233 000	13 951 000	13 883 000	13 883 000	13 882 000
Overgangsordning - INGAR	-194 000	-136 000	-126 000	-108 000	-90 000
Saker særskilt fordeling	1 587 000	869 000	531 000	531 000	531 000
Distrikstilskudd Sør-Norge	5 411 000	5 560 000	5 560 000	5 560 000	5 560 000
Ordinært skjønn tildeles av Fylkesmann	300 000	250 000	200 000	200 000	200 000
SUM RAMMETILSKUDD UTEN INNTEKTSUTJEVNING	110 663 000	109 635 000	109 654 000	109 660 000	109 664 000
Netto inntektsutjevning	22 000 000	17 556 000	17 556 000	17 556 000	17 556 000
SUM RAMMETILSKUDD	132 663 000	127 191 000	127 210 000	127 216 000	127 220 000
Skatt på formue og inntekt	85 000 000	90 083 000	90 083 000	90 083 000	90 083 000
Eiendomsskatt	13 000 000	14 500 000	14 700 000	14 800 000	14 900 000
SUM SKATT OG RAMMETILSKUDD	230 663 000	231 774 000	231 993 000	232 099 000	232 203 000

Økningen fra 2020 til 2021 er på kr 1 111 000. Dette skyldes økte inntekter eiendomsskatt og økt skatteanslaget. Skatteanslaget har økt betraktelig og det med begrunnelse i en endring av fordelingsprosenten.

Det er lagt til grunn 3 595 innbyggere for beregningen av inntektene både for budsjett 2021 og i økonomiplanperioden 2022-2024.

5.6 Eiendomsskatt

Marker kommune har eiendomsskatt i hele kommunen. Vi har i dag en skattesats på 4 promille for bolig- og fritidseiendommer, og det skrives ut eiendomsskatt på boliger basert på formuesgrunnlaget etter lovens § 8 C-1.

For budsjettåret 2021 er det budsjettert en inntekt på kr 14 700 000. Dette er ut fra forventet inntekt i 2020. For 2022 er inntekten satt til kr 14 700 000, i 2023 er inntekten satt til kr 14 800 000 og i 2024 er inntekten satt til kr 14 900 000.

For budsjett 2021 reduseres maksimal eiendomsskattesats for bolig og fritidsbolig fra 5 til 4 promille. Marker kommune har pr i dag 4 promille, og det var ikke lagt opp til noen endringer av den satsen for budsjett 2021 og heller ikke for økonomiplanperioden.

For de kommunene som i dag har en høyere promillesats enn 4, er det ikke lagt opp til noen særskilt kompensasjon, men skatt på alminnelig inntekt økes tilsvarende inntektsbortfallet for eiendomsskatt.

5.7 Likviditet

Likviditeten til Marker kommune er god, men har i perioder vært vanskelig. Det ble derfor i 2012 tatt opp driftskreditt på kr 10 mill, den ble ytterligere utvidet i 2014 med enda kr 10 mill. Det har i siste halvdel av 2015 og frem til nå ikke vært behov for å trekke på driftskreditten. Den er derfor i disse dager sagt opp.

Det er fortsatt viktig for Marker kommune å kunne betale sine forpliktelser til lokale og andre leverandører til rett tid, i tillegg må lønn utbetales hver måned. Derfor er det viktig for rådmannen å ha fortsatt fullmakt til å oppta driftskreditt på inntil kr 30 mill., hvis det skulle være behov.

Arbeidskapitalen er forskjellen mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld. Arbeidskapitalen defineres som en del av kommunens driftskapital, og er et mål for kommunens likviditet. Arbeidskapital er kapital kommunen trenger for å finansiere den daglige driften.

Nedenfor følger en tabell over utviklingen av arbeidskapitalen i Marker kommune:

Tekst	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Arbeidskapital	15 671 103	6 121 755	38 199 745	68 369 314	86 413 627	97 939 541	150 893 187
Herav ubrukte lånemidler	13 958 447	7 815 638	21 015 528	30 362 426	35 359 096	38 830 660	70 979 633
Arbeidskapital ekskl ubrukte lånemidler	1 712 656	-1 693 883	17 184 217	38 006 888	51 054 531	59 108 881	79 913 554

Denne tabellen viser utviklingen av arbeidskapitalen i Marker kommune fra 2013-2019. Som vi ser av tabellen, har det vært en svært positiv utvikling fra 2015 til og med 2019. I 2014 hadde Marker kommune negativ arbeidskapital og var et krevende år økonomisk for Marker kommune.

Nedenfor følger tabellen som viser endringen i arbeidskapitalen i økonomiplanperioden:

År	Beløp
2020 budsjett	7 281 312
2021 budsjett	6 023 836
2022 budsjett	7 656 780
2023 budsjett	5 312 129
2024 budsjett	5 273 083

Som vi ser av tallene er det forventet en nedgang i arbeidskapitalen fra 2023, og det vil påvirke vår likviditet.

5.8 Forslag til driftsrammer budsjett 2020

Virksomhet/område	Nettoramme budsjett 2021
Marker skole	38 000 000
Trollhaugen barnehage	7 730 000
Familie og Helse	22 900 000
NAV	5 600 000
Omsorg	62 200 000
Teknikk, plan og miljø	18 200 000
Kultur, fritid og bibliotek	4 450 000
Stab	26 500 000
Politikk og utvalg	3 100 000
Private barnehager	12 000 000
Livsynsformål	3 695 000
IKS/Vertskommuneavtaler	9 229 000
Næring	1 100 000
Sum	214 704 000

Flere av virksomhetene har nå fått økt sine rammer for budsjett 2021, både ut fra pålegg eller vedtak og noen faglige vurderinger er lagt til grunn for økningen. Det vises til kommentarene fra virksomhetene/områdene.

5.9 Forslag til driftsrammer i økonomiplanperioden 2022-2024

Virksomhet/område	Nettoramme budsjett 2022	Nettoramme budsjett 2023	Nettoramme budsjett 2024
Marker skole	38 000 000	37 000 000	36 000 000
Trollhaugen barnehage	7 730 000	8 000 000	8 000 000
Familie og helse	22 900 000	20 000 000	20 000 000
NAV	5 600 000	5 000 000	4 500 000
Omsorg	62 200 000	60 794 540	60 000 000
Teknikk, plan og miljø	18 200 000	17 500 000	17 000 000
Kultur, fritid og bibliotek	4 450 000	4 000 000	4 000 000
Stab	26 500 000	25 000 000	24 000 000
Politikk og utvalg	3 100 000	2 800 000	2 800 000
Private barnehager	12 000 000	10 500 000	10 500 000
Livsynsformål	3 695 000	3 500 000	3 500 000
IKS	9 229 000	9 229 000	9 229 000
Næring	1 100 000	1 000 000	1 000 000
Sum	214 704 000	204 323 540	200 602 336

Dette er rammene gitt i økonomiplanperioden ut fra de forutsetningene som er kjent nå i inntektssystemet med følgende forutsetninger:

- Ingen endring i antall innbyggere – samme som i budsjett 2021 – forutsatt SSB sitt MMM alternativ for befolkningsutvikling på landsbasis
- Forutsatt samme skatteinntang – ref. tall om innbyggere
- Distriktstilskudd Sør Norge – fortsatt lik
- Ingen endringer i inntektssystemet for kommunene
- Ingen endringer i eiendomsskatt.

Når det gjelder utgiftssiden er det ikke noen andre kjente føringer fra statlig hold som er hensyntatt. Det er heller ikke lagt inn lønns- og prisvekst i rammene.

Tabellen under viser eiendomsskatt/renter og avdrag og avsetning disposisjonsfond:

Tekst	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Inntekter eiendomsskatt	14 500 000	14 700 000	14 800 000	14 900 000
Utg. renter og avdrag	16 628 642	16 130 250	28 263 525	31 687 275
Avsetning disp fond	5 000 000	4 000 000	1 000 000	1 000 000

Tabellene ovenfor illustrer utviklingen i renter og avdrag ved investeringer som lagt i forslag til investeringsbudsjett. Tallene knytter det seg stor usikkerhet til, og vi har foreløpig lagt kr 300 000 000 på ny skole, men kanskje vil det koste kr 200 000 000-250 000 000, eller kr 350 000 000. Utgifter til VAR er lagt inn med kr 75 000 000, men det kan også bli mer eller mindre. I tillegg er det lagt opp til lånefinansiering av alle tiltak, kan vi bruke noe av fondene vi har? Reduserer vi låneopptaket med kr 40 mill, er det ca kr 1,4 mill i sparte renter og avdrag. Det er mye penger for Marker kommune!

Det er vanskelig å si eksakte tall som må kuttes for at vi skal få dette til. I økonomiplanperioden er det gjort et forsøk på en justering av rammene bare for og se hva vi må kutte for at vi skal klare låneopptak. Det er mange forutsetninger som er tatt her og de rammene er ikke mer gjennomtenkt

enn at det er et «ostehøvelkutt» på alle virksomheter. Men, de gir en indikasjon på ca hvor mye som må kuttes.

Følgende tiltak iverksettes som innstramningstiltak fra 01.01.2021:

1. Alle virksomheter/områder skal gå gjennom sine rutiner for utfakturering og sjekke at absolutt alle inntekter blir fakturert. Det skal lage skriftlig rutiner i hver virksomhet på dette her.
2. Salg av eiendommer - iverksette vedtak om salg av Grimsby og Storgata. Ørjetun med leiligheter, Kommandantbolig og Speiderhuset forberedes for salg.
3. Alt salg av kommunale eiendommer skal ut på det åpne markedet, jfr. kommunens nye økonomireglement og retningslinjer for salg av kommunal eiendom.
4. Marker kommune skal hvert år ha en gjennomgang av bygningsmasse for å vurdere salg av aktuelle eiendommer.
5. Ved eventuelle oppsigelser/naturlig avgang, skal eventuelle utlysninger godkjennes av rådmann og økonomisjef.
6. Løpende driftskostnader skal vurderes nøye, dette gjelder i første omgang ikke vedlikehold eller investeringsutgifter.
7. Gjennomgang av «merkantile» ressurser i stab og aktuelle virksomheter for å utnytte de ressursene på en bedre måte for flere virksomheter.
8. Alle virksomheter skal i løpet av året ha fullført kartlegging og registrering av ansattes kompetanse
9. Det startes et arbeid med gjennomgang av nye arbeidsmål for virksomhetene og stab

Rådmannens vurdering er at det er mulig å klare dette, men at vi alle må være klar over begrepet «godt nok», og ikke ha fokus på best mulig og mest mulig.

Al Gore uttalte i sin tid «Den største utfordringen i vår tid er vår evne til å endre tankesett».

5.10 Investeringsbudsjett 2021-2039

Utgifter som klassifiseres som investeringer skal bokføres i investeringsregnskapet og aktiveres i balansen som anleggsmidler. Investeringsutgifter er:

- Anskaffelse av eiendeler som er bestemt til varig eie og bruk, og som er av vesentlig verdi.
- Påkostning på eksisterende varige driftsmidler, som er av varig og vesentlig verdi.

Med varig eie og bruk sier GKRS regnskapsstandard at varig eie er satt til økonomisk levetid på minst 3 år, mens vesentlighetskriteriet er satt til minst kr 100 000. Disse kriteriene er uavhengig av kommunestørrelse, selv om man kan tenke seg at vurderingen kunne bli forskjellig i store og små kommuner.

Som påkostning regnes utgifter som øker anleggsmiddelets bruksverdi, i motsetning til vedlikehold som skal opprettholde en standard på et nivå den var opprinnelig. Det regnes som påkostning når et anleggsmiddel utvikles for å møte nye krav fra brukere eller fra offentlige myndigheter. Tiltak som fører eksempelvis en bygning til en annen stand eller bedre standard enn den var tidligere, regnes som påkostning. Med standard foreslås anleggsmidlets relative standard. Det vil si at tiltak som holder et anleggsmiddel innenfor samme standard kan innebære at anleggsmiddelet får en teknisk høyere

kvalitet som følge av kvalitetsutviklingen over tid, uten at økningen i kvalitet tilsier at utgiften skal klassifiseres som påkostning.

Det regnes også som påkostning når det investeres i tiltak som utvikler potensialet i et anleggsmiddel. Dette kan være tiltak som endrer anleggsmiddelets funksjoner, arealbruk eller standard, samt arbeider som utføres for å heve attraktivitet og eller verdi. Vurderingen gjøres på tiltaksnivå. Tiltak som fører anleggsmidlet til en annen standard eller verdi, er også påkostning.

Det er ellers viktig å understreke at påkostningen må være vesentlig, det vil si at utgiften må være på minimum kr 100 000. I tillegg må påkostningen være varig, det vil si en økonomisk levetid på minst 3 år. Anleggsmidlet som sådan, etter påkostningen, må også ha en gjenværende levetid på minst tre år. Dette er altså de generelle kravene til en investering som sådan.

Nedenfor følger en total oversikt over alle foreslåtte investeringer i budsjett 2021 og frem til og med 2039.

Investeringer 2021-2039		Finansiering	2021	2022	2023	2024	2025-2029	2030-2034	2035-2039
Budsjett									
VAR - området/reanseanlegg	Lån		12 000 000	7 000 000	7 000 000	75 000 000	28 000 000	28 000 000	28 000 000
IKT generelt	Lån		1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	4 000 000	4 000 000	4 000 000
Ørje Torg	Fond/Eie/Leie?			X					
Maskinpark teknisk	Lån		500 000	500 000	500 000	500 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
Inventar alle virksomheter	Lån		1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	4 000 000	4 000 000	4 000 000
Smarte samfunn	Lån		390 000						
Oppgrader bygg og anlegg	Lån		4 810 000	4 000 000	4 000 000	4 000 000	10 000 000	10 000 000	10 000 000
Fiber - egenandel	Lån		1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000			
Innvendig heis Ørje kirke	Lån		1 300 000						
Slukkeanlegg i Øymark kirke	Lån			1 000 000					
Nytt varmeanlegg i Klund kirke	Lån				650 000				
Ny Marker skole	Lån/fond				300 000 000				
Omsorgsboliger	Lån						X		
Demensboliger	Lån						X		
PU-boliger									
Ny kortidsavdeling	Lån								X
Oppgradering Marker rådhus	Lån						X		
Brannstasjon/Teknisk drift	Eie eller leie?			X					
Boligtomter									
Industriomter									
Sum			22 000 000	15 500 000	315 150 000	82 500 000	48 000 000	48 000 000	48 000 000

I budsjettforslaget for 2021 har rådmannen forutsatt låneopptak på kr 22 000 000. Det blir ikke foreslått opptak av lån til videreutlån (startlån), da vi fortsatt har ubrukte lånemidler til å dekke etterspørselen.

Budsjetterte ordinære avdrag er kr 10 829 321. Minste avdrag etter vekting er kr 9 796 981. Det vil si at det forutsettes mer i betalte avdrag enn det som er krevet etter vekting. Se vedlagte note til obligatorisk budsjettskjema 1 A for nærmere utregning.

I oversikten over har vi lagt inn investering frem til 2039. Dette for å ha en langsiktig plan på de investeringene Marker kommune står ovenfor fremover. Noen av investeringene er vanskelig å tallfeste i tillegg til at det er usikkert om vi skal eie eller leie til formålet, derfor er det bare satt en X på det året vi tenker dette gjennomført.

Vi ser samtidig at det hadde vært ønskelig og finansiere noen av de fremtidige investeringene ved bruk av fond, dette for å redusere låneopptak og utgifter til renter og avdrag.

Følgende rentesats er lagt til grunn ved beregning av renteutgifter for budsjett- og økonomiplan 2021-2024:

- 2021 – 1,00 prosent
- 2022 – 1,05 prosent
- 2023 – 1,35 prosent
- 2024 – 1,65 prosent

Hvis noen av de sakene som ikke er tallfestet eller tidfestet skulle bli aktuelle i økonomiplanperioden, må de komme som egne saker.

Tabellen nedenfor viser utviklingen i lånegjeld i budsjett- og økonomiplanperioden inklusive lån til VAR sektoren (selvkost):

	2020	2021	2022	2023	2024
Gjeld pr 01.01	271 420 232	292 320 232	303 490 881	308 453 381	605 187 131
Opptak av lån	30 000 000	22 000 000	15 500 000	315 150 000	82 500 000
Avdrag	9 100 000	10 829 351	10 537 500	18 416 250	20 478 750
Ny lånegjeld	292 320 232	303 490 881	308 453 381	605 187 131	667 208 381

Netto renteesponering i prosent av brutto driftsinntekter er et annet begrep knyttet til måltall. Dette vil si andelen av kommunens gjeld som blir direkte påvirket av rentendringer.

Tallene i forhold til Kostra viser at Marker kommune har en netto renteesponering på 19,6 prosent pr 31.12.2019 mot 21,3 prosent i 2018. I forhold til landet utenom Oslo hvor prosenten er 48. Det vil altså si at øker renten med 1 prosent, vil det isolert sett spise 0,196 prosentpoeng av driftsinntektene til økte kostnader renter.

6. Virksomhetenes budsjettkommentarer

6.1 Virksomhet Marker skole

Virksomhetens budsjettområder (ansvar)

Grunnskole
Skolefritidsordning

Virksomheten og oppgavene

Marker skole har skoleåret 2020-2021 356 elever, og 60 medarbeidere.
Barnetrinnet, trinn 1-7, har 270 elever, og ungdomstrinnet, trinn 8-10, har 86 elever.

Visjon: LÆRING, TRYGGHET OG TRIVSEL

Overordnet mål:

Elevsynet skal ivareta: Mestring, Anerkjennelse, Respekt, Raushet, Tillit

Læringssynet skal ivareta: Motivasjon for læring gjennom forventninger/krav/mål, elevmedvirkning og tilpasset opplæring

Virksomhetens ressurser

Område	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Lønn	39 819 526	39 848 865	40 518 467
Driftsutgifter	7 354 490	5 575 593	5 594 789
Bruttoramme	47 174 016	45 424 458	46 113 256
Driftsinntekter	-10 596 790	-8 424 458	-8 113 256
Nettoramme	36 577 226	37 000 000	38 000 000

Budsjett 2021 – hovedutfordringer for virksomheten

- Handlingsrom for styrking rundt enkeltelever i klasser er de siste årene blitt betydelig mindre.
- Rammene gir ikke mulighet for å gi elevene et ønsket tilbud om språkfag og valgfag.
- Spesialundervisning etter vedtak tar størstedel av styrkingsressursen vår.
- Økt behov for særskilt norskopplæring. Vi har høsten 2020 fått flere nye elever helt uten, eller med små, norskkunnskaper. Vi har satt inn støtte med tospråklig- og særskilt norskopplæring.
- Assistentressurs knyttes til enkeltvedtak, noe som tar fra oss fleksibiliteten til å styrke og justere voksendekning etter behov. I dag er vi på grensen til å oppfylle alle vedtak.
- Samarbeidstid for personalet er bundet til satsningsområdene lesing og innføring av ny overordnet del av læreplanen og fagfornyelsen.
- Større rom for samarbeidstid for assistentene er et savn, det er viktig for læringsmiljøet og for den tilpassede opplæringen at vi kan lønne alle medarbeidere for å ivareta viktig samarbeid.
- Nye kompetansekrav for lærere er trådt i kraft. Vi viderefører deltakelsen i Kompetanse for kvalitet for å få stadig flere med godkjent undervisningskompetanse i norsk, matte og engelsk.
- Opprettholde fokus på utviklingsområdene, mestringssklima og mestringsorientert ledelse. Det er viktig at det overordnede utviklingsarbeidet i kommunes ledergruppe gjenspeiles på skolen og at vi holder samme fokus. Initiere en ny runde med KS-KS lederutviklingsprogram for rektor, avdelingsledere og trinnledere.

Budsjett 2021 - Mulighetsrommet

- Vi opprettholder læringstrykk, arbeidsglede og motivasjon ved å ivareta vårt fokus på verdiene våre, elevsynet og læringssynet vårt.
- Kunnskaps- og læringssynet i ny overordnet del og fagfornyelsen.
- Tidlig innsats i arbeidet med grunnleggende ferdigheter: lesing, skriving, regning og IKT
- Fokus på oppfølging av kartlegginger for å sikre god utvikling i læringsresultater. Bistand fra Høgskolen i Halden via Desentraliserte kompetansemidler.
- IKT-medarbeider i 50 % og IKT-ressurser er gode, og gir oss muligheten til å ha fokus på IKT
- Organisere opplæringen og samarbeidet vårt for å ivareta mulighetene for tilpasset opplæring og noe av styrkingen.
- Nullvisjon for mobbing og krenkelser. Ivareta og styrke arbeidet med MOT og skolen som samfunnsbygger
- Skape felles praksis i arbeidet med Fagfornyelsen.
- Sikre medvirkning hos elevrådet og FAU
- Opprettholde og ruste ledergruppen til å ivareta læringsledelse i en lærende organisasjon
- Avdelingsledermodellen med tre avdelinger gir gode rammer for mestringsorientert ledelse.
- Godt samarbeid med andre virksomheter i kommunen.
- Vaktmestertilgang gir oss mulighet til å ha god dialog i vedlikeholdsarbeidet.
- Svømmehallen gir oss mulighetene til å ivareta god svømmeopplæring.
- Idrettshall og gymsal gir god kroppsøvingsutvikling.
- SFO: Medarbeidere som jobber både i klasserommet og i SFO gir god oversikt.
- Læringer og praksiselever bidrar til god tilrettelegging og oppfølging av elever.
- Skolefaglig rådgiver som bidrar i utviklingsarbeidet og forvaltning.
- Godt tverrfaglig samarbeid om oppvekstmiljø: Markermodellen.

Virksomhetens arbeidsmål 2021

Fokusområder	Måleindikator	Metode	2019	2020	Mål 2021
Tjenestekvalitet	Brukertilfredshet – god tjenestekvalitet i alle ledd				
	Trivsel (elevundersøkelsen)	BU		Des	5
	7.trinn		4,1		
	10. trinn		4,1		
	Mobbing (elevundersøkelsen)				5
	7.trinn				
	10.trinn	4,8			
	Vurdering for læring (elevunders.)	BU		Des	5
	7.trinn		4,0		
	10.trinn	3,4			
Trivsel/trygghet (foreldreundersøkelsen)	BU		-	5	
Vurdering for læring (foreldreundersøkelsen)		4,1			
Faglig kvalitet – god tjenestekvalitet i alle ledd					
Lesing som grunnleggende ferdighet:					
	Kartlegging 3.trinn (gjnsn 3 siste år)	Kartl.		24%	> enn 15 % under kr.gr >15 % på nivå 1
	Kartlegging 3.trinn (klassetrinn)	Kartl.	27,7%		
	Nasjonale prøver 5.trinn	NP	29,3%		
	Nasjonale prøver 8.trinn	NP	36%		

					>15 % på nivå 1 og 2	
	Grunnskolepoeng Resultater for standp og eksamen 10.trinn	Skoleporten	40,9	43,6*	>42	
Organisasjonskvalitet	Godt arbeidsmiljø					
	Mestringsorientert ledelse barnetrinn ungdomstrinn	MU	4 4,4	-	5	
	Mestringsklima barnetrinn ungdomstrinn	MU	4,3 4,5		5	
	Andel medarbeidere som har hatt medarbeidersamtale	DK	100%	100%	100 %	
	Relevant kompetanseutvikling (btrinn/utrinn) Deltakelse i Komp. for kvalitet	MU Telling	7	- 3	5 4	
	Friske medarbeidere					
	Nærvær	DK	91,5%		96% nærvær	
	Innovasjon og nytenking					
	Fleksibilitetsvilje Barnetrinn Ungdomstrinn	MU	4,25 4,5		5	
	Antall igangsatte og/eller gjennomførte tiltak Innføring av ny LMS (Skooler) Nettbasert kompetansepakke for lærere Mooc Vurdering for Læring Udir, Fagfornyelsen DeKomp, lesing, HiØ	DK		i gang ferdig i gang	i gang fullf i gang igang	
	Økonomi	God økonomistyring				
	Forbruk mot budsjett	DK			100 %	
Samfunn	En attraktiv kommune med mennesker og natur i fokus					
	Livskvalitet og folkehelse MOT: Gjennomføre årshjul 10.trinnsundersøkelse lærer/elev	Gj.ført	ja	ja	100%	
	Miljø og klima Kildesortering Tverrfaglig tema alle trinn Bærekraft	Gj.ført	Ja	ja	Ja Ja	
	Ungdom i fokus Deltakelse i Ungt Entreprenørskaps programmer	Gj.ført	ja	ja	Ja	
	Beredskap Ros-analyser Årshjul i TQM	Gj.ført	nei nei	delvi neis	ja ja	

*Grunnskolepoeng 2020 er basert på standpunkt alene, da eksamen var avlyst grunnet Covid-19.

Økonomiplan driftsbudsjett

Område	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Lønn	39 819 526	39 848 865	40 518 467	40 606 842	39 606 842	38 606 842
Driftsutgifter	7 354 490	5 575 593	5 594 789	5 594 789	5 594 789	5 594 789
Bruttoramme	47 174 016	45 424 458	46 113 256	46 201 631	45 201 631	44 201 631
Driftsinntekter	-10 596 790	-8 424 458	-8 113 256	-8 201 631	-8 201 631	-8 201 631
Nettoramme	36 577 226	37 000 000	38 000 000	38 000 000	37 000 000	36 000 000

Økonomiplanperiode 2022-2024 – hovedutfordringer for virksomheten

- **Bemanning:** Etter flere år med nedbemanning, er det en omstilling for personalet å ha mindre fleksibilitet og styrking i arbeidet med læringsmiljø og tilpasset opplæring. Kontaktlærerne har fått halvert tiden øremerket til oppfølging av elevene i klassen. Dette gir mindre rom for elevsamtaler og samarbeid med hjemmene. Vi er i dag helt nede på minimum av tid skissert i sentral arbeidstidsavtale SFS2213.
- **Elevtallet** er svakt stigende de kommende årene, med variasjoner som er så små at å bemanne opp og ned etter dem gir store utfordringer. Antall klasser/trinn er stabilt. Det er viktig å forstå at klasser på nærmere 30 elever gir mindre handlingsrom for tilpasninger og tett oppfølging, og også gir dårlige fysiske læringsforhold. Dersom den nasjonale lærenormen skal være førende, vil vårt lave elevtall alltid medføre at vi ligger innenfor og det kan se ut som om vi har overtallighet i pedagogisk personale. Dersom vi slår sammen klasser, vil vi kunne nå normen.
- **Elevtallsutvikling:**

	Barnetrinn	Ungdomstrinn	Sum
2020	268	82	350
2021	266	96	362
2022	255	112	367
2023	232	128	360

- **Faglig kvalitet, lesing som grunnleggende ferdighet:** Vi når ikke målet om å ha mindre enn 15 % elever under kritisk grense for leseferdigheter på kartleggingsprøvene på 3.trinn, på nivå 1 nasjonale prøver 5., eller nivå 1 og 2 på nasjonale prøver 8. trinn.

Økonomiplanperiode 2022-2024 - Mulighetsrommet

- **Ivareta voksentettheten** på dagens nivå. Det ble gjennomført en analyse over bemanning og organisering med bistand fra Agenda Kaupang, som stadfester at vi nå har effektiv og forsvarlig organisering av Marker skole. En økning i tilbudet av tilvalgsfag vil medføre flere grupper på ungdomstrinnet, og vil kunne se ut som en reell økning i voksentettheten.
- **Fokusområdet «Lesing i alle fag»** og samarbeidet med Høgskolen i Østfold skal bidra til å utnytte kunnskapen fra kartleggingsprøvene bedre, og justere praksis mot mer samarbeidslæring og bedre utbytte av undervisningen. Digitale ferdigheter skal også implementeres i begynneropplæringen ved hjelp av iPader.
- **Digitalisering:** Med investeringene fra 2020-2021, vil vi ha tilnærmet full dekning med en digital enhet til alle elever. 1.-4.trinn har iPader, 5.-10.trinn har pc. Dette krever vedlikehold og kompetanseheving i personalet.

- Innføringa av nye læreplaner og justering av læringsarbeidet for å være i tråd med de nye nasjonale retningslinjene. Økt fokus på tverrfaglighet og dybdelæring.
- Elevenes læringsmiljø: Vi ønsker å fokusere mer på elevrådenes medvirkning og FAU sitt engasjement i arbeidet med både det psykiske og fysiske læringsmiljøet.
- Samarbeid med frivillige og andre virksomheter i kommunen. Vi får stadig flere arenaer der vi samarbeider med andre om aktiviteter for elevene. Handlingsrommet er større enn det vi i dag bruker.

«Den røde tråden»

En robust og god skole, er avgjørende for et godt oppvekstmiljø. Overordnede mål for Marker kommune er «Fornøyd innbyggere, Opprettholde vårt lokalsamfunn, Utnytte vårt potensiale». Vi ønsker et aktivt og attraktivt lokalsamfunn der folk ønsker å bosette seg og bli boende. Skolen har et godt omdømme, og er kjent for å ha et godt læringsmiljø, preget av trivsel og trygghet. Vi må ha fokus på å opprettholde voksentettheten, ivareta og utvikle læringsmiljøet og videreføre satsningen på MOT-arbeidet. Vi må videreføre arbeidet i personalet med de nye læreplanene som ble lansert i 2020, og utvikle vår praksis med begynneropplæring og tidlig innsats, for også å se resultatene på læringsutbytte.

I inneværende planperiode vil elevtallet øke svakt, for å nå toppen i 2025. Et stabilt personale er avgjørende for trivsel og trygghet både for voksne og barn, og ungdommen selv påpeker i sitt bidrag til kommunedelplanen at de ønsker å opprettholde en god skole. Dette vil bidra til at ungdom har et godt forhold til hjembygda si, og flytte tilbake etter endt studietid.

Et viktig arbeid mot helhetlig satsning på skole og et robust oppvekstmiljø, er å sikre elevene et godt fysisk læringsmiljø. Det er startet et viktig stykke arbeid med mulighetsstudiet for skolebygget, og uansett utfall, vil denne utredningen bidra til store investeringer i skolen. Både bygningen og uteområdet må rustes kraftig opp, så fremt det ikke lander på å bygge ny skole. Dette vil være et løft for elever og medarbeidere, og gi rikelig anledning til medvirkning.

6.2 Virksomhet Trollhaugen barnehage

Virksomhetens budsjettområder (ansvar)

Trollhaugen barnehage

Virksomheten og oppgavene

- *Visjon «Med stjerner i øya, og skrubbsår på knea»*
- «Barnehagen skal fremme demokrati, mangfold og gjensidig **respekt**, likestilling, bærekraftig utvikling, livsmestring og helse.» (Hentet fra Rammeplan, s. 7)
- Skape **trygghet** for barn og foreldre. Trygge barn som trives, får lettere venner og tar lettere til seg læring. Er foreldre trygge, er barna trygge.
- Ha gode læringsarenaer hele barnehagedagen; sosialisering, tilknytning, tilrettelegging for adekvat læring og mestring, demokrati, osv.
- Bidra til at barna får en god barndom bygget på **trivsel**, vennskap og lek.
- Skal ha ekstra fokus på inkluderende miljø og realfag
- Pr. 4.1.2021 er det 6 barnehagelærere, 5 fagarbeidere, 4 pedagogiske medarbeidere i barnehagen. Det er 33 barn over 3 år og 22 barn under 3 år, og det kommer flere barn utover våren.

Virksomhetens ressurser

Område	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Lønn	7 577 472	7 091 073	9 532 564
Driftsutgifter	349 778	594 600	358 671
Bruttoramme	7 927 250	7 685 673	9 891 235
Driftsinntekter	-1 650 556	-1 335 673	-2 161 235
Nettoramme	6 276 695	6 350 000	7 730 000

Budsjett 2021 – hovedutfordringer for virksomheten

- Som vanlig er et vanskelig å forutse hvor mange barn vi får høsten eller som søker utover våren. Vi vet at det er 9 som skal begynne på skolen, og vi håper at vi får fylt våre 4 avdelinger også høsten 2021.
- Bemanningsnormen sier at grunnbemanningen skal være 1 voksen på tre barn under 3 år, og 1 voksen på 6 barn over 3 år. Det skal være «tilstrekkelig bemanning», står det i barnehageloven (§18). Hva som er *tilstrekkelig* er vanskelige å vite fra år til år, og noen ganger må vi ha flere ansatte enn det som er bemanningsnorm.
- Sykefravær er vanskelig å forutse. Her kan det komme på mer utgifter enn budsjettet.

Budsjett 2021 - Mulighetsrommet

- Vi har mulighet til å fylle opp alle 4 avdelingene med barn.

Virksomhetens arbeidsmål 2021

Fokusområder	Måleindikator	Metode	2019	2020	Mål 2021
Tjenestekvalitet	Brukertilfredshet – god tjenestekvalitet i alle ledd				
	Brukere får informasjon om innholdet i barnehagedagen	BU	4,3/5	Gjennomføres i nov.	4,5/5
	Totalt sett, hvor fornøyd eller misfornøyd er du med din barnehage?	BU	4,5/5	Gjennomføres i nov.	4,8/5
	Faglig kvalitet – god tjenestekvalitet i alle ledd				
	Barnehagelærere innenfor norm	BASIL	5/5	5/5	6/6
	Andel medarbeidere med fagbrev	BASIL	3/6	5/5	6/9
Organisasjonskvalitet	Godt arbeidsmiljø				
	Mestringsorientert ledelse	MU	4,7/5	Ikke gjennomført	4,8/5
	Mestringsklima	MU	4,7/5	Ikke gjennomført	4,8/5
	Andel medarbeidere som har hatt medarbeidersamtale	DK	100 %	100%	100 %
	Friske medarbeidere				
	Nærvær	DK	94,8 %		95 % nærvær
	Innovasjon og nytenking				
	Fleksibilitetsvilje	MU			
	Antall igangsatte og/eller gjennomførte tiltak	DK	3	3	3
Økonomi	God økonomistyring				
	Forbruk mot budsjett	DK			100 %
Samfunn	En attraktiv kommune med mennesker og natur i fokus				
	Livskvalitet og folkehelse - Alle barn er ute hver dag - Alle barn vasker hender når de kommer i barnehagen	DK	98 % 100 %	98 % 100 %	100 % 100%
	Miljø og klima - Alle avdelinger kildesorterer (også barna)	DK	100 %	100 %	100 %
	Ungdom i fokus - Ta imot elever/studenter/praktikanter/lærlinger som ønsker plass	DK	5 stk. 100 %	4 stk. 100 %	100 %
	Beredskap - Gjennomføre brannøvelser - Følge årshjul til HMS og MHV	DK	5 100 %	6 100 %	6 100 %

Økonomiplan driftsbudsjett

Område	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Lønn	7 577 472	7 091 073	9 532 564	9 607 315	9 877 316	9 877 316
Driftsutgifter	349 978	594 600	358 671	358 671	358 671	358 671
Bruttoramme	7 927 250	7 685 673	9 891 235	9 965 986	10 235 986	10 235 987
Driftsinntekter	-1 650 556	-1 335 673	-2 161 235	-2 235 986	-2 235 986	-2 235 986
Nettoramme	6 276 695	6 350 000	7 730 000	7 730 000	8 000 000	8 000 000

Økonomiplanperiode 2022-2024 – hovedutfordringer for virksomheten

- Kommer det flere barn, og vi må åpne den 5 avdelingen, ligger det ingen lønnsmidler inne til dette.
- Stort behov for merkantil medarbeider, da mange av styrers oppgaver er rutine oppgaver som tar mye tid. Dette er tid som kunne vært brukt til å holde det faglige trykket opp. Vi ser også at barnehagerådgiver bruker mye tid merkantile oppgaver, som er rutineoppgaver. Tiden kunne vært brukt på faglig utvikling og veiledning.

Økonomiplanperiode 2022-2024 - Mulighetsrommet

- Barnehagens plassering gjør at vi kan tilpasse hverdagen annerledes i forhold til de syv fagområdene i Rammeplan:
 - Kommunikasjon, språk og tekst - Besøke biblioteket oftere, gå rundt i sentrum på blant annet bokstavjakt.
 - Kropp, bevegelse, mat og helse - Uteområdet vil gi andre motoriske muligheter, dyrke ulike grønnsaker, besøke mølla.
 - Kunst, kultur og kreativitet - Opparbeide ny utelekeplass ved Liødegården, se på ulik arkitektur, andre impulser til kreativ tenking.
 - Natur, miljø og teknologi - Se på mangfoldet rundt oss og bruke elva, gå på stolpejakt.
 - Antall, rom og form - Vi kan gå på «formjakt» i sentrum, telle busser vi ser, gå etter kart, mm.
 - Etikk, religion og filosofi - Være med på kirkebesøk oftere, besøke MBSS, bruke elva og slusene til filosofisk tenking.
 - Nærmiljø og samfunn - se ulikheter i landskapet rundt oss, besøke ulike institusjoner, ferdes i trafikkert område.

«Den røde tråden»

Trygt oppvekstmiljø

- Tidlig innsats er et av punktene som går inn under trygg oppvekst. Barnehagen er tidlig innsats, og kan gjøre en forskjell. Med hjelp av Marker-modellen skal vi jobbe mer systematisk enn tidligere. Barnekonvensjonen ligger til grunn for modellen. Særlig artiklene 3, 12, 18 og 39. Marker-modellen ligger ute på kommunens nettsider og er tilgjengelig for alle.
- Vi skal trygge barna på skole og skoleplassen, ved å gå på besøk.
- Vi jobber med inkluderende miljø og Trivselspatruljen (skolen har Trivselsledere) er et program som lærer opp barn til å inkludere andre barn i lek, variere leken, bygge vennskap, hindre konflikter og gi de økt lekekompetanse. Dette vil også påvirke det psykososiale miljøet positivt i barnehagen.

6.3 Virksomhet Familie og helse

Virksomhetens budsjettområder (ansvar)

Administrasjon familie og helse
 Helsestasjon/jordmor
 Fastlegekontor
 Tiltak psykisk helse og rus
 Kommunefysioterapi/ergoterapitjeneste
 Fysioterapi/institutt
 Barneverntjeneste

Virksomheten og oppgavene

Hovedoppgavene for virksomhet familie og helse er å gi innbyggerne et tjenestetilbud de har rett på ut fra sine individuelle behov og avdelingenes ulike lovverk og kommunens plandokumenter. Det krever ansatte med en samlet, bred faglig kompetanse.

Tidlig innsats, forebyggende arbeid og folkehelseperspektivet skal være i fokus for å motvirke utenforskap og utjevne for sosiale forskjeller.

Helsestasjon og jordmor skal gjennom tidlig intervensjon avdekke behov for styrket innsats hos gravide og nyfødte.

Psykisk helse og rus har brukere med behov i alle aldre, og viktig å avdekke behov tidlig. Mange i gruppen har samtidige utfordringer med både psykisk helse og rus.

Fysikalsk institutt og kommunefysioterapi/ergoterapitjenesten gir tjenester til innbyggere i alle aldre. Frisklivstiltak er en del av tilbudet som blir gitt.

Hverdagsrehabilitering for hjemmeboende personer inngår også i tjenesten. Gruppen eldre og dermed antallet med behov for rehabilitering, er økende.

Sentrumsgården legekantor med drift for 4 fastleger er kommunens ansvar.

Barneverntjenesten er et tilbud for et relativt stabilt antall innbyggere. Lett tilgjengelige tjenester for både barn/unge og samarbeidsparter, og et tverrfaglig samarbeid, gir en bedre mulighet for tidlig innsats.

Virksomhetens ressurser

Område	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Lønn	19 472 012	17 863 378	18 285 987
Driftsutgifter	10 859 269	9 028 689	7 981 829
Brutto ramme	30 331 281	26 892 067	26 267 816
Driftsinntekter	-7 817 300	-4 492 067	-3 376 816
Nettoramme	22 513 981	22 400 000	22 900 000

Budsjett 2021 – hovedutfordringer for virksomheten

- Å gi innbyggerne det tjenestetilbudet de har behov for innenfor rammene
- Å utføre administrative oppgaver ved legekantoret uten økning med 20% helsesekretærstilling

- Være bevisst folkehelse og tidlig innsats på alle områder og dermed forebygge mer omfattende tiltak.

Budsjett 2021 - Mulighetsrommet

- Barneverntjenesten har et tettere samarbeid og bruk av tverrfaglig kompetanse sammen med skolen.
- Barneverntjenestene i Smartkommunene samarbeider for å sikre bredere faglig kompetanse overfor bl.a. oppgaver som må overtas fra BUF-dir.
- Markermodellen gir en oversikt over rutiner og verktøy for tidlig og tverrfaglig innsats, for å hindre utenforskap i hele livsløpet.
- 50% psykologstilling er lagt inn budsjetttrammer fra 2021 og videreføres
- 30 % økning av ergoterapeutstilling er lagt inn i budsjett og styrker rehabiliteringstjenesten

Virksomhetens arbeidsmål 2021

Fokusområder	Måleindikator	Metode	2019	2020	Mål 2021
Tjenestekvalitet (brukere)	Brukertilfredshet – god tjenestekvalitet i alle ledd				
	Respektfull behandling	BU	5	5	5
	Opplevelse av god service	BU	5	5	5
	Faglig kvalitet – god tjenestekvalitet i alle ledd				
	Ventetid for akutte behov til legekontor	Timebok/ bruk av legevakt	24	24	24
	Avsluttede undersøkelser innen fristen i barnevern	Rapportering Fylkesmannen	85%	100%	100%
	Igang satt kartlegging av behov for tjeneste for søkere til psykisk helse/rus innen 1 måned.	Statistikk gjennom programvare	100%	100%	100%
	Gjennomføring av foreldreveiledning, COSp	Opptelling		50 foreldre	50 foreldre
	Dekningsgrad av hjemmebesøk av jordmor	Statistikk	100%	100%	100%
	Dekningsgrad hverdagsrehabilitering	Venteliste/programvare	60 %	60%	100%
Organisasjonskvalitet (medarbeidere)	Godt arbeidsmiljø		2019		
	Mestringsorientert ledelse	MU	4,5	4,5	5
	Mestringsklima	MU	4,6	4,6	5
	Andel medarbeidere som har hatt medarbeidersamtale	DK	100 %	100%	100%
	Friske medarbeidere – godt arbeidsmiljø				
	Nærvær	DK	94,3 %	98%	98%
	Innovasjon og nytenking				
	Fleksibilitetsvilje	MU	4,4	5	5
Antall igangsatte og/eller gjennomførte tiltak	DK	2			

	- Elektronisk saksbehandling - Elektronisk samhandling		2	1 1	1
Økonomi	God økonomistyring				
	Forbruk mot budsjett	DK	97 %	100%	100%
Samfunn	En attraktiv kommune med mennesker og natur i fokus				
	Livskvalitet og folkehelse - Iverksette folkehelseaktiviteter	Årsrapport	2/år	1/år	2/år
	Miljø og klima - Kildesortering	Gjennomføring i praksis	1/5 steder	5/5	5/5
	Ungdom i fokus Redusere ukentlig bruk av smertestillende på ungdomsskoletrinn	ungdata	5		
	Beredskap forebygge vold og trusler mot ansatte	TQM (internkontroll)	1 hendelser	0 hendelser	0 hendelser

Økonomiplan driftsbudsjett

Område	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Lønn	19 472 012	17 863 378	18 285 987	18 274 238	16 898 048	16 898 048
Driftsutgifter	10 859 269	9 028 689	7 990 829	7 872 578	6 348 768	6 348 768
Bruttoramme	30 331 281	26 892 067	26 276 816	26 146 816	23 246 816	23 246 816
Driftsinntekter	-7 817 300	-4 492 067	-3 376 816	-3 246 816	-3 246 816	-3 246 816
Nettoramme	22 513 981	22 400 000	22 900 000	22 900 000	20 000 000	20 000 000

Økonomiplanperiode 2022-2024 – hovedutfordringer for virksomheten

- Stadig flere eldre, vil kreve en økning av fysio/ergoterapitjenesten.
- Forebyggende arbeid for å redusere fysisk og psykisk uhelse.
- Utvikle hverdagsrehabilitering og frisklivstilbud.
- Være bevisst folkehelse og tidlig innsats på alle områder og dermed forebygge mer omfattende tiltak.
- Barneverntjenesten vil gjennom ny reform måtte sørge for å ha bredere og høyere kompetanse innen egen tjeneste.

Økonomiplanperiode 2022-2024 - Mulighetsrommet

Legekantoret er foreslått flyttet til lokaler som er mer egnet og tilpasset legekantordrift.

«Den røde tråden»

For familie og helse er tidlig, tverrfaglig innsats den røde tråden for å kunne gi innbyggerne tilpassede tjenester på et tidlig stadium, før utfordringene blir for store. Dette gjelder tjenester til barn/unge, og det å gi deres foreldre kompetanse til å mestre utfordringer og forebygge for psykisk og fysisk uhelse. Og det gjelder forebygging og tidlig innsats over for voksne, slik at de kan ha et best mulig liv både psykisk og fysisk.

6.4 Virksomhet NAV

Virksomhetens budsjettområder (ansvar)

Sosialkontortjenesten
Flyktningsiltak

Virksomheten og oppgavene

Virksomheten skal gi råd og veiledning til brukere som er i en vanskelig livssituasjon, inkludert gjeldsrådgivning. Videre skal virksomheten sørge for at de brukerne som trenger det får støtte til livsopphold etter gjeldende regler. Virksomheten har også ansvar for å bosette de flyktingene som kommer til kommunen, samt å sørge for deres livsopphold.

Virksomhetens ressurser

Område	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Lønn	2 799 294	2 207 179	2 412 594
Driftsutgifter	4 078 680	4 370 449	4 032 406
Bruttoramme	6 877 974	6 577 628	6 445 000
Driftsinntekter	-3 987 848	-2 377 628	-845 000
Nettoramme	2 890 126	4 200 000	5 600 000

Budsjett 2021 – hovedutfordringer for virksomheten

- Vi ser en utfordring med å få ikke-vestlige innvandrere ut i ordinært arbeid slik at de kan bli selvforsørget. Statistikken viser at arbeidsledigheten blant denne gruppen er høyere enn i befolkningen ellers.
- Å gjennomføre aktivitetsplikt for alle ungdommer fra første dag på sosialhjelp. Det er ikke så lett å finne arbeidsplasser som kan ta imot på kort varsel. En annen utfordring er transport. Mange i denne gruppen har ikke førerkort/bil og har problemer med å komme seg til arbeidsrettede tiltak.
- Vi har en høy andel unge uføre, noe som er en stor bekymring. Det er vanskelig å gjøre noe med dette på kort sikt. Ved å jobbe systematisk med tidlig innsats, både sammen med andre virksomheter og Oppfølgingstjenesten, prøver vi å snu denne utviklingen.

Budsjett 2021 - Mulighetsrommet

- Vi er et lite kontor, og har relativt få brukere, og har derfor en styrke i å kjenne brukerne våre godt og kan sette inn riktig tiltak raskt.
- Det er enkelt for brukerne å komme i kontakt med oss, noe som fører til bedre dialog og god brukermedvirkning.
- Komme i gang med lokal jobbklubb for ungdom igjen. På grunn av korona har jobbklubben ikke vært aktiv siden mars 2020.

- Videreføre det svært gode samarbeidet vi har med Oppfølgingstjenesten. På den måten jobber vi sammen om å forhindre drop-out fra videregående skole. Forskning viser at de som fullfører videregående skole har mye mindre risiko for å ikke komme inn på/falle ut fra ordinært arbeidsliv.

Virksomhetens arbeidsmål 2021

Fokusområder	Måleindikator	Metode	2019	2020	Mål 2021
Tjenestekvalitet	Brukertilfredshet – god tjenestekvalitet i alle ledd				
	Møte brukeren med respekt	BU	5,5	5,5	5,5/6
	Antall serviceklager	Manuell	2	< 2	< 2
	Faglig kvalitet – god tjenestekvalitet i alle ledd				
	Gj.snittlig stønadslengde på sosialhjelp for ungdom	KOSTRA	3,6 mnd	< 3 mnd	< 3 mnd
	Gj.snitt stønadslengde, sos.hjelp som hovedinntektskilde	KOSTRA	3,8 mnd	3,5 mnd	3,5 mnd
Organisasjonskvalitet	Godt arbeidsmiljø				
	Mestringsorientert ledelse	MU	4,5	4,5	5
	Mestringsklima	MU	4,6	4,6	5
	Andel medarbeidere som har hatt medarbeidersamtale	DK	100 %	100 %	100 %
	Friske medarbeidere				
	Nærvær	DK	97,1 %	96 %	96 % nærvær
	Innovasjon og nytenking				
	Fleksibilitetsvilje	MU	4,4	5	5
	Antall igangsatte og/eller gjennomførte tiltak	DK	-	-	-
Økonomi	God økonomistyring				
	Forbruk mot budsjett	DK	68 %	100 %	100 %
Samfunn	En attraktiv kommune med mennesker og natur i fokus				
	Livskvalitet og folkehelse		-	-	-
	Miljø og klima – kildesortering	Praktisk gj.føring	Ja	Ja	Ja
	Ungdom i fokus – ta imot praksisstudenter	Manuell	1	1	1
	Beredskap Vold og trusler mot ansatte	Asys	0 hendelser	0 hendelser	0 hendelser

Økonomiplan driftsbudsjett

Område	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Lønn	2 799 294	2 207 179	2 412 594	2 229 812	2 229 812	2 229 812
Driftsutgifter	4 078 680	4 370 449	4 032 406	3 853 188	3 083 188	2 583 188
Bruttoramme	6 877 974	6 577 628	6 445 000	6 083 000	5 313 000	4 813 000
Driftsinntekter	-3 987 848	-2 377 628	-845 000	-483 000	-313 000	-313 000
Nettoramme	2 890 126	4 200 000	5 600 000	5 600 000	5 000 000	4 500 000

Økonomiplanperiode 2022-2024 – hovedutfordringer for virksomheten

Integreringstilskuddet fra IMDI gis de første fem årene etter bosetting av flyktninger. Summen blir gradvis lavere i løpet av de fem årene. Slik status er pr. i dag, vil vi få vesentlig lavere tilskudd i 2022, og fra 2023 vil vi ikke få tilskudd i det hele tatt. Dersom vi ikke har klart å hjelpe flyktningene til å bli selvforsørget, vil dette bli en økonomisk utfordring for oss.

Økonomiplanperiode 2022-2024 – Mulighetsrommet

Vi må ha tilstrekkelig bemanning slik at vi kan opprettholde den tette brukeroppfølgingen. Ved å kjenne brukerne godt nok vil vi kunne veilede dem til arbeid og aktivitet. Målet er at færre skal bli avhengig av økonomisk sosialhjelp.

«Den røde tråden»

I kommuneplanens samfunnsdel er det et mål om å senke terskelen for deltakelse i samfunnet, og hvor et av tiltakene er å sysselsette arbeidsledige og utføre i aktiviseringen av eldre. NAV må ha et tett samarbeid med både virksomhetene Omsorg og Kultur for å kunne inkludere uføretrygdede inn som frivillige. For de av våre brukere som trenger arbeidsrettet aktivitet vil aktivisering av eldre være en viktig arena.

Et annet mål i kommuneplanen er å utjevne forskjeller som påvirker helsen. Vi vet at lavt utdanningsnivå er en risikofaktor i forhold til helse, og vi må jobbe sammen med Oppvekstvirksomheten for å forhindre frafall fra videregående skole.

Det er også viktig at vi kartlegger barns behov når vi behandler søknader om sosialhjelp, slik at barna har mulighet til å delta på aktiviteter, og ikke faller utenfor på grunn av dårlig økonomi i familien. Sosialt utenforskap er en risikofaktor med tanke på helse.

For å kunne jobbe godt med disse målene er det en forutsetning at vi har tilstrekkelig bemanning til å følge opp brukerne tett. Det er også viktig at vi har økonomisk handlingsrom til å bekjempe barnefattigdom.

6.5 Virksomhet omsorg

Virksomhetens budsjettområder (ansvar)

Psykisk utviklingshemmede	Hjemmehjelp
Administrasjon	Dagavdeling
Bogruppe 1-2 Somatisk	Kjøkken
Bogruppe 3-4 Demens	Kantine
Nattevakter	Støttekontakt
Hjemmetjenesten	Omsorgslønn
Bogruppe 5 Korttid/rehab	Avlastning
BPA	

Virksomheten og oppgavene

Tilby kommunens innbyggere trygge og gode nok pleie- og omsorgstjenester - i tråd med lovverket. Ta godt vare på ansatte og fremstå som en attraktiv arbeidsgiver.

Under den pågående pandemien må det også trekkes frem at det påhviler virksomheten et stort ansvar å beskytte den mest sårbare gruppen av mennesker mot Covid-19, nemlig de eldre.

Virksomhetens ressurser

Område	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Lønn	69 208 347	69 121 602	68 081 197
Driftsutgifter	12 199 921	9 955 090	10 526 803
Bruttoamme	81 408 268	79 076 692	78 608 000
Driftsinntekter	-19 743 233	-18 376 692	-16 408 000
Nettoramme	61 665 035	60 700 000	62 200 000

Budsjett 2021 – hovedutfordringer for virksomheten

I tillegg til Covid-19 står virksomheten står ovenfor tre store utfordringer i 2021 som vi har oversikt over nå:

- Reduserte inntekter korttidsavdelingen
- Miljøarbeider
- 1:1 bemanning

Flere av hovedutfordringen for inneværende år har på grunn av Covid-19 blitt overført til 2021. Veldig mye aktivitet har blitt utsatt og begynner å gjøre seg gjeldende igjen nå.

Korttidsavdelingen skal fortsatt leie ut plasser for 1 mkr i 2021. I skrivende stund er det ikke noe marked for utleie av korttids plasser, men vi vet av erfaring at det kan snu fort.

Som følge av enkeltvedtak må miljøarbeider på plass i 2021.

1:1 bemanningen fortsetter i 2021. En del av disse kostandene refunderes av staten, men budsjettet tar ikke høyde for disse tiltakene.

Usikkerheten rundt avdelingsledersituasjonen kan også komme på agendaen igjen i 2021.

Budsjett 2021 - Mulighetsrommet

Usikkerheten rundt Covid-19 har i 2020, og vil i hele 2021, ta veldig mye fokus og oppmerksomhet i tillegg til den daglige driften. Den største ambisjonen for 2021 er å opprettholde tilnærmet normal drift og sørge for at pasienter, brukere og ansatte opplever en trygg og meningsfull hverdag. I tillegg blir hverdagsrehabiliteringsprosjektet veldig viktig for å nå dette målet.

Virksomhetens arbeidsmål 2021

Fokusområder	Måleindikator	Metode	2019	2020	Mål 2022
Tjenestekvalitet (brukere)	Brukertilfredshet – god tjenestekvalitet i alle ledd				(snitt landet)
	Trivsel for beboer på sykehjem	BU		Nov	
	Respektfull behandling av hjemmetjenesten	BU		Nov	
	Brukermedvirkning sykehjem	BU		Nov	
	Brukermedvirkning hjemmetjenesten	BU		Nov	
	Helhetsvurdering hjemmetjenester	BU		Nov	
	Helhetsvurdering sykehjem	BU		Nov	
	Faglig kvalitet – god tjenestekvalitet i alle ledd				
	Venteliste sykehjemsplass	Venteliste			
	Avvik legemiddelhåndtering	Statistikk			≈0
Vedtak i hj.spl og utviklingshemmede	Venteliste			À jour med alle vedtak	
Organisasjonskvalitet (medarbeidere)	Godt arbeidsmiljø				
	Bruk av kompetanse hj.tjenester	10-faktor	4,1		4,5
	Bruk av kompetanse institusjon	10-faktor	4,1		4,5
	Andel medarbeidere som har hatt medarbeidersamtale	DK			Ingen samtaler i 2021
	Heltid/deltid – frivillig/ufrivillig	Netigate			Oversikt over ufrivillig deltid
	Friske medarbeidere				
	Fravær	DK	8,4 %	8,2 % pr 31/10	90 % nærvær
	Innovasjon og nytenkning				
	Fleksibilitetsvilje	MU			4,5
Økonomi	God økonomistyring				
	Avvik mot budsjett	DK			Balanse
Samfunn	En attraktiv kommune med mennesker og natur i fokus				
	Livskvalitet og folkehelse: «Marker skal være en god kommune å bli gammel i»	Bidra til godt omdømme ved å levere gladsaker i		>4	>4

		lokalavisen årlig.			
	Miljø og klima	Kildesortering	0	0	Slik som på rådhuset
	Ungdom i fokus	Antall læringer	4	4	>4

Økonomiplan driftsbudsjett

Område	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Lønn	69 208 347	69 121 602	68 081 197	68 081 197	67 250 737	66 456 197
Driftsutgifter	12 199 921	9 955 509	10 526 803	9 626 803	9 051 803	9 051 803
Bruttoramme	81 408 268	79 076 692	78 608 000	77 708 000	76 302 540	75 508 000
Driftsinntekter	-19 743 233	-18 376 692	-16 408 000	-15 508 000	-15 508 000	-15 508 000
Nettoramme	61 665 035	60 700 000	62 200 000	62 200 000	60 794 540	60 000 000

Økonomiplanperiode 2022-2024 – hovedutfordringer for virksomheten

Hovedutfordringen for Marker kommune vil være å sørge for gode og trygge tjenester samtidig som antallet tjenestemottakere øker.

Økonomiplanperiode 2022-2024 - Mulighetsrommet

Marker kommune har en unik mulighet til å tiltrekke seg gode fagpersoner i årene som kommer. Vi kan profilere oss på gode tjenester til innbyggerne og gode forhold for fagpersoner til å oppleve en meningsfylt og interessant hverdag.

I årene fremover skal det ansettes mange flere helsefagarbeidere og sykepleiere innenfor eldreomsorgen. Ved å fremstå som en attraktiv arbeidsgiver kan Marker kommune ta mål av seg å hindre fraflytning fra bygda samtidig som det kan forventes tilflytning unge i etableringsfasen som ønsker å jobbe i kommunen.

Et av hovedmålene i [kommuneplanens samfunnsdel](#), kap4, mål 3, er å «lage boliger som bidrar til bedre helse og mulighet for å bo hjemme lengre for eldre». Kommunedelplan helse og omsorg som ferdigstilles i 2021 har dette som et meget viktig tema. Dette vil også gjenspeile seg i økonomiplanene i årene som kommer.

6.6 Virksomhet Teknikk, plan og miljø

Virksomhetens budsjettområder (ansvar)

Drift og vedlikehold	Renhold Sentrumsgården
Felles maskinpark	Renhold Marker bo- og servicesenter
Idrettsparken	Renhold kommunale boliger
Veier, gater m.v.	Renhold Markerhallen
Ørjetun	Teknisk administrasjon
Rådhuset	Kart
Trollhaugen barnehage	Oppmåling
Marker skole	Byggesaksbehandling
Sentrumsgården	Landbruk, miljø og næring
Marker bo- og servicesenter	Jakt og viltstell
Kommunale bygninger	Friområder
Markerhallen	Vannforsyning
Renhold rådhuset	Avløp og rensing
Renhold Trollhaugen barnehage	Feiervesen
Renhold Marker skole	Spredt avløp

Virksomheten og oppgavene

Virksomheten har ansvar for forvaltning, drift, vedlikehold og utvikling av den kommunale bygningsmassen, uteområder, idrettsanlegg, lekeplasser, badestrender, statlig sikrede friområder, kommunale veier, vann og avløp, samt renhold i alle kommunale bygninger unntatt kommunale boliger. Virksomheten er plan- og byggesaksmyndighet i Marker kommune og står for plan- og byggesaksbehandling, spredt avløp, samt forvaltning innen skog, jordbruk, natur, miljø, klima og vilt. Virksomheten har også ansvar for oppmåling, kart og geodata, samt står for utfakturering av kommunale eiendomsgebyrer.

Virksomhetens ressurser

Område	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Lønn	15 439 501	16 047 436	16 489 748
Driftsutgifter	20 361 287	18 460 349	18 075 284
Bruttoramme	35 800 788	34 507 785	34 565 032
Driftsinntekter	-19 256 957	-16 578 874	-16 365 032
Nettoramme	16 543 830	17 928 911	18 200 000

Budsjett 2021 – hovedutfordringer for virksomheten

- Stort vedlikeholdsbehov på kommunens bygninger og anlegg
- Etablere ny brann- driftsstasjon, uavklart om felles-eie-leie, konsekvens av eventuell leiekostnad vil påvirke driftsbudsjett negativt, pålegg Arbeidstilsyn
- Økning i budsjettbehov for jakt og vilt
- Etablere reservevannsløsning, pålegg Mattilsynet (pågår)
- Slambehandling i påvente av nytt deponi på Brennemoen samt mulighetsstudie Bommen ra

- Levere alle tjenester innen lovbestemte frister

Budsjett 2021 - Mulighetsrommet

- Videreføre samarbeid med Aremark knyttet til skog, jord, natur og vilt.
- Etablere vertskommuneavtale med Aremark vedrørende felles viltvaktordning.
- Videreføre satsing som en miljø-, klima- og energivennlig kommune
- Arbeidet med «grønt skifte» videreføres.
- Bruk av ny teknologi og smarte løsninger
- Digitale vannmålere
- Prosjekt ny skole videreføres
- Prosjekt mulighetsstudie renseanlegg videreføres
- Prosjekt VA-sanering Lilleveien samt ny drikkevannstrasé Bommen videreføres
- Oppgradering Åsveien kommunale boliger videreføres
- Oppgradering Idrettsveien kommunale boliger videreføres
- Utleieleiligheter Ørjetun avvikles
- Storgata 24-30 selges
- Grimsby skolebygning med tomt selges
- Vi samarbeider med Statsbygg, Cloudberry etc for å få til VA opp til grensen, slik at vannforsyning på begge sider av grensen blir akseptabel.

Virksomhetens arbeidsmål 2021

Fokusområder	Måleindikator	Metode	2019	2020	Mål 2021
Tjenestekvalitet	Brukertilfredshet – god tjenestekvalitet i alle ledd				
	- Opplevd service/kvalitet 1-5 Renhold Uteseksjon Teknikk, plan og miljø	BU			4
	- Opplevd service/responstid 1-5 Renhold Uteseksjon Teknikk, plan og miljø	BU			4
	Faglig kvalitet – god tjenestekvalitet i alle ledd				
	Målt resultat Kommunebarometeret: Miljø og ressurser Vann, avløp og renovasjon Saksbehandling		89 33 82	5 249 148	10 200 100
	Medarbeidere deltatt på fagsamling/kurs		100%	100%	100%
Organisasjonskvalitet	Godt arbeidsmiljø				
	Mestringsorientert ledelse Renhold Uteseksjon Teknikk, plan og miljø	MU	3,7 4,1 3,9		4 4 4
	Mestringsklima Renhold Uteseksjon Teknikk, plan og miljø	MU	4,2 3,9 3,8		4 4 4

	Andel medarbeidere som har hatt medarbeidersamtale	DK	100%	100%	100 %
	Friske medarbeidere				
	Nærvær Renhold Uteseksjon Teknikk, plan og miljø	DK			% nærvær
	Innovasjon og nytenking				
	Fleksibilitetsvilje Renhold Uteseksjon Teknikk, plan og miljø	MU	3,9 4,4 4,6		4 4,5 4,5
	Antall igangsatte og/eller gjennomførte tiltak	DK			
Økonomi	God økonomistyring				
	Forbruk mot budsjett	DK			100 %
Samfunn	En attraktiv kommune med mennesker og natur i fokus		2019	2020	
	Livskvalitet og folkehelse - Nærmiljøanlegg - Forebyggende folkehelseaktiviteter		1 1	2 1	2 2
	Miljø og klima - Antall tiltak i henhold til klimaplan - Antall miljøsertifiserte bedrifter - Enøk (energiforbruk) - Sanering VA		4 - 1 1	5 - 1 1	3 - 1 1
	Ungdom i fokus - Bruk av sommervikarer - Bruk av barn og unges representant i plansaker		3 1	15 1	15 1
	Beredskap				

Økonomiplan driftsbudsjett

Område	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Lønn	15 439 501	16 047 436	16 489 748	16 567 905	16 567 905	16 567 905
Driftsutgifter	20 361 287	18 460 349	18 075 284	17 945 434	17 246 434	17 024 567
Bruttoramme	35 800 788	34 507 785	34 565 032	34 514 339	33 814 339	33 592 472
Driftsinntekter	-19 256 957	-16 578 874	-16 365 032	-16 314 339	-16 314 339	-16 249 964
Nettoramme	16 543 830	17 928 911	18 200 000	18 200 000	18 200 000	18 200 000

Økonomiplanperiode 2022-2024 – hovedutfordringer for virksomheten

- Samme som i 2021 må videreføres i økonomiplan, da det ikke er gitt økte rammer utover i økonomiplanperioden.

Økonomiplanperiode 2022-2024 - Mulighetsrommet

- Gebyrregulativ indeksreguleres årlig.
- Leiekontrakter med gebyr for leie etableres for alle leieforhold
- Ved oppgradering av leieboliger og annen bygningsmasse økes gebyr for leie forholdsmessig
- Salg av eiendommer som ikke er hensiktsmessig å beholde i kommunens eie foretas
- Prosjekt ny skole
- Prosjekt renseanlegg

«Den røde tråden»

Det må foretas en grundig vurdering angående hvilke eiendommer Marker kommune skal eie:

- Det må vurderes om det er hensiktsmessig å beholde bygningene på Ørjetun eller samlokalisere for eksempel UKH ved eventuell utvikling av Ørje torg eller ny skole.
- Ørje sentrum må ses på som ett samlet prosjekt ved videre utvikling.
- Det må vurderes å legge legekontor på Ørje torg, gateplan og da å etablere leiligheter i eksisterende areal for legekontor og selge disse.
- Synergier av eventuell flytting bibliotek, barnevern, helsestasjon etc må analyseres.
- Bygningsmasse som kommunen velger å beholde i eget eie må oppgraderes til forskriftsmessig stand og standard.
- Sanering av kommunalt VA- nett må videreføres i henhold til Hovedplan for VA og nytt vannverk samt nytt renseanlegg må vurderes for å tilfredsstille gjeldende og kommende krav.

6.7 Virksomhet Kultur, fritid og bibliotek

Virksomhetens budsjettområder (ansvar)

Kulturadministrasjon, inkluderer kino, frivilligkoordinator, spillemidler, kulturmidler, planer
Kulturvern, museer og kunst
Folkebad
Kulturskole
Ungdommens kulturhus
Bruktbutikk
Bibliotek

Virksomheten og oppgavene

Kultur, fritid og bibliotek skal arbeide for et inkluderende samfunn med bred deltagelse. Vi skal være en aktiv samarbeidspartner og pådriver for det lokale kulturlivet. Vi skal legge til rette for arenaer med dialog og brukermedvirkning og levere tjenester av god kvalitet. Vi skal legge til rette for og framsnakke frivillig innsats. Vi skal profilere og markedsføre Marker kommune og bidra til at Markersamfunnet har et godt omdømme utad.

Virksomheten har forholdsvis få ansatte med stor bredde innen fagområdene virksomheten skal dekke. Vi har en bred kontaktflate og det er enkelt for brukerne å komme i kontakt med oss. Vi samarbeider nært med andre kommunale virksomheter og frivillige lag/foreninger. Virksomheten er aktiv og utadvendt og «Markersamfunnet» kjenner oss.

Virksomhetens ressurser

Område	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Lønn	3 477 216	3 405 271	3 431 859
Driftsutgifter	2 133 899	3 049 312	1 544 641
Bruttoramme	5 611 115	6 454 583	4 976 500
Driftsinntekter	-1 066 158	-764 583	-526 500
Nettoramme	4 544 957	5 690 000	4 450 000

Budsjett 2021 – hovedutfordringer for virksomheten

Virksomheten meldte behov for styrking av bibliotek til årsbudsjettet 2021 og ønsket kr 240 000,- i tillegg til rammen for 2020. Når man i budsjettmøte så andre virksomheters behov valgte man å trekke forslaget til økning av rammen. Vi har likevel lagt inn en økt stillingsressurs på bibliotek, 25%, for å styrke tilbudet til barn og ungdom. Med samme ramme for 2021 som 2020 vil det si at det ikke er kompensert for eventuelle lønnsøkninger. Med en økt personal ressurs i tillegg betyr det at man har valgt å prioritere annen drift noe ned. Vi tenker allikevel at vi leverer tjenester som er gode nok.

Budsjett 2021 - Mulighetsrommet

I budsjettforslaget for virksomheten som er lagt for 2021 ivaretar vi tjenesteområdene nesten på lik linje med 2020 selv om vi øker barn- og ungdomsressursen på biblioteket. Vi velger også å tilpasse noe av de eksisterende stillingene vi har for å få til nødvendige endringer. Vi ønsker å tilby ungdomsaktiviteter i forlengelse av skoledagen og vil bruke lokaler i Ørje sentrum til dette.

Virksomhetens arbeidsmål 2021.

Fokusområder	Måleindikator	Metode	2019	2020	Mål 2021
Tjenestekvalitet	Brukertilfredshet – god tjenestekvalitet i alle ledd				
	Marker folkebibliotek: -Har Østfolds høyeste utlån pr innbygger -Opprettholde åpningstider		100%	100%	100% 100%
	Kulturskole: -Ingen ventelister		100%	100%	100%
	Ungdommens Kulturhus: -Antall medlemmer pr skoleår -Antall åpne kvelder		80 3	50 3-4	50 3
	Dialogmøte med lag og foreninger		Ett møte	Avlyst	Ett møte
		BU			
	Faglig kvalitet – god tjenestekvalitet i alle ledd				
Organisasjonskvalitet	Godt arbeidsmiljø				
	Mestringsorientert ledelse	MU	4,5	-	4,0
	Mestringsklima	MU	3,8	-	3,8
	Andel medarbeidere som har hatt medarbeidersamtale	DK	100%	100%	100 %
	Friske medarbeidere				
	Nærvær	DK	96%	95%	95%
	Innovasjon og nytenking				
	Fleksibilitetsvilje	MU	4,3	-	4,3
Antall igangsatte og/eller gjennomførte tiltak	DK	1	2-3	2	
Økonomi	God økonomistyring				
	Forbruk mot budsjett	DK			100 %
Samfunn	En attraktiv kommune med mennesker og natur i fokus				
	Livskvalitet og folkehelse Bruktbutikk, aktivitet i Ørje sentrum, antall dager åpen butikk Antall praksisplasser i butikk		5 6-8	5 6-8	5 6-8
	Miljø og klima		-	-	1
	Ungdom i fokus		-	2	3
	Beredskap		-	-	-

Kommentarer til arbeidsmål:

- Det er et ønske fra innbyggere og politikere at bibliotekets åpningstider opprettholdes.
- Ungdommens Kulturhus har færre medlemmer grunnet bl.a. lavere fødselstall og et bredt utvalg av lag og foreninger hvor ungdom deltar.
- Virksomheten styrker tilbudet til barn og ungdom på biblioteket ved styrket bemanning høsten 2020, og som videreføres i 2021.
- Forlengelse av skoledagen. Ungdom har over tid ønsket et sted i sentrum å være i forlengelse av skoledagen på ettermiddag fram til andre fritidsaktiviteter starter. På tirsdag og onsdag vil

virksomheten legge til rette for dette. Tirsdag hentes ungdom til UKH for mat, lekser og samvær. På onsdag vil det være biblioteket som er møtearenaen kl 14.30. Begge dagene er til kl 17. Begge tilbudene er bemannet med ressurser fra Ungdommens Kulturhus.

Økonomiplan driftsbudsjett

Område	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Lønn	3 477 216	3 405 271	3 431 859	3 459 476	3 159 477	3 159 477
Driftsutgifter	2 133 899	3 049 312	1 544 641	1 544 641	1 394 641	1 394 641
Bruttoramme	5 611 115	6 454 583	4 976 500	5 004 117	4 554 118	4 554 118
Driftsinntekter	-1 066 158	-764 583	-526 500	-554 117	-554 117	-554 117
Nettoramme	4 544 957	5 690 000	4 450 000	4 450 000	4 000 000	4 000 000

Økonomiplanperiode 2022-2024 – hovedutfordringer for virksomheten

Med samme rammer som 2020, og ingen kompensasjon for lønn- og prisvekst, vil naturlig nok handlingsrommet svekkes. Man ser derimot ingen stor endring av tjenestetilbudet til kommunens innbyggere.

Søker om penger til mat og maskiner

Økonomiplanperiode 2022-2024 - Mulighetsrommet

Med tildelte rammer for 2021 har vi mulighet til å omprioritere noen av ressursene for å kunne tilby bl.a. styrket bemanning på bibliotek til barn og ungdom, samt forlengelse av skoledagen til ungdomsskoleelever.

Virksomheten vil søke om midler til å dekke mat til alle ungdommer som besøker våre aktivitetstilbud på Ungdommens Kulturhus. Det vil også søkes om midler til innkjøp av PC'er for spill.

I økonomiplanperioden 2022-2024 håper virksomheten at planene for Ørje Torg realiseres, med bibliotek på bakkenivå og Ungdommens Kulturhus i sentrum.

«Den røde tråden»

- Møteplasser og fritidstilbud
- Tilby barne- og ungdomsaktiviteter i forlengelse av skoledagen
- Effektivisere gjennom samlokalisering
- Utvikle et levende sentrum med økende aktivitetstilbud
- Enkel tilgang for unge og eldre til aktiviteter og sosiale arenaer
- Senke terskelen for deltagelse i samfunnet
- Utjevne sosiale forskjeller

6.8 Øvrige områder

6.8.1 Stab, støtte og fellesfunksjoner

Virksomhetens budsjettområder

Kontroll og tilsyn	Kommuneoverlege
Rådmannskontoret	IKT
Økonomikontoret	Sysselsetting
Felles utgifter	Lærlingeordning
Servicetorget	Frikjøp tillitsvalgte
Innkjøp	Pedagogisk rådgivning

Virksomheten og oppgavene

Innenfor ansvarsområdene ligger følgende hovedoppgaver: Pedagogisk rådgivning til barnehager og skole, tilsynsmyndighet for barnehage og skole, servicetorg og kommunikasjon, arkiv, politisk sekretariat, boligforvaltning kommunale boliger, startlån, beredskap, lønn, regnskap, innføring, kommunal fakturering, økonomi, IKT, innkjøp, kommuneoverlege og HR og personalforvaltning.

Virksomhetens ressurser

Område	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Lønn	16 471 204	16 885 000	15 941 293
Driftsutgifter	15 418 954	14 237 976	16 840 903
Brutto ramme	31 890 158	31 122 976	32 782 196
Driftsinntekter	-9 130 317	-6 122 976	-6 293 903
Nettoramme	22 759 841	25 000 000	26 488 293

Budsjett 2021 – hovedutfordringer for virksomheten

- Økt satsing på digitalisering koster i form av blant annet høyere lisenskostnader. Effekten av digitalisering tar noe tid og gevinstrealisering ligger i prosessene og organisasjonen – ikke i IKT-verktøyene.
- Det er ikke lagt inn tilskudd til etablering og tilpasning av bolig i budsjett 2021.
- Høyere kostnader til IKT etter at driften av servere er satt ut til Aspit AS.
- Få ressurser på enkelte områder, og sårbare i forhold til eventuell sykdom og fravær.

Budsjett 2021 – Mulighetsrommet

- Organisering og dimensjonering av sentraladministrasjonen – hente ut synergier av hverandre – nytenking.
- Bedre samarbeid og samordning mellom virksomhetene og staben.
- Vi fortsetter samarbeidet med Smartkom, og videreutvikler det på de områdene det er aktuelt.
- Stab har flere ansatte som i løpet av 2020/2021 går helt eller delvis av med pensjon.

Virksomhetens arbeidsmål 2021

Fokusområder	Måleindikator	Metode	2019	2020	Mål 2021
Tjenestekvalitet	Brukertilfredshet – god tjenestekvalitet i alle ledd				
	Opplevd service internt	BU			
	Opplevd service eksternt	BU			
	Faglig kvalitet – god tjenestekvalitet i alle ledd				
	Grad av tilgjengelighet IKT				99 %
	Andel fakturaer betalt i rett tid		79 %	72 %	92 %
	Elektroniske personalmapper		0	0	100 %
	Andel mottatt efaktura i prosent		82,33	89,6	93 %
	Saksbehandlingsfrister				
Andel barn i barnehage 1-2 år i forhold til innbyggere 1-2 år (prosent)		60,4		80	
Organisasjonskvalitet	Godt arbeidsmiljø				
	Mestringsorientert ledelse	MU	4,2		4,4
	Bruk av kompetanse	MU	4,0		4,4
	Indre motivasjon (nytteorientert)	MU	4,4		4,4
	Mestringsklima/mestringstro	MU	4,3		4,4
	Andel medarbeidere som har hatt medarbeidersamtale	DK	100 %		100 %
	Friske medarbeidere				
	Nærvær	DK	96 %		98%
	Innovasjon og nytenking				
	Fleksibilitetsvilje	MU			
Antall igangsatte og/eller gjennomførte tiltak	DK				
Økonomi	God økonomistyring				
	Forbruk mot budsjett i prosent	DK	107,3		100 %
Samfunn	En attraktiv kommune med mennesker og natur i fokus				
	Livskvalitet og folkehelse: Synliggjøre bo- og levekvalitetene gjennom omdømmebygging: Aviser Sosiale medier				
	Miljø og klima: Nettverkstilgang innbyggere Smart Samfunn-tiltak , prosjekt				
	Ungdom i fokus: Lærlinger				
	Beredskap: Oppdatering av beredskapsplan Brannøvelser				

- Det er ikke gjort brukerundersøkelser eksternt eller internt på opplevd service i stab.

Økonomiplan driftsbudsjett

Område	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Lønn	16 471 204	16 885 000	15 941 293	15 957 785	14 910 797	14 910 797
Driftsutgifter	15 418 954	14 237 976	16 840 903	16 155 949	15 451 865	13 886 746
Bruttoramme	31 890 158	31 122 976	32 782 196	32 113 734	30 362 662	28 797 543
Driftsinntekter	-9 130 317	-6 122 976	-6 293 903	-5 625 441	-5 374 369	-4 809 250
Nettoramme	22 759 841	25 000 000	26 488 293	26 488 293	24 988 293	23 988 293

Økonomiplanperiode 2022-2024 – hovedutfordringer for virksomheten

- Store investeringsbehov i årene som kommer, gjør at også stab må tenke organisering/dimensjonering og oppgavefordeling.
- Vi må utnytte ressursene og bruke kompetansen til medarbeiderne på en bedre måte.
- Ved naturlig avgang/oppsigelse – så langt det er forsvarlig og mulig ikke erstatte stilling.

Økonomiplanperiode 2022-2024 - Mulighetsrommet

- Ved naturlig avgang/oppsigelse – se på muligheter for samarbeid i Smartkom.
- Fortsatt økt satsing på digitalisering, og økt fokus på gevinstrealisering.
- Fokuserer på kontinuerlig forbedring og kvalitetsutvikling.
- Ha fokus på «godt nok» ved levering av tjenester.

«Den røde tråden»

- Økt satsing på digitalisering – i henhold til kommuneplanens samfunnsdel ønsker Marker kommune og ligge i forkant når det gjelder digitalisering av kommunen. Dette arbeidet har vi startet og fortsetter videre.
- Fiber – Marker kommune har i 2020 fortsatt videre utbygging av fiber til flere innbyggere.

6.8.2 Politikk og utvalg

Virksomhetens budsjettområder (ansvar)

Kommunestyre/formannskap
Oppvekst- og omsorgsutvalg
Miljø, natur og utvikling
Støtte til politiske partier
Stortings- og kommunevalg
Arbeidsmiljøutvalg

Eldreråd og råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne
Plan, Teknikk og Landbruk
Kontrollutvalget
Ungdomsråd

Virksomheten og oppgavene

Tidligere var dette området sammen med stab. Det er nå skilt ut som et eget område, slik at vi kan skille kostnadene til politikk og utvalg fra utgifter til stab. Kostnader til Bedriftshelsetjenesten ligger under ansvar Arbeidsmiljøutvalg.

Virksomhetens ressurser

Område	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Lønn	2 776 536	2 111 169	2 113 955
Driftsutgifter	1 050 564	748 831	1 041 545
Bruttoramme	3 827 100	2 860 000	3 155 500
Driftsinntekter	-325 658	-50 000	-55 500
Nettoramme	3 501 442	2 810 000	3 100 000

Budsjett 2021 – hovedutfordringer for virksomheten

- Budsjettet for 2021 er økt med kr 200 000, da det er Stortingsvalg i 2021.
- Det er satt av kr 100 000 til formannskapets disposisjon.
- Det er satt av kr 315 000 til utgifter til Bedriftshelsetjenesten.

Økonomiplan driftsbudsjett

Område	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Lønn	2 276 536	2 111 169	2 113 955	2 038 078	1 914 284	1 850 455
Driftsutgifter	1 550 564	748 831	1 041 545	1 004 045	941 216	1 004 045
Bruttoramme	3 827 100	2 860 000	3 155 500	3 042 123	2 855 500	2 854 500
Driftsinntekter	-325 658	-50 000	-55 500	-54 500	-55 500	-54 500
Nettoramme	3 501 442	2 810 000	3 100 000	2 987 623	2 800 000	2 800 000

Økonomiplanperiode 2022-2024 – hovedutfordringer for virksomheten

- Det er i økonomiplanperioden kun hensyntatt kostnader til valg. Ellers ingen endringer fra budsjett 2021.

6.8.3 Private barnehager

Virksomhetens budsjettområder (ansvar)

Private barnehager

Virksomheten og oppgavene

Marker kommune betaler tilskudd til 2 private barnehager. Det er Øymark barnehage og Tussilago barnehage.

Virksomhetens ressurser

Område	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Lønn			
Driftsutgifter	15 078 701	15 700 000	12 000 000
Bruttoramme	15 078 701	15 700 000	12 000 000
Driftsinntekter			
Nettoramme	15 078 701	15 700 000	12 000 000

Budsjett 2021 – hovedutfordringer for virksomheten

- Ut fra beregnet sats for 2021 og forutsatt samme antall barn som i 2020, så forventer vi en reduksjon i tilskuddsutbetalingen for 2021.
- I tillegg er det lagt inn tilskudd til søskenmoderasjon, redusert foreldrebetaling og styrking.
- Usikkerhetsfaktoren er utgifter til styrking av enkeltbarn. Her er det startet en jobb fra skole- og barnehagefaglig rådgiver i samarbeid med barnehagene for og se på en bedre løsning både for oss og barnehagene, slik at vi får mer forutsigbarhet i de utgiftene.
- Det var i statsbudsjettet varslet en reduksjon av pensjonspåslag for private barnehager fra 13 prosent til 11 prosent. Følgende er hentet fra budsjettprosessen fra KD:

Departementet foreslår at tilskotet til pensjon i private barnehagar blir redusert frå 13 pst. til 11 pst. frå 1. januar 2021. Forslaget om å justere ned pensjonstilskotet var på offentlig høyring våren 2019 som ein del av høyringsnotatet om forslag til endringar i barnehagelova.

Departementet foreslår vidare å utvide dagens søknadsordning for private barnehagar med høge pensjonsutgifter. Dette inneber at barnehagar som inngjekk pensjonsavtale før 1. januar 2019, etter søknad har krav på å få dekt pensjonsutgiftene sine med kommunens pensjonsutgifter som øvre grense. For å gi barnehagar med mindre økonomisk handlingsrom noko betre tid til å tilpasse seg inntektsbortfallet, foreslår departementet at det blir oppretta ei ny overgangsordning for einskildståande barnehagar. Overgangsordninga inneber at pensjonspåslaget for barnehagar som ikkje tilhøyrer ei kjede, blir justert gradvis ned fram til 2023. Departementet foreslår at pensjonspåslaget for einskildståande barnehagar held fram på 13 pst. i 2021, og blir justert ned til 12 pst. i 2022. Departementet foreslår at overgangsordninga blir oppheva frå 2023, og at einskildståande barnehagar frå da får same pensjonspåslag som andre private barnehagar: 11 pst. Til saman inneber endringane i pensjonstilskot til private barnehagar ein reduksjon i rammetilskotet til kommunane på 215 mill. kroner i 2021.

Dette betyr at det ikke blir noen reduksjon i pensjonspåslaget for de private barnehagene før i 2022 hvor påslaget reduseres til 12 prosent og til 11 prosent i 2023.

Økonomiplan driftsbudsjett

Område	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Lønn						
Driftsutgifter	15 078 701	15 700 000	12 000 000	12 000 000	10 500 000	10 500 000
Bruttoramme	15 078 701	15 700 000	12 000 000	12 000 000	10 500 000	10 500 000
Driftsinntekter						
Nettoramme	15 078 401	15 700 000	12 000 000	12 000 000	10 500 000	10 500 000

- Det forventes ingen store endringer i økonomiplanperioden. Reduksjon i pensjonsprosenten utgjør små beløp.

6.8.4 Livsynsformål

Virksomhetens budsjettområder (ansvar)

Livsynsformål

Virksomheten og oppgavene

Marker kirkelige fellesråd har i oppgave å samordne kirkelig virksomhet i kommunen. Det betyr at rådet er ansvarlig for drift og forvaltning av kirkebygg, kapell og kirkekontor. I tillegg har fellesrådet arbeidsgiveransvar for kirkelige ansatte.

Marker kirkelige fellesråd er også offentlig gravferdsforvaltning i kommunen og drifter de tre gravplassene.

Virksomhetens ressurser

Område	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Lønn			
Driftsutgifter	3 633 200	3 570 000	3 695 000
Bruttoramme	3 633 200	3 570 000	3 695 000
Driftsinntekter	- 28 300		
Nettoramme	3 604 900	3 570 000	3 695 000

Budsjett 2021 – hovedutfordringer for virksomheten

- Fra 2021 er tilskudd til andre trossamfunn overført til staten. Dette skal da ikke lenger utbetales fra kommunens budsjett. Dette gjelder både tilskudd til drift av kirken og eventuelle investeringer.
- Tilskuddet til kirkelig fellesråd er foreslått økt til kr 3 695 000 i 2021, fra kr 3 370 000 i 2020.

Økonomiplan driftsbudsjett

Område	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Lønn						
Driftsutgifter	3 633 200	3 570 000	3 695 000	3 695 000	3 500 000	3 500 000
Bruttoramme	3 633 200	3 570 000	3 695 000	3 695 000	3 500 000	3 500 000
Driftsinntekter	-28 300					
Nettoramme	3 604 900	3 570 000	3 695 000	3 695 000	3 500 000	3 500 000

- Ingen store endringer i økonomiplanperioden.

6.8.5 Interkommunale selskaper - IKS

Virksomhetens budsjettområder (ansvar)

IKS/Vertskommuneavtaler

Virksomheten og oppgavene

IKS/Vertskommuneavtaler ble overført til eget ansvar, da virksomhetene har liten eller ingen mulighet til å påvirke kostnadene. Dette for å kunne gi et «riktigere» bilde av virksomhetenes drift.

Vi har i dag følgende IKS'er:

- Indre Østfold Brann og Redning IKS
- Østfold Interkommunale Arkivselskap IKS
- Østre Viken Kommunerevisjon IKS
- Østfold Kontrollutvalgssekretariat

Vi har i dag følgende Vertskommuneavtaler med Indre Østfold kommune:

- Avlastningshjemmet
- KAD/USK
- Miljørettet Helsevern
- Veterinærvakt
- Barnevernsvakt
- Kartforvaltningen
- Mortenstua skole
- Indre Østfold Krisesenter
- Legevakt
- Oppfølging og tilsyn i fosterhjem
- Barnevernsvakt

Virksomhetens ressurser

Område	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Lønn			
Driftsutgifter	11 776 735	11 700 000	9 229 000
Bruttoramme	11 776 735	11 700 000	9 229 000
Driftsinntekter			
Nettoramme	11 776 735	11 700 000	9 229 000

Budsjett 2021 – hovedutfordringer for virksomheten

- Forslag til ramme for 2021 er foreslått redusert ut fra dagens kostnadsbilde. Dette forutsetter ingen endringer i eksisterende Vertskommuneavtaler med Indre Østfold kommune.
- Usikkerhet knyttet til bruk av enkelte tjenester som vi kjøper av Indre Østfold kommune, budsjettet er stipulert ut fra gjennomsnittlig bruk de to siste årene.

Økonomiplan driftsbudsjett

Område	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Lønn						
Driftsutgifter	11 776 735	11 700 000	9 229 000	9 229 000	9 229 000	9 229 000
Bruttoramme	11 776 735	11 700 000	9 229 000	9 229 000	9 229 000	9 229 000
Driftsinntekter						
Nettoramme	11 776 735	11 700 000	9 229 000	9 229 000	9 229 000	9 229 000

- Ingen endringer i økonomiplanperioden og det forutsettes da ingen endring i eksisterende Vertskommuneavtaler med Indre Østfold kommune.

6.8.6 Næring

Virksomhetens budsjettområder (ansvar)

- 7600 Næringsutvikling
- 7630 Haldenkanalen
- 7640 Innovasjon Grenseland/grenserådet
- 7650 Regionalpark Haldenkanalen
- 7660 Internasjonalt samarbeid
- 7670 Barnas Grenseland – ikke aktiv
- 7675 Bolyst – delvis aktiv
- 7680 Utviklingsavtalen
- 7900 Vannområde Haldenvassdraget

Virksomheten og oppgavene

Næringsutviklingsarbeidet i Marker har i svært stor grad vært av interkommunalt karakter, i samarbeid med kanalkommunene, grensekommunene eller kommunene i Indre Østfold. I det senere er det i mange sammenhenger et større fokus på egen kommune, og vi har i 2020 utarbeidet en egen næringsstrategi for kommunen.

Et viktig utviklingsprosjekt er nå samarbeidet rundt Ressursparken, som i oppstartsfasen har vært driftet delvis med fylkeskommunalt tilskudd. Arbeidet med en næringsstrategi for kommunen er under avslutning og vil legge føringer for innsatsen videre. Kommunenes attraktivitet rangeres årlig i forhold til attraktivitet og utvikling innen bosetting, næringsutvikling og opplevelse. Vi har derfor over mange år forsøkt å ha eksternt finansierte prosjekter innen alle disse tre områdene, og dette vil også være tydelig i næringsstrategien.

I tillegg til kommunens egne aktiviteter innen samfunns- og næringsutvikling på ansvarsområdet, har vi nå vertskommuneansvaret for tre interkommunale samarbeid; Regionalpark Haldenkanalen, Vannområde Haldenvassdraget og Visit Indre Østfold. Disse er samlokalisert med Haldenvassdragets Kanalselskap AS og Utmarksforvaltningen AS i Fellesbygget.

Utgiftene til Haldenvassdragets Kanalselskap og Grensekomiteen Värmland – Østfold føres også på dette området, men med funksjon 360.

Virksomhetens ressurser

Område	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Lønn	2 334 721	2 134 395	2 092 313
Driftsutgifter	10 366 436	7 518 324	7 362 107
Bruttoramme	12 701 157	9 652 719	9 454 420
Driftsinntekter	-11 272 849	-8 452 719	-8 354 420
Nettoramme	1 428 308	1 200 000	1 100 000

Budsjett 2021 – hovedutfordringer for virksomheten

Marker kommune må øke sin attraktivitet i forhold til tilflytning, besøk og opplevelse, noe som er avgjørende for videre utvikling av kommunen og opprettholde tjenestetilbudet også på andre områder.

Kommunen har de siste årene utviklet og finansiert en rekke enkeltaktiviteter sammen med Østfold fylkeskommune, Aremark og Rømskog gjennom utviklingsavtalen og senere gjennom satsingen på regionalparken. Dette ivaretar den regionale satsingen og vil fortsette, nå i samarbeid mot Viken og de tilskuddsordningene som er etablert. Kommunen må likevel selv ta ansvar for de lokale aktivitetene knyttet mot reiselivsnæring, handelsstand og øvrige næringsdrivende. Næringsstrategien som er utarbeidet legger føringer for dette.

Det er i budsjettet ikke tatt høyde for disse aktivitetene i budsjettet. I innspillet til konsekvensjusterte rammer ble det forslått å sette av midler til videre drifting av Ressursparken, markedsføring og merkevarebygging av kommunen og egenandel av tiltakene i næringsstrategien. Dette må tas opp som egne saker på det tidspunkt det er konkretisert. Det samme gjelder egenandel av et større utviklingsprosjekt for sentrum, som det er søkt Interreg-finansiering av, sammen med kommunene Aurskog-Høland, Aremark, Årjäng, Säffle og Torsby.

Vi har lenge hatt fokus på Ørje Torg i arbeidet med sentrum. I 2020 er dette konkretisert ytterligere og utbygger for kombinert service- og leilighetsbygg har startet reguleringsarbeidet. Kommunen må inn som delvis eier eller leier i et bygg for at det skal kunne realiseres. Dette er en viktig del av investeringsprogrammet for kommunen framover.

Budsjett 2021 - Mulighetsrommet

- Utvikling av sentrum til et attraktivt sted med konkrete prioriteringer og bevisst bruk av ildsjeler og dugnadsinnsats
- Utvikle Tangen og Ørje Brug til et besøkssenter, kompetansesenter for naturbasert turisme og et nav for lokalprodusert mat
- Markedsføring og omdømmebygging av kommunen som bo- og etableringskommune
- Legge til rette for økt næringsengasjement gjennom Ressursparken og den næringsstrategien som er utarbeidet
- Bidra aktivt til å utvikle Ørje og Haldenkanalen til et kjent og foretrukket reisemål i Østfold
- Markedsføring av Sletta II, hvor de første tomtene nå er solgt
- Aktivt benytte de samarbeid hvor kommunen inngår og de tilskuddsmuligheter som stilles til rådighet

Økonomiplan driftsbudsjett

Område	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Lønn	2 334 721	2 134 395	2 092 313	2 110 047	2 090 254	2 090 254
Driftsutgifter	10 366 436	7 518 324	7 362 107	7 251 544	7 371 337	7 371 337
Bruttoramme	12 701 157	9 652 719	9 454 420	9 361 591	9 461 591	9 461 591
Driftsinntekter	-11 272 849	-8 452 719	-8 354 420	-8 361 591	-8 361 591	-8 361 591
Nettoramme	1 428 308	1 200 000	1 100 000	1 000 000	1 100 000	1 100 000

Økonomiplanperiode 2022-2024 – hovedutfordringer for virksomheten

Hovedutfordringer vi være å kunne avsette nok midler til nærings- og sentrumsutvikling, slik at vi kan ha en forutsigbar satsing på det. Marker kommune har over tid sett verdien av de interkommunale samarbeidene på området, men dette er ikke til erstatning for det lokale engasjementet. Det er svært ønskelig at vi fortsatt kan opprettholde innsatsen på de interkommunale samarbeidene. Kostnader knyttet til samarbeidstiltakene er følgende

- Regionalpark Haldenkanalen, kr 250.000
- Vannområde Haldenvassdraget, kr 187.000
- Visit Indre, kr 80.000
- Haldenvassdragets Kanalselskap kr 310.000

For det tre første samarbeidene er Marker kommune vertskommune.

Økonomiplanperiode 2022-2024 - Mulighetsrommet

Mulighetsrommet ligger i å utvikle Marker kommunes attraktivitet, og i det aktivt benytte oss av eksterne finansieringsmuligheter for lokalt utviklingsarbeid. Vi skal samarbeid med andre kommuner på de områder det finnes hensiktsmessig, og ikke minst skal vi legge forholdene til rette for de frivillige. Å bygge opp om Ressursparken, Kanalkontoret og de øvrige samarbeid i grenseregionen, vil være kostnadseffektivt for Marker, og gir synergier for hele regionen.

En viktig strategi for Marker vil være knyttet til merkevarebygging – både av Haldenkanalen i samarbeid med andre kommunene i regionen og Marker, med spesiell vekt på Ørje, som et attraktivt sted for bosetting, etablering og besøk. Et viktig verktøy i dette arbeidet kan være det omsøkte Interregprosjektet LID – Local Improvement District, et prosjekt for formalisering samarbeidet mellom næringsliv, kommune og det frivillige i utviklingsarbeidet.

«Den røde tråden»

I hovedmålsettingene i kommuneplanen er det uttrykt at vi skal utnytte vårt potensiale og opprettholde vårt lokalsamfunn. For området næring er dette ytterligere konkretisert i følgende delmål

- Mål 1: Å fortsatt ha en positiv befolkningsutvikling
- Mål 2: Opprettholde lokalt arbeidsmarked
- Mål 4: Utvikle et levende sentrum med økende aktivitetstilbud

I arbeidet med “Enestående Marker” har vi gitt det slik mål

Marker kommune fyller rollen som en tydelig samfunns- og næringsutviklingsaktør hvor både politikere og medarbeidere bidrar til å realisere aktiv og ambisiøs samfunns- og næringsutvikling.

FNs bærekraftsmål

Nr. 8 – Anstendig arbeid og økonomisk vekst

Hvor er vi om 4 år

1. Vi har et levende Ørje Torg
2. Det er etablert minst to nye bedrifter som har betydning for arbeidsplass- og bosettingsvekst i Marker

3. Sletta 2 er opparbeidet og de fleste tomter solgt
4. Befolkningsveksten peker igjen oppover
5. Marker har et godt omdømme med en profil som er «kjent for alle»
6. Marker kommune har befestet sin posisjon som den fremste reiselivskommunen i regionen
7. Ressursparken er utvidet og er et nav for næringsarbeidet i kommunen
8. Det er utviklet flere tilbud innen lokalmat og grønt reiseliv

Næringsstrategi for Marker 2020-2025 er under utarbeiding og vil ta opp i seg dette arbeidet

STRATEGIARBEID NÆRINGSUTVIKLING MARKER

Strategiplan Næringsutvikling 2020 - 2025:

Bakgrunn

Prosjekt «Styrke næringslivet for å skape nytenking og innovasjon i Marker og Aremark».

Forankring

Kommuneplanens samfunnsdel 2016-2028.

Samarbeidspartnere

Aremark kommune, Haldenkanalen Regionalpark, Visit Indre Østfold, Bondelaget Østfold, Etablereservice/Østfold Næringshage m.fl.

Lokal kobling og overbygging

Kommune - Næringsliv - Samfunn

Målsetting

Næringslivet, samfunnet og kommuneadministrasjonen i Marker kommune skal strategisk samarbeide med mål å styrke næringslivet for å skape nytenking og innovasjon i Marker, og gjennom dette skape nærings- og samfunnsutvikling som bidrar til økt boattraktivitet.

HR
Engasjement

7. Budsjettnoter

Note 1 – Skattegrunnlag og inntektsutjevnennde tilskudd

Skatteinntekter	2021	2022	2023	2024
Skatteinntekter i kroner	90 083 000	90 083 000	90 083 000	90 083 000
Rammetilskudd	127 191 000	127 210 000	127 216 000	127 220 000
Sum skatteinntekter og inntektsutjevnennde tilskudd	217 274 000	217 293 000	217 299 000	217 303 000
Eiendomsskatt	14 500 000	14 500 000	14 500 000	14 500 000

Note 2 – Fiskale inntekter

Marker kommune har i 2021 budsjettet eiendomsskatt tilsvarende 4,00 promille for alle boliger og fritidsboliger, og 7,00 promille for næring.

Note 3 – Generelle statstilskudd

Generelle statstilskudd	Beløp
Integreringstilskudd	532 000
Rentekompensasjon	1 500 000
Rentekompensasjonsordningen fordeles som følger:	
Marker bo- og service	1 300 000
Marker skole	100 000
Kirkene	100 000

Note 4 – Utbytte fra selskaper

Det er budsjettet med kr 0 i utbytte i budsjett 2021 og kr 0 i økonomiplanperioden 2022-2024.

Note 5 - Bruk og avsetning til fond i 2021

Bruk og avsetning til fond	Beløp
Avsetninger	5 600 000
Bruk av avsetninger	1 200 000
Sum netto avsetninger	4 400 000

Note 6 - Vekting av avdrag

Tekst	Beløp
Anleggsmidler til grunnlag pr 01.01.20	286 150 255
Avskrivninger regnskap 2019	10 312 612
Samlet lånegjeld (investeringsgjeld) pr 01.01.20	271 420 232
Minimum avdragsbeløp	9 796 981
Budsjettetert avdrag i 2021	10 829 321

Det vil si at det er budsjettetert med mer avsetning til avdrag enn det minste lovlige – jfr. avsatt kr 10 829 321.

Note 7 - Selvkost (utarbeidet av EnviDan as)

Marker kommune beregner kommunale gebyrer i tråd med forskrift om beregning av selvkost. Selvkost innebærer at ekstrakostnadene som kommunen påføres ved å produsere en bestemt tjeneste skal dekkes av gebyrene som brukerne av tjenestene betaler. Kommunen har ikke anledning til å tjene penger på tjenestene.

En annen sentral begrensning i kommunens handlingsrom er at overskudd fra det enkelte år skal tilbakeføres til abonnentene eller brukerne i form av lavere gebyrer innen de neste fem årene. Dette betyr at hvis kommunen har bokført et overskudd som er eldre enn fire år, må dette brukes til å redusere gebyrene i det kommende budsjettåret. Eksempelvis må et overskudd som stammer fra 2016 i sin helhet være disponert innen 2021.

Utfordringer med selvkostbudsjettet

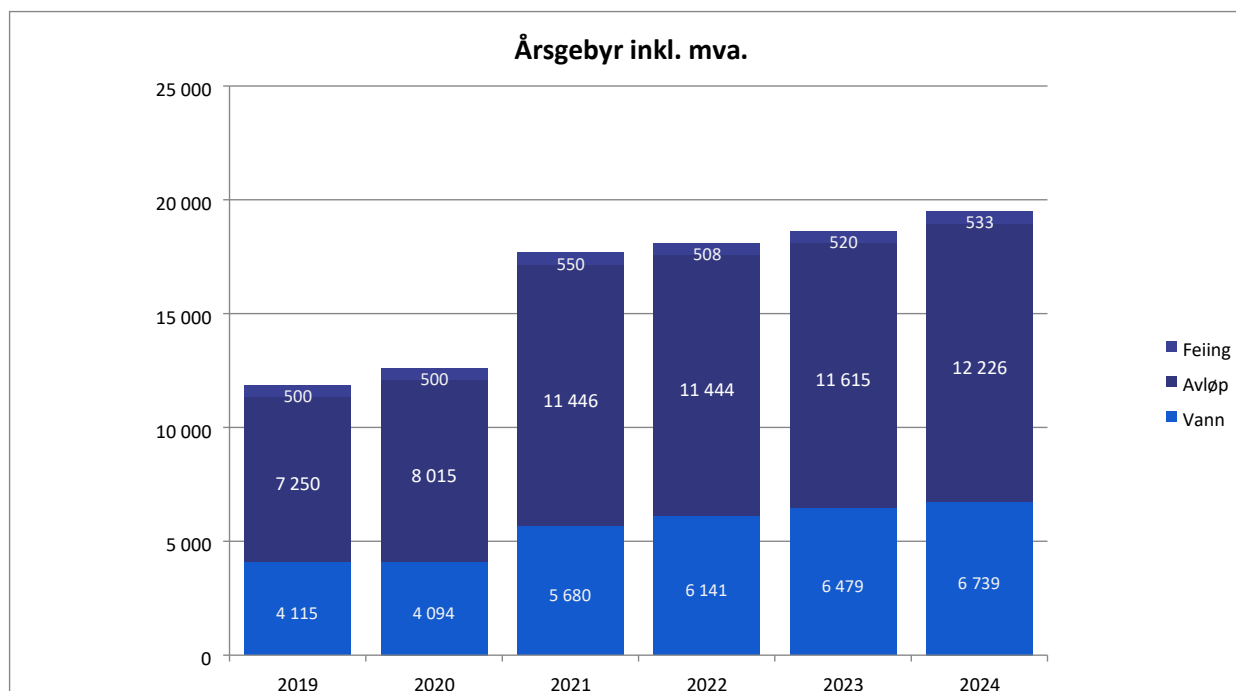
Det er en rekke faktorer som påvirker selvkostresultatet og som ligger utenfor kommunens kontroll. De viktigste faktorene er budsjettårets forventede kalkylerente (5-årig SWAP-rente + 1/2 %-poeng), kapasitetsbegrensninger ved gjennomføring av planlagte prosjekter, samt usikre utgifter og inntekter. I sum fører dette til at det er utfordrende å treffe med budsjettet.

Generelle forutsetninger

Kalkylerenten er anslått å bli 1,41 % i 2021. Budsjettet er utarbeidet den 29. september 2020. Tallene for 2019 viser endelig etterkalkyle, tallene for 2020 er prognostiserte verdier, mens tallene for 2021 til 2024 er budsjett-/økonomiplan. Ved behov for ytterligere grunnlagstall og beregningsmetoder henvises det til kommunens selvkostmodell Momentum Selvkost Kommune.

Gebyrutvikling for vann, avløp og feiing

Fra 2020 til 2021 foreslås en samlet gebyrøkning på rundt 40,2 %, hvor avløp øker mest med 42,8 %. I perioden 2019 til 2024 øker samlet gebyr med kr 7 632, fra kr 11 865 i 2019 til kr 19 497 i 2024. Dette tilsvarer en gjennomsnittlig årlig gebyrøkning på 8,6 %. Gebyreksemplene for vann og avløp er basert på et årlig vannforbruk på 150 kubikkmeter. Gebyrsatsene er inkl. mva.

Gebyrendring fra året før	2021	2022	2023	2024
Vann	38,7 %	8,1 %	5,5 %	4,0 %
Avløp	42,8 %	0,0 %	1,5 %	5,3 %
Feiing	10,0 %	-7,7 %	2,5 %	2,4 %
Samlet endring	40,2 %	2,4 %	2,9 %	4,7 %

Marker kommune benytter selvkostmodellen Momentum Selvkost Kommune til for- og etterkalkulasjon av kommunale gebyrer. Modellen benyttes for tiden av flere enn 300 norske kommuner og selskap.

Forslaget til gebyrsatser for 2021 er utarbeidet av Marker kommune i samarbeid med EnviDan AS som har mer enn 16 års erfaring med selvkostberegninger og -rådgivning og bred erfaring rundt alle problemstillinger knyttet til selvkost.

Vann - 2019 til 2025

Gebyrsatser - Vann 2019 til 2025

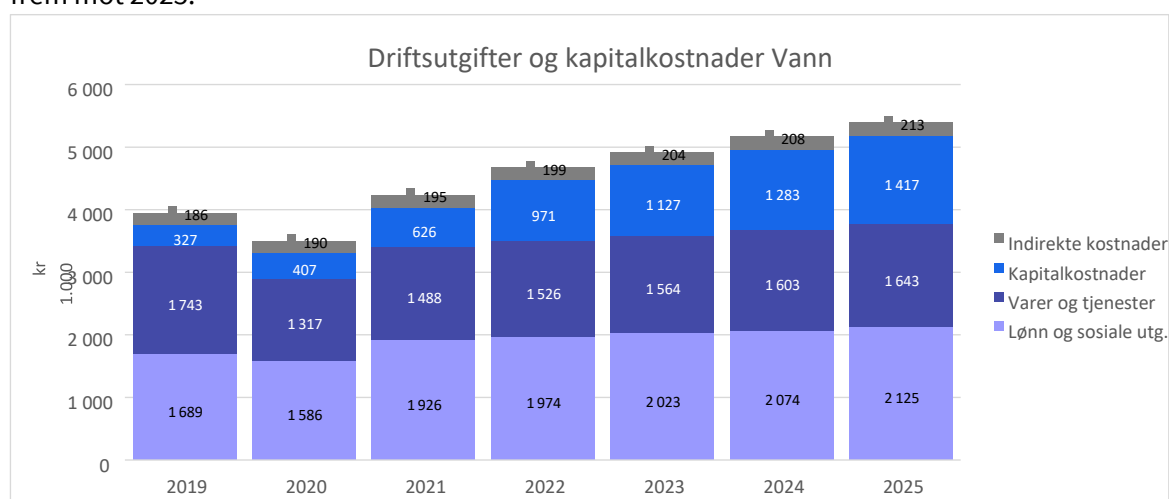
Årsgebyret for vann i Marker kommune er todelt, bestående av et fast abonnementsgebyr og et variabelt forbruksgebyr. Abonnementsgebyret i 2021 foreslås satt lik kr 1 188 og forbruksgebyret lik 29,95 kr/m³. Samlet årsgebyr blir da kr 5 680 for en normalabonnt med årlig vannforbruk lik 150 m³.

Det foreslås å øke vanngebyret del fra 2020 til 2021, hovedsakelig for å begynne å hente inn fremførbare underskudd. Gebyrene dekker på nåværende tidspunkt ikke de årlige kostnadene på tjenesten, så kombinasjonen av at kostnadene forventes å øke i årene fremover samtidig som gebyrsatsene også må dekke tidligere års underdekning gjør at denne gebyrøkningen anses nødvendig for at gebyrene skal komme på et bærekraftig nivå.

Gebysatser, Vann (inkl. mva.)	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Abonnementsgebyr (kr/abonnet)	1 190	1 188	1 188	1 776	1 423	1 478	1 490
Forbruksgebyr (kr/m ³)	19,50	19,38	29,95	29,10	33,71	35,08	35,44
Årsgebyr ved 150 m³ årlig forbruk	4 115	4 094	5 680	6 141	6 479	6 739	6 806
Endring fra året før		-0,5 %	38,7 %	8,1 %	5,5 %	4,0 %	1,0 %

Driftsutgifter og kapitalkostnader Vann

Diagrammet nedenfor viser den forventede utviklingen av kostnadene for vann i Marker kommune frem mot 2025.

Fra 2020 til 2021 forventes de totale kostnadene å øke med 22,0 %, hvorav lønnsutgiftene endres mest med 21,4 %. Kapitalkostnadene utgjør 14,8 % av de totale kostnadene og forventes å øke med 0,8 millioner kr fra 2021 til 2025 som følge av planlagte investeringer. Hovedinntektskilden er art "16400 avgiftspliktige gebyrer" som utgjør 98,7 % av gebyrinntektene.

Selvkostopstilling Vann

Selvkostregnskap (1.000 kr)	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
10*** Lønn	1 689	1 586	1 926	1 974	2 023	2 074	2 125
11*** Varer og tjenester	518	590	604	619	635	651	667
12*** Varer og tjenester	1 093	728	746	765	784	803	823
13*** Tjenester som erstatter kommunal egenp	131	0	138	142	145	149	152
15*** Finansutgifter mv. ekskl. 155 og 159	0	0	0	0	0	0	0
Direkte driftsutgifter	3 431	2 903	3 414	3 499	3 587	3 676	3 768
Direkte kalkulatoriske rentekostnader	128	113	177	272	341	409	455
Direkte kalkulatoriske avskrivninger	199	294	448	700	786	874	961
Indirekte kostnader (drift og kapital)	186	190	195	199	204	208	213
Øvrige inntekter	-6	-11	0	0	0	0	0
Gebyrgrunnlag	3 938	3 490	4 234	4 670	4 917	5 167	5 398
Gebyrinntekter	3 229	3 160	4 394	4 856	5 112	5 369	5 476
Selvkostresultat	-710	-329	160	186	194	201	78
Selvkost dekningsgrad i %	82,0 %	90,6 %	103,8 %	104,0 %	104,0 %	103,9 %	101,4 %
Selvkostfond/fremførbart underskudd (1.000 kr)	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Selvkostfond 01.01	258	-454	-792	-642	-464	-276	-78
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	-710	-329	160	186	194	201	78
-/+ Kalkulert rentekostnad/-inntekt selvkostfond	-2	-9	-10	-9	-6	-3	-1
Selvkostfond 31.12	-454	-792	-642	-464	-276	-78	-1
Selvkostgrad i %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Avløp - 2019 til 2025

Gebyrsetter - Avløp 2019 til 2025

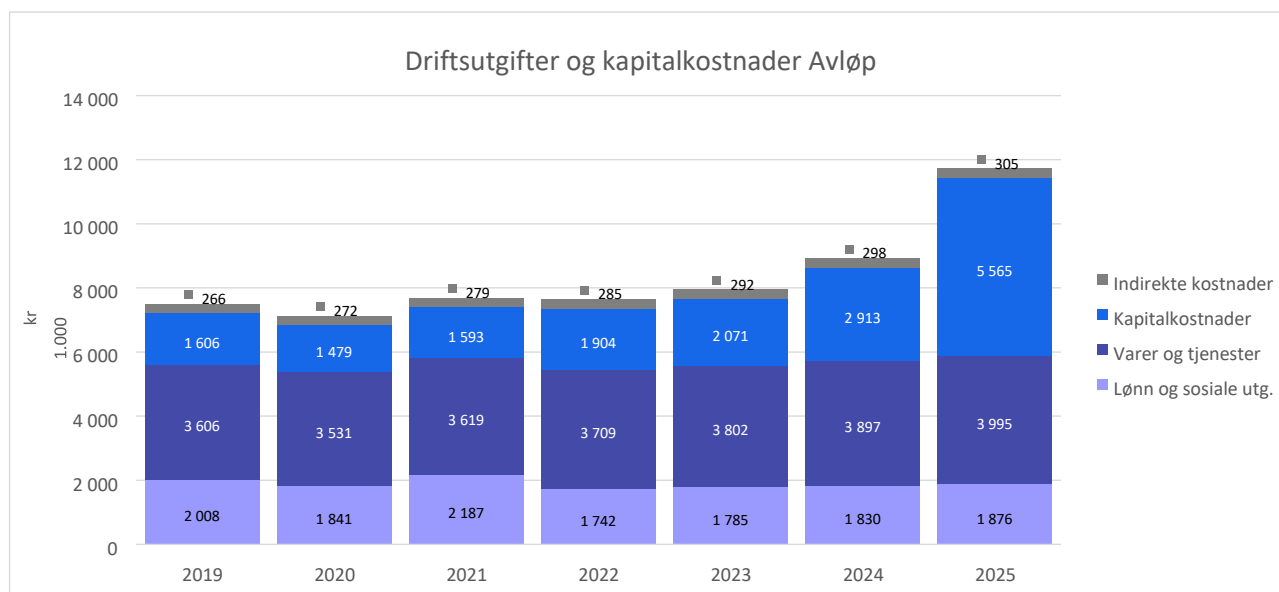
Årsgebyret for avløp i Marker kommune er todelt, bestående av et fast abonnementsgebyr og et variabelt forbruksgebyr. Abonnementsgebyret i 2021 foreslås satt lik kr 2 005 og forbruksgebyret lik 62,94 kr/m³. Samlet årsgebyr blir da kr 11 446 for en normalabonnet med årlig vannforbruk lik 150 m³.

Det foreslås å øke avløpsgebyret en del i 2021, sammenlignet med 2020. Det skyldes en kombinasjon av økte utgifter og fremførbare underskudd. Gebyret de siste årene har vært satt lavere enn det som trengs for å dekke kostandene og kommunen forventer et fremførbart underskudd per 31.12.2020 på 3,9 millioner kroner. Underdekningen fra tidligere år må dekkes inn gjennom økte gebyrer de kommende årene. I tillegg har kommunen ny nedstrømsløsning på slambehandling som medfører økte utgifter frem til 2023. Videre er det planlagt investeringer de kommende årene som vil øke kostnadene på tjenesten, blant annet er det forutsatt at det skal bygges nytt renseanlegg i 2024. Renseanlegget er på nåværende tidspunkt estimert å koste rundt 75 millioner kroner, og selv om prosjektet har en del ukjente faktorer gjør det likevel at gebyrene må tilpasses det nye nivået allerede nå.

Gebyrsetter, Avløp (inkl. mva.)	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Abonnementsgebyr (kr/abonnet)	1 550	1 700	2 005	2 424	2 574	3 430	6 154
Forbruksgebyr (kr/m ³)	38,00	42,10	62,94	60,14	60,28	58,64	56,53
Årsgebyr ved 150 m³ årlig forbruk	7 250	8 015	11 446	11 444	11 615	12 226	14 633
Endring fra året før		10,6 %	42,8 %	0,0 %	1,5 %	5,3 %	19,7 %

Driftsutgifter og kapitalkostnader Avløp

Diagrammet nedenfor viser den forventede utviklingen av kostnadene for avløp i Marker kommune frem mot 2025.

Fra 2020 til 2021 forventes de totale kostnadene å øke med 7,9 %, hvorav lønnsutgiftene endres mest med 18,8 %. Kapitalkostnadene utgjør 20,7 % av de totale kostnadene og forventes å øke med 4,0 millioner kr fra 2021 til 2025 som følge av planlagte investeringer. Hovedinntektskilden er art "16400 avgiftspliktige gebyrer" som utgjør 99,4 % av gebyrinntektene.

Selvkostoppstilling Avløp

Selvkostregnskap (1.000 kr)	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
10*** Lønn	2 008	1 841	2 187	1 742	1 785	1 830	1 876
11*** Varer og tjenester	767	1 749	1 793	1 837	1 883	1 931	1 979
12*** Varer og tjenester	1 455	943	966	990	1 015	1 040	1 066
13*** Tjenester som erstatter kommunal egenp	1 384	839	860	882	904	926	949
14*** Overføringsutgifter	5	6	0	0	0	0	0
15*** Finansutgifter mv. ekskl. 155 og 159	1	0	0	0	0	0	0
Direkte driftsutgifter	5 620	5 378	5 806	5 451	5 588	5 727	5 870
Direkte kalkulatoriske rentekostnader	638	422	493	617	705	1 459	2 153
Direkte kalkulatoriske avskrivninger	968	1 057	1 099	1 287	1 366	1 453	3 412
Indirekte kostnader (drift og kapital)	266	272	279	285	292	298	305
Øvrige inntekter	-385	-5	0	0	0	0	0
Gebyrgrunnlag	7 107	7 124	7 678	7 640	7 950	8 938	11 741
Gebyrinntekter	5 591	6 069	8 653	8 772	8 970	9 618	11 931
Selvkostresultat	-1 515	-1 055	975	1 132	1 019	680	190
Selvkost dekningsgrad i %	78,7 %	85,2 %	112,7 %	114,8 %	112,8 %	107,6 %	101,6 %
Selvkostfond/fremførbart underskudd (1.000 kr)	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Selvkostfond 01.01	-1 217	-2 778	-3 879	-2 952	-1 857	-861	-190
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	-1 515	-1 055	975	1 132	1 019	680	190
-/+ Kalkulert rentekostnad/-inntekt selvkostfond	-45	-46	-48	-37	-23	-9	-2
Selvkostfond 31.12	-2 778	-3 879	-2 952	-1 857	-861	-190	-2
Selvkostgrad i %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Slamtømming - 2019 til 2025

Gebyrtsatser - Slamtømming 2019 til 2025

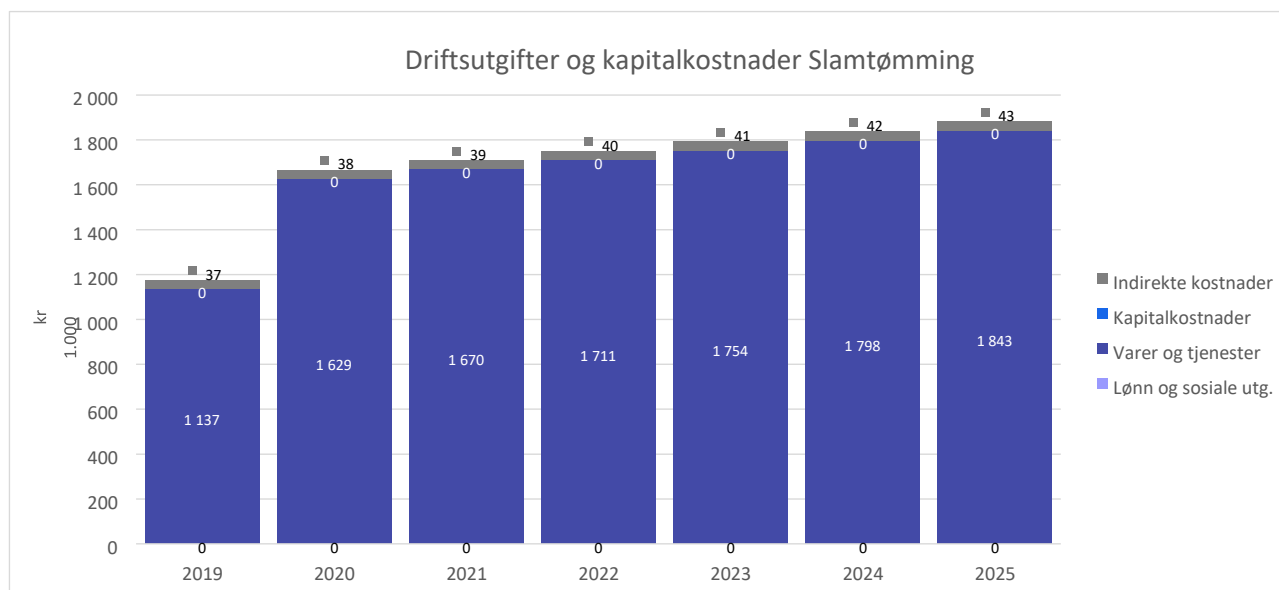
Det foreslås å sette normalgebyret for slamtømming i 2021 til 2 400 kroner. Normalgebyret som er vist i tabellen nedenfor er Slamavskiller 1-4 m3 m/wc tilknyttet. Fra 2020 til 2021 endres årsgebyret med 0,0 %. Gebyret til den enkelte abonnent vil variere med abonnentkategori.

Slamtømming har økte nedstrømskostnader til sluttbehandling, tilsvarende som avløp har. I motsetning til avløp har slamtømming et selvkostfond som bidrar til å dempe effekten denne kostnadsøkningen har på gebyret.

Gebyrtsatser, Slamtømming (inkl. mva.)	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Normalgebyr (kr/vare)	2 300	2 400	2 400	2 401	2 401	2 461	2 917
Endring fra året før		4,3 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	2,5 %	18,5 %

Driftsutgifter og kapitalkostnader Slamtømming

Diagrammet nedenfor viser den forventede utviklingen av kostnadene for slamtømming i Marker kommune frem mot 2025.

Fra 2020 til 2021 forventes de totale kostnadene å øke med 2,5 %, hvorav utgifter til varer og tjenester endres mest med 2,5 %. Hovedinntektskilden er art "16400 avgiftspliktige gebyrer" som utgjør 100,0 % av gebyrinntektene.

Selvkostoppstilling Slamtømming

Selvkostregnskap (1.000 kr)	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
11*** Varer og tjenester	30	131	134	137	141	144	148
12*** Varer og tjenester	3	85	87	89	91	93	96
13*** Tjenester som erstatter kommunal egenp	1 104	1 414	1 449	1 485	1 522	1 560	1 599
Direkte driftsutgifter	1 137	1 629	1 670	1 711	1 754	1 798	1 843
Indirekte kostnader (drift og kapital)	37	38	39	40	41	42	43
Gebyrgrunnlag	1 174	1 667	1 708	1 751	1 795	1 840	1 886
Gebyrinntekter	1 831	1 536	1 617	1 617	1 617	1 658	1 965
Selvkostresultat	657	-131	-92	-134	-178	-182	79
Selvkost dekningsgrad i %	156,0 %	92,1 %	94,6 %	92,4 %	90,1 %	90,1 %	104,2 %

Selvkostfond/fremførbart underskudd (1.000 kr)	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Selvkostfond 01.01	-49	615	491	406	277	103	-79
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	657	-131	-92	-134	-178	-182	79
-/+ Kalkulert rentekostnad/-inntekt selvkostfond	6	8	6	5	3	0	-1
Selvkostfond 31.12	615	491	406	277	103	-79	-1
Selvkostgrad i %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Feiing - 2019 til 2025

Gebyrsetter - Feiing 2019 til 2025

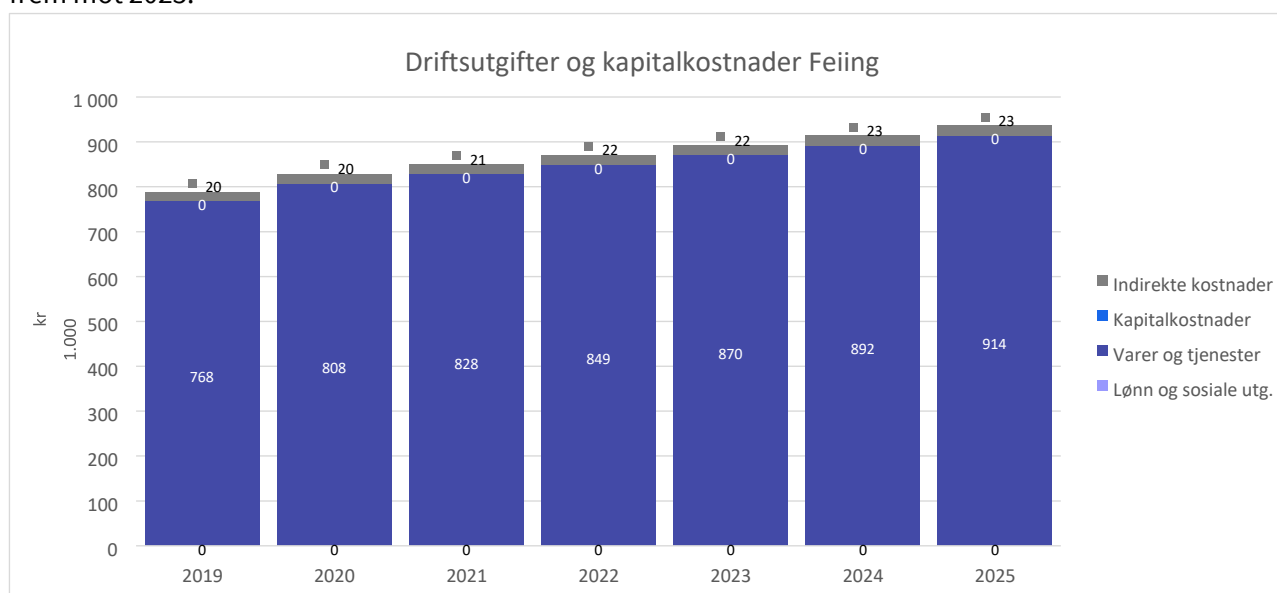
Det foreslås å sette normalgebyret for feiing i 2021 til 550 kroner. Normalgebyret som er vist i tabellen nedenfor er 502 Årsgebyr feiing/tilsyn per pipeløp. Fra 2020 til 2021 endres årsgebyret med 10,0 %. Gebyret til den enkelte abonnent vil variere med abonnentkategori.

Gebyrsetter, Feiing (inkl. mva.)	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Normalgebyr (kr/vare)	500	500	550	508	520	533	546
Endring fra året før		0,0 %	10,0 %	-7,7 %	2,5 %	2,4 %	2,6 %

Driftsutgifter og kapitalkostnader Feiing

Diagrammet nedenfor viser den forventede utviklingen av kostnadene for feiing i Marker kommune frem mot 2025.

Fra 2020 til 2021 forventes de totale kostnadene å øke med 2,4 %, hvorav utgifter til varer og tjenester endres mest med 2,5 %. Hovedinntektskilden er art "16400 avgiftspliktige gebyrer" som utgjør 100,0 % av gebyrinntektene.

Selvkostoppstilling Feiing

Selvkostregnskap (1.000 kr)	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
11*** Varer og tjenester	9	15	15	15	16	16	17
12*** Varer og tjenester	3	8	8	8	9	9	9
13*** Tjenester som erstatter kommunal egenp	756	785	805	825	846	867	889
14*** Overføringsutgifter	0	1	0	0	0	0	0
Direkte driftsutgifter	768	809	828	849	870	892	914
Indirekte kostnader (drift og kapital)	20	20	21	22	22	23	23
Gebyrgrunnlag	788	829	849	871	892	915	938
Gebyrinntekter	851	851	944	871	892	915	938
Selvkostresultat	64	21	95	1	0	0	0
Selvkost dekningsgrad i %	108,1 %	102,5 %	111,1 %	100,1 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %
Selvkostfond/fremførbart underskudd (1.000 kr)	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Selvkostfond 01.01	-175	-114	-95	-1	-0	0	0
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	64	21	95	1	0	0	0
-/+ Kalkulert rentekostnad/-inntekt selvkostfond	-3	-1	-1	-0	-0	0	0
Selvkostfond 31.12	-114	-95	-1	-0	0	0	0
Selvkostgrad i %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Bygge- og eierseksjoneringsaker - 2019 til 2025

Gebyrsatser - Bygge- og eierseksjoneringsaker 2019 til 2025

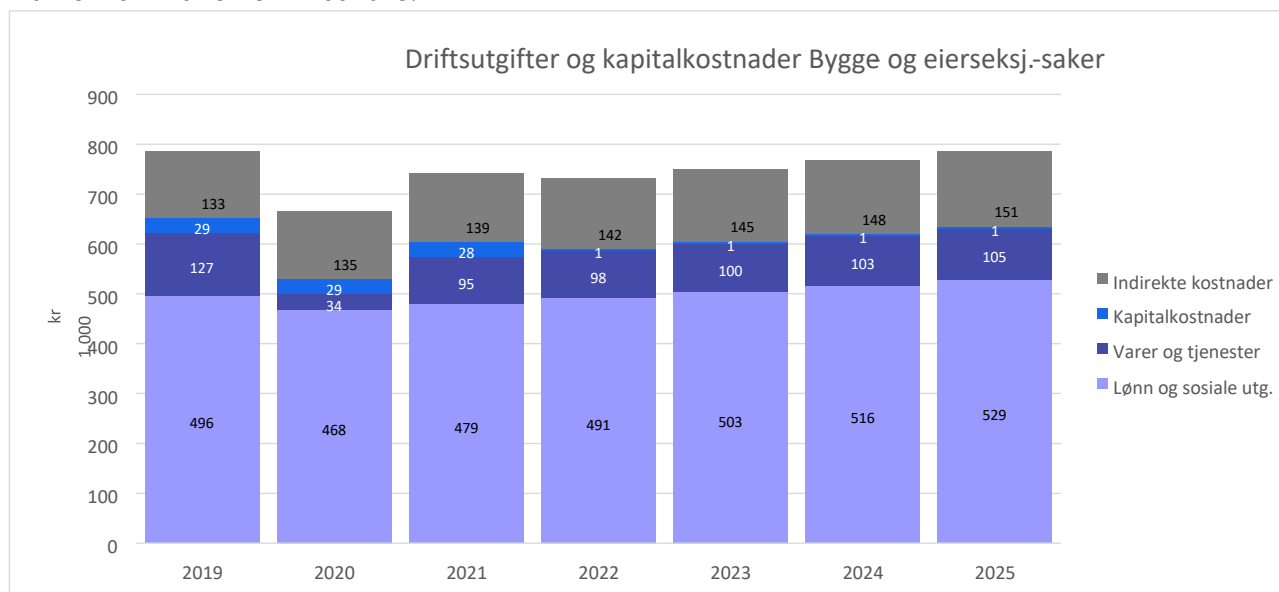
Gebyrinntektene for kommunens myndighetsoppgaver svinger normalt en del, fordi de avhenger av hvor mange og hvilke typer saker kommunen får til behandling hvert år. Dekningsgraden viser hvor mye gebyrene dekker av kommunens kostnader på tjenesteområdet. For årene etter 2020 viser tabellen hvilke inntekter kommunen må ha for å oppnå vedtatt kostnadsdekning.

Driftsinntekter, Bygge- og eierseksjoneringsaker (ekskl. mva.)	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Driftsinntekter	603 327	350 000	804 314	796 257	815 901	835 512	855 201
Endring fra året før		-42,0 %	129,8 %	-1,0 %	2,5 %	2,4 %	2,4 %

Driftsutgifter og kapitalkostnader Bygge- og eierseksj.-saker

Diagrammet nedenfor viser den forventede utviklingen av kostnadene for bygge- og eierseksj.-saker i Marker kommune frem mot 2025.

Fra 2020 til 2021 forventes de totale kostnadene å øke med 12,6 %, hvorav utgifter til varer og tjenester endres mest med 183,9 %. Kapitalkostnadene utgjør 3,5 % av de totale kostnadene og forventes å reduseres med 27 833 kr fra 2021 til 2025. Hovedinntektskilden er art "16200 annet salg av varer og tjenester, gebyrer og lignende utenfor avgiftsområdet" som utgjør 100,0 % av gebyrinntektene.

Selvkostoppstilling Bygge- og eierseksj.-saker

Selvkostregnskap (1.000 kr)	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
10*** Lønn	496	468	479	491	503	516	529
11*** Varer og tjenester	58	32	33	34	35	36	37
12*** Varer og tjenester	11	1	1	1	1	1	1
13*** Tjenester som erstatter kommunal egenp	58	0	61	62	64	66	67
14*** Overføringsutgifter	0	61	63	64	66	68	69
Direkte driftsutgifter	624	562	637	653	669	686	703
Direkte kalkulatoriske rentekostnader	2	1	0	0	0	0	0
Direkte kalkulatoriske avskrivninger	27	28	28	1	1	1	0
Indirekte kostnader (drift og kapital)	133	135	139	142	145	148	151
Øvrige inntekter	-11	0	0	0	0	0	0
Gebyrgrunnlag	774	727	804	796	816	836	855
Gebyrinntekter	593	350	804	796	816	836	855
Selvkostresultat	-181	-377	0	-0	-0	0	0
Selvkost dekningsgrad i %	76,6 %	48,2 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %
Selvkostfond/fremførbart underskudd (1.000 kr)	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Selvkostfond 01.01	-365	0	0	0	0	0	0
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	-181	0	0	0	0	0	0
-/+ Kalkulert rentekostnad/-inntekt selvkostfond	-10	0	0	0	0	0	0
Selvkostfond 31.12	-557	0	0	0	0	0	0
Selvkostgrad i %	100,0 %	48,2 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Kart og oppmåling - 2019 til 2025

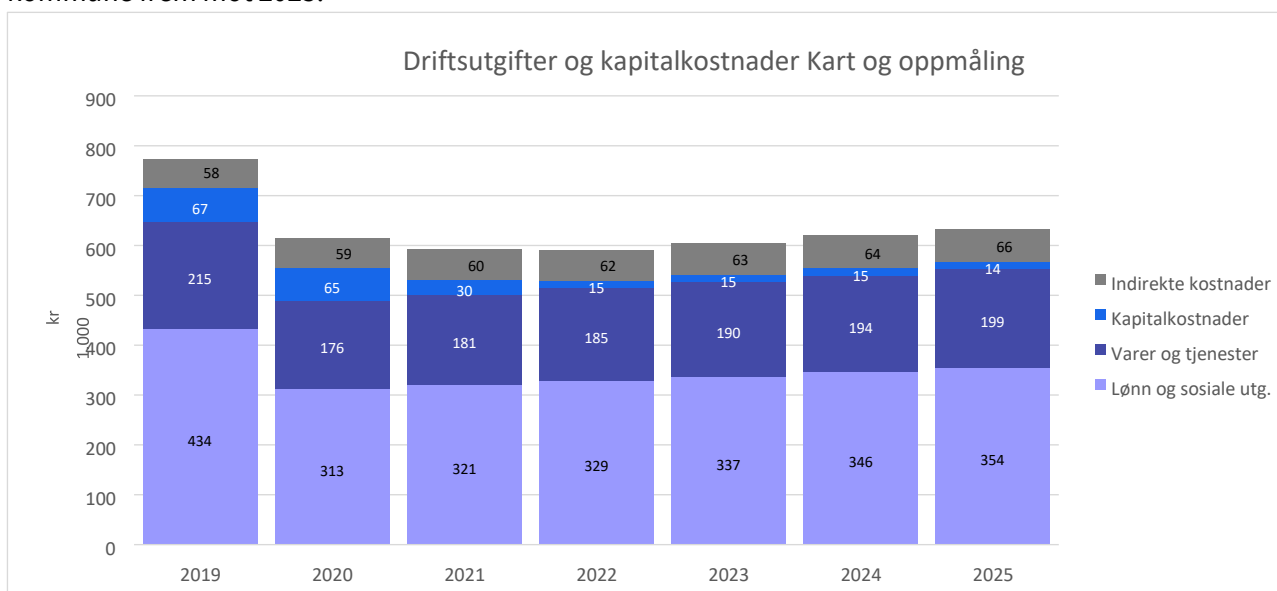
Gebyrsetter - Kart og oppmåling 2019 til 2025

Gebyrinntektene for kommunens myndighetsoppgaver svinger normalt en del, fordi de avhenger av hvor mange og hvilke typer saker kommunen får til behandling hvert år. Dekningsgraden viser hvor mye gebyrene dekker av kommunens kostnader på tjenesteområdet. For årene etter 2020 viser tabellen hvilke inntekter kommunen må ha for å oppnå vedtatt kostnadsdekning.

Driftsinntekter, Kart og oppmåling (ekskl. mva.)	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Driftsinntekter	567 245	442 069	589 875	589 055	603 207	619 213	633 570
Endring fra året før		-22,1 %	33,4 %	-0,1 %	2,4 %	2,7 %	2,3 %

Driftsutgifter og kapitalkostnader Kart og oppmåling

Diagrammet nedenfor viser den forventede utviklingen av kostnadene for kart og oppmåling i Marker kommune frem mot 2025.

Fra 2020 til 2021 forventes de totale kostnadene å reduseres med 4,3 %, hvorav lønnsutgiftene endres mest med 2,5 %. Kapitalkostnadene utgjør 5,0 % av de totale kostnadene og forventes å reduseres med 15 519 kr fra 2021 til 2025. Hovedinntektskilden er art "16200 annet salg av varer og tjenester, gebyrer og lignende utenfor avgiftsområdet" som utgjør 100,0 % av gebyrinntektene.

Selvkostoppstilling Kart og oppmåling

Selvkostregnskap (1.000 kr)	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
10*** Lønn	434	313	321	329	337	346	354
11*** Varer og tjenester	125	78	80	82	84	86	88
12*** Varer og tjenester	44	25	26	27	27	28	29
13*** Tjenester som erstatter kommunal egenp	46	73	75	77	79	81	83
Direkte driftsutgifter	648	489	502	514	527	540	554
Direkte kalkulatoriske rentekostnader	5	2	2	1	1	1	1
Direkte kalkulatoriske avskrivninger	63	63	28	14	14	14	13
Indirekte kostnader (drift og kapital)	58	59	60	62	63	64	66
Øvrige inntekter	-60	-242	-248	-254	-261	-267	-274
Gebyrgrunnlag	713	372	343	336	344	352	360
Gebyrintekter	507	200	342	335	343	352	360
Selvkostresultat	-206	-172	-2	-2	-2	-0	-0
Selvkost dekningsgrad i %	71,1 %	53,8 %	99,5 %	99,5 %	99,5 %	100,0 %	100,0 %

Selvkostfond/fremførbart underskudd (1.000 kr)	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Selvkostfond 01.01	376	176	5	3	2	0	0
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	-206	-172	-2	-2	-2	-0	-0
-/+ Kalkulert rentekostnad/-inntekt selvkostfond	6	1	0	0	0	0	0
Selvkostfond 31.12	176	5	3	2	0	0	0
Selvkostgrad i %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Spredd avløp - 2019 til 2025

Gebyrtsatser - Spredd avløp 2019 til 2025

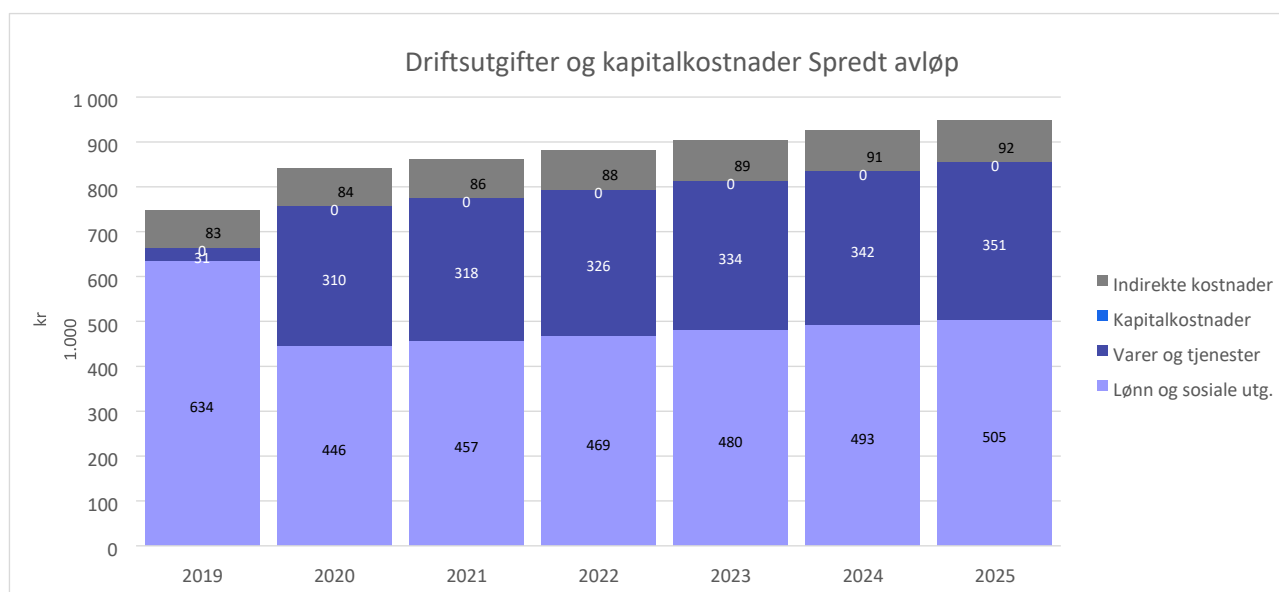
Det foreslås å sette normalgebyret for spredd avløp i 2021 til 1 159 kroner. Normalgebyret som er vist i tabellen nedenfor er 410 Årlig kontrollgebyr avløp. Fra 2020 til 2021 endres årsgebyret med 107,0 %. Gebyret til den enkelte abonnent vil variere med abonnentkategori.

Den foreslåtte gebyrøkningen fra 2020 til 2021 skyldes hovedsakelig at gebyrene på nåværende tidspunkt ikke dekker kostnadene, noe som har medført at tjenesten har opparbeidet et fremførbart underskudd. Gebyrene må derfor settes opp tilstrekkelig til å både dekke de løpende utgiftene på tjenesten samtidig som de dekker en andel av underdekningen fra tidligere år.

Gebyrtsatser, Spredd avløp (ekskl. mva.)	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Normalgebyr (kr/vare)	520	560	1 159	1 193	1 222	1 249	1 278
Endring fra året før		7,7 %	107,0 %	2,9 %	2,4 %	2,2 %	2,3 %

Driftsutgifter og kapitalkostnader Spredd avløp

Diagrammet nedenfor viser den forventede utviklingen av kostnadene for spredd avløp i Marker kommune frem mot 2025.

Fra 2020 til 2021 forventes de totale kostnadene å øke med 2,5 %, hvorav lønnsutgiftene endres mest med 2,5 %. Hovedinntektskilden er art "16400 avgiftspliktige gebyrer" som utgjør 100,0 % av gebyrinntektene.

Selvstoppstilling Spredt avløp

Selvkostregnskap (1.000 kr)	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
10*** Lønn	634	446	457	469	480	493	505
11*** Varer og tjenester	24	15	15	16	16	17	17
12*** Varer og tjenester	7	95	97	100	102	105	107
13*** Tjenester som erstatter kommunal egenp	0	200	205	210	215	221	226
15*** Finansutgifter mv. ekskl. 155 og 159	0	0	0	0	0	0	0
Direkte driftsutgifter	665	756	775	794	814	835	856
Indirekte kostnader (drift og kapital)	83	84	86	88	89	91	92
Øvrige inntekter	-195	-84	-86	-88	-90	-92	-94
Gebyrgrunnlag	553	757	776	794	814	833	853
Gebyrinntekter	375	405	842	866	887	907	928
Selvkostresultat	-178	-352	66	72	73	74	75
Selvkost dekningsgrad i %	67,8 %	53,5 %	108,5 %	109,1 %	109,0 %	108,9 %	108,7 %
Selvkostfond/fremførbart underskudd (1.000 kr)	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Selvkostfond 01.01	183	8	-347	-285	-217	-147	-75
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	-178	-352	66	72	73	74	75
-/+ Kalkulert rentekostnad/-inntekt selvkostfond	2	-2	-4	-4	-3	-2	-1
Selvkostfond 31.12	8	-347	-285	-217	-147	-75	-1
Selvkostgrad i %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

8. Kommunale avgifter/gebyrer

Det vises til noten ovenfor knyttet våre selvkostområder. På grunn av store gjennomførte investeringer og enda større planlagte, må gebyrene knyttet til vann og avløp økes vesentlig. Dette er ikke spesielt for Marker kommune, da mange av landets kommuner står overfor store investeringer på området. Rådmannen anbefaler at vi det vedtak gebyrer i tråd med anbefalingen knyttet til vann, avløp, slam, spredt avløp og feiing. Dette gjør at vi ligger høyt i samlet gebyr sammenliknet med mange kommuner.

For renovasjon, hvor all oppfølging av tjenesten ivaretas av IØR, blir gebyret satt i tråd med deres anbefalinger. Øvrige avgifter, gebyrer og priser endres moderat.

Vann	2020	2021
Vann, abonnementsgebyr	1.190	1.190
Vann, abonnementsgebyr, 4 eller flere boenheter	887,50	900
Vann, pr. m ³	19,37	30,00
Tilknytningsgebyr		
Enebolig, selveid leilighet, annen selvstendig boligenhet og hytter der det betales andel av grunnlagsinvesteringer for vann og kloakkanlegg	5.000	5.000
Tilsvarende boliger og hytter i øvrige områder	15.000	15.000
Tilknytningsavgift for industri og annen bebyggelse (pr m ² brutto gulvflate)	37,50	37,50
Avløp	2020	2021
Avløp, abonnementsgebyr	1.700	2.000
Avløp abonnementsgebyr 4 eller flere boenheter	1.250	1.500
Avløp, pr. m ³	42,00	63,00
Tilknytningsgebyr		
Enebolig, selveid leilighet, annen selvstendig boligenhet og hytter der det betales andel av grunnlagsinvesteringer for vann og kloakkanlegg	5.000	5.000
Tilsvarende boliger og hytter i øvrige områder	15.000	15.000
Tilknytningsavgift for industri og annen bebyggelse (pr m ² brutto gulvflate)	37,50	37,50

Slamtømming (tømming og behandling)	2020	2021
Slamavskiller 1-4 m ³ m/wc tilknyttet	2.400	2.400
Slamavskiller 1-4 m ³ u/wc tilknyttet	2.400	2.400
Slamavskiller per m ³ utover 4 m ³	400	400
Tett tank 1-3 m ³	2.400	2.400
Tett tank 4-6 m ³	2.900	2.900
Tett tank per m ³ utover 6 m ³	400	400
Større slamavskillere fra fellesanlegg, pr m ³	500	500
Minirensanlegg, 1-4 m ³	2.400	2.400
Minirensanlegg, 5-7 m ³	2.900	2.900
Minirensanlegg per m ³ utover 7 m ³	400	400
Tilknytning til trykkavløpsanlegg	1,2 G	1,2 G
Årlig tilsyns- og kontrollgebyr – spredt avløp	700	1.200

Renovasjon	2020	2021
Pr. boenhet	3.065	2.800
Enebolig m/240L rest	3.562	
Enebolig m/hybel 140L	2.562	
2 ab. som deler 140L	2.562	
2 ab. som deler 240L	2.812	
4 ab. som deler 360L	2.687	
6 ab. som deler 660L	2.646	
20 ab. på fellesløsning (nedgravd/ bunntømt)	2.687	
Pr fritidsbolig	1.500	1.400

Feie- og tilsynsgebyr	2020	2021
Pr pipeløp	500	550
Pr fritidsbolig med pipe	500	550
Pr gassanlegg	250	550

Avgift/gebyr – ikke mva på disse gebyrene	2020	2021
Byggesak	2020	2021
Søknad og tillatelse Pbl § 20-3		
For behandling av søknader/tilsyn pr. ny boligenhet	15.300	15.500
pr. ny hytte	8.150	8.200
pr boenhet over 4 boenheter	6.100	6.200
For søknadspliktige tilbygg på hytter betales 31,- kr/m ² , min 6.100		
Søknad og tillatelse Pbl § 20-3		
Tiltak uten krav om ansvarlig foretak		
Arealer er definert som bruksareal (BRA), jf NS 3940.		
For behandling av søknader uten ansvarsrett, og mindre byggearbeider	4.100	4.200
driftsbygninger i landbruket >1.000 kvm	6.100	6.200
Større bygg og spesielle bygg, nybygg og tilbygg		
Søknadspliktige tiltak etter Plan- og bygningslovens § 20-3 og § 20-4 b. Arealer er definert som bruksareal (BRA), jf NS 3940.		
For behandling av søknader/tilsyn betales kr 31 pr m ² Minimumsgebyr kr 6.100	6.100	6.200
For behandling av søknader/tilsyn med arbeider som ikke kan måles etter grunnflate, f.eks forstøtningsmur, innhegning, skilt eller bruksendring er gebyret for hvert tilfelle	4.100	4.200
Delegert behandling av dispensasjonssøknad	6.100	6.200
Politisk behandling av dispensasjonssøknad	9.200	9.200
Dispensasjoner og søknader som krever oversendelse til andre myndigheter for høring	7.100	7.200
Dersom arbeid igangsettes før godkjenning, ramme-tillatelse eller igangsettingstillatelse er gitt, kan det ilegges et tilleggsgebyr på 100 % av fullt behandlingsgebyr og minimum Overtredelsesgebyr ilegges i henhold til PBL.	Avregnes	Avregnes
For behandling av søknad om seksjonering av eiendom betales 3 ganger rettsgebyr uten befaring, og 5 ganger rettsgebyr med befaring (rettsgebyret er pt kr 860,-).		

Delingstillatelse etter plan og bygningsloven	4.100	4.200
Søknad om tillatelse til rivning for bygg uten behov for høring	2.050	2.100
Søknad om tillatelse til rivning av bygg der vernemyndigheter må uttale seg	4.100	4.100
Søknad om ansvarsrett i tiltaksklasse 1, der foretak ikke kan erklære	1.050	1.100
Midlertidig brukstillatelse	4.100	4.200

Reguleringsplan

2020

2021

Regulativet gjelder for alle detaljreguleringer. Regulativet gjelder for nye reguleringsplaner og for utfylling og endring av vedtatte reguleringsplaner. Gebyr skal være innbetalt før saken legges frem til 1. gangs behandling, eller rådmannen fatter vedtak på delegasjon. Gebyret belastes forslagsstiller, uavhengig av antall hjemmelshavere innenfor planområdet. Det skal betales 50 % av fullt gebyr dersom forslagsstiller trekker innlevert reguleringsforslag før 1. gangs behandling i kommunen. Det samme gjelder når en sak må anses uaktuell som følge av manglende oppfølging av saken fra forslagsstiller.

FRITAK FOR GEBYR

Følgende forslag til reguleringsformål er fritatt for gebyr etter arealberegning:

- Landbruks- natur og friluftsområder hvor bygnings- eller anleggstiltak ikke tillates
- Grønnstruktur hvor bygnings- eller anleggstiltak ikke tillates.
- Natur- og friluftsområder i sjø og vassdrag hvor bygnings- eller anleggstiltak ikke tillates.

Private forslag til reguleringsplan (inkludert direkte kostnader) < 5.000 kvm	52.000	52.000
Tillegg pr påbegynte 5.000 kvm	6.100	6.100
For mindre reguleringsendringer betales	11.000	11.000
Private forslag til reguleringsplan som avbrytes etter varsling	11.000	11.000

Gebyrer for andre arbeider som ikke kan beregnes etter foranstående satser beregnes etter anvendt tid, pris pr time

2-4 KONSEKVENsutredninger For planer som utløser krav om konsekvensutredning, jf pbl § 4-2, skal det betales et tilleggsgebyr som tilsvarer 20 % av satsene for selve reguleringsplanen, jf § 2-3.

2-7 ANDRE UTREDNINGER OG TILLEGGSgebyr Kommunen kan kreve tilleggsgebyr etter medgått tid, jfr §1-5, dersom forslagsstiller fremmer endringsforslag underveis

Utslipp	2021	2021
Søknad om utslippstillatelse	5.100	5.200
Søknad om utslippstillatelse for fellesanlegg, > 4 boenheter	8.150	8.200
Søknad om utslippstillatelse for anlegg større enn 50 pe, kap.13.	15.300	15.500

Oppmåling	2021	2021
Oppretting av matrikkelenhet, arealer < 1.000 m ²	11.200	11.500
Oppretting av matrikkelenhet, arealer 1.001 - 3.000 m ²	22.400	22.500
Oppretting av matrikkelenhet, arealer 3.001 - 5.000 m ²	25.000	25.000
- pr påbegynt daa for arealer 5.000 – 20.000 m ²	1.800	1.800
- pr påbegynt daa for arealer 20.000 – 100.000 m ²	775	775
- pr påbegynt daa for arealer > 100.000 m ²	560	560

Ved samtidig oppmåling av flere tilgrensede tomter som er rekvirert av samme rekvirent, gis følgende reduksjoner i gebyr pr. sak:

6 -10 saker; 10% reduksjon

11-25 saker; 15% reduksjon

> 25 saker; 20% reduksjon

Gebyr for utført arbeid når saken blir trukket før den er fullført, må avvises eller ikke lar seg matrikkelføre på grunn av endrede hjemmelsforhold, settes til 1/3 av gebyrsatsene

Oppmåling/retting av uteareal pr eierseksjon,

< 50 m ²	6.100	6.200
51 – 250 m ²	8.150	8.200
251 – 2.000 m ²	10.200	10.200
> 2.000 m ² pr påbegynt daa	950	950

Oppretting av anleggseiendom,

< 2.000 m ³	22.500	23.000
2.001 – 20.000 m ³	2.600	2.700
> 20.001 m ³ pr påbegynt m ³	1.600	1.700

Registrering av eksisterende jordsameie etter medgått tid, pris pr time

1.100 1.100

Oppretting av matrikkelenhet uten fullført oppmålingsforretning (i tillegg til oppmålingsforretning)

4.100 4.200

10-1-5. INNLØSNING AV FESTEGRUNN For festegrunn som skal innløses til grunneiendom, skal det gjennomføres en oppmålingsforretning. For festegrunner som har målebrev med koordinatbestemte grensehjørner i EUREF89 eller NGO 1948 eller som kan konverteres til EUREF89 gjennom noe beregning, kan oppmålingsforretningen gjennomføres uten ny merking og måling. Gebyret for dette settes til kr 6 650

Festegrunner som ikke oppfyller kravet om tidligere oppmåling, gjennomføres med full oppmålingsforretning og med gebyr etter § 10.1.1

Grensejustering grunneiendom, etter fastsatte bestemmelser

< 250 m ²	8.150	8.200
251 – 500 m ²	12.200	12.500

Grensejustering anleggseiendom, etter fastsatte bestemmelser

< 250 m ³	12.200	12.500
251 – 1.000 m ³	14.200	14.500

Arealoverføring grunneiendom

< 250 m ²	14.200	14.500
251 – 500 m ²	17.500	17.500
pr overskytende påbegynt 500 ²	3.500	3.500

Arealoverføring anleggseiendom

< 250 m ³	15.300	15.500
251 – 1.000 m ³	18.300	18.500
>1.000 m ³ pr påbegynt 500 ³	1.000	1.000

Klarlegging av eksisterende grense, der grensen tidligere er koordinatbestemt:

inntil 2 punkter for påfølgende punkter, gebyr pr punkt	5.100 775	5.200 775

Klarlegging av eksisterende grense, der grensen tidligere ikke er koordinatbestemt

inntil 2 punkter for påfølgende punkter, gebyr pr punkt	8.150 1.500	8.200 1.500
Gebyr for klarlegging av rettigheter etter medgått tid. Pris pr time	1.000	1.000

Utstedelse av matrikkelbrev

inntil 10 sider	200	250
over 10 sider	350	350

Andre gebyrer	2020	2021
Gebyr for kopi av målebrev/skylddelinger	200	250
Utskrift av situasjonskart, A4	0	0
Utskrift av situasjonskart, A3	125	150
Utskrift av situasjonskart, A2	225	250
Utskrift av situasjonskart, A1	350	350
Utskrift av situasjonskart, A0	450	450
Salg av digitale kart	Beregnes	Beregnes
Kart- og delingsforretninger over større sammenhengende parseller/eiendommer til landbruks-, fritids- og andre allmenntilgjengelige formål, beregnes anvendt tid, pris pr time	1.100	1.100
Gebyr når oppmålingsmyndigheten og annen instans foretar arbeidsfordelingen		
- for oppmålingsmyndighetens klargjøring og registrering	50 % gebyr	50 % gebyr
- for innkalling og avholdelse av forretning	20 % gebyr	20 % gebyr
- for merking og merkemateriell	10 % gebyr	10 % gebyr
- for måling, beregning og uttegning	30 % gebyr	30 % gebyr
Gebyrer for andre arbeider som ikke kan beregnes etter foranstående satser beregnes etter anvendt tid, pris pr time	1.100	1.100

Utgifter til merkemateriell er inkludert i gebyrene.

Tinglysningsgebyr kommer i tillegg.

Hvis gebyr anses å bli åpenbart urimelig i forhold til det arbeid og de kostnader kommunen har hatt med saken, eller anses åpenbart urimelig av andre grunner, kan rådmannen fastsette passende gebyr.

Megleropplysninger

Meglerpakke	1.300	1.500
Eiendomsinformasjon	100	100
Bygningsdata fra Matrikkelen	60	100
Grunnkart	450	500
Ledningskart VA	125	150
Målebrev	125	150
Midlertidig brukstillatelse og ferdigattest	125	155
Pipe eller ildsted	210	250
Arealplan m/bestemmelser	350	350
Ortofoto	55	100
Tilknytning til offentlig vann og avløp	255	250
Kommunale avgifter og legalpant		

Saker etter jord- og konsesjonsloven

	2020	2021
- deling	2.000	2.000
- konsesjon	5.000	5.000

Gravesøknader

	2020	2021
Saksbehandlingsgebyr	1.400	1.500

Priser for fast eiendom

Sletta Industriområde	kr 250 pr kvm
Tilleggsareal i eller utenfor regulert område i sentrum	kr 100 pr kvm
Krogstadfeltet, refusjon for vann, avløp, vei og gateløp	kr 125.000 pr tomt
Krogstadfeltet, tomteareal	kr 34 pr kvm
Lhammeren, tomt inkl refusjon	kr 45.000 pr tomt

Fellingstillatelse elg, pr felt dyr

Voksen elg	562,00
Kalv elg	331,00
Voksen hjort	430,00
Kalv hjort	261,00

Marker Rådhus

Rom	Antall personer	Utstyr	Pris u/4t	Pris o/4t
Møterom 1	16	Tavle/lerret	300,00	600,00
Møterom 2	12		300,00	600,00
Formannskapssal	12	Projektor/tavle/lerret	300,00	600,00
Kommunestyresal	70	Lerret/projektor	600,00	1.200,00
Spiserom	20	Tavle, TV, kjøkken	300,00	600,00
Kjøkken	ca 400 pers	Dekketøy	1.750,00	1.750,00
Samfunnssal 1			1.500,00	2.000,00
Samfunnssal 2			1.000,00	1.550,00
Samfunnssal 1 og 2				
Inkl. scene – helg	400		3.000,00	6.000,00
Samfunnssal 1 og 2				
Inkl. scene – ukedag	400		2.500,00	3.000,00
Scene			350,00	620,00

For private arrangement på kveldstid i rådhuset som krever tilstedeværelse av vaktmester faktureres en sats per time á 450,- i tillegg til fastpris.

Marker Skole

Rom	Pris u/6t	Pris o/6t
Festsalen barneskolen	720,00	1.440,00
Kjøkken	205,00	410,00
Gymsal ungd.skolen	820,00	1.640,00
Kjelleren ungd.skolen	720,00	1.440,00
Klasserom inntil kl 21	310,00	
Klasserom etter kl 21	615,00	
Sløydsal inntil kl 21	310,00	
Sløydsal etter kl 21	615,00	
Håndarbeidssal innt kl 21	310,00	
Håndarbeidssal etter kl 21	615,00	

Gymsal Marker Ungdomsskole

Helgeutleie av ungdomsskole, Marker skole, kr 50 pr person pr natt. I utleietiden regnes også nødvendig tid for klargjøring og rydding i lokalene.

Gymsalen Marker skole leies ut til lag/foreninger/privatpersoner for kr 150 pr time. Det er da kun adgang til gymsal og leietager må rydde, svabre, slukke og låse selv.

Markerhallen

Rom	Pris
Hallen pr helg	15.000,00
Møterom 1 etg.	225,00
Møterom 2 etg	450,00

Tunet

Rom	Pris
1 møterom med kjøkkenkrok 40m ²	500,00

Leiepriser for kommunale boliger og eiendommer (ikke mva-belagt)

Leiepriser for kommunale eiendommer, boliger, borettsleiligheter og omsorgsboliger/ trygdeboliger, økes i henhold til konsumprisindeks, jmf Husleieloven.

Hjemmehjelp

Inntektsgruppe	Betalingsatser
Inntil 2G	Nasjonal sats
2-4 G	kr 305,00 pr time
Over 4 G	kr 330,00 pr time

G= Grunnbeløp i folketrygden, i 2020 kr 99 858

Trygghetsalarmer (ikke mva-belagt)

Engangsvgift montering	kr 400,00
Pris pr måned	kr 260,00

Dagsenter (ikke mva belagt)

Dagopphold med mat	kr 160,00
Dagopphold med mat og transport	kr 200,00

Matsservering til brukere med enkeltvedtak

Middag	kr 65,00
Lapskaus	kr 45,00
Grøt	kr 40,00
Dessert	kr 25,00
Spesialkost	kr 80,00

Korttid/rehab (ikke mva belagt)

Pr døgn	Nasjonal sats

Betalingssatser for Trollhaugen barnehage (ikke mva-belagt)

Plasstørrelse	Foreldrebetaling	Kost
100 %	3.230	300
90 %	3.052	284
80 %	2.713	252
70 %	2.374	221
60 %	2.035	189
50 %	1.696	158
40 %	1.357	126

Maksprisen er satt til kr. 3.230,- per måned fra 01. januar 2021. Alle barn som bor i husholdninger med samlet årsinntekt under 592.167 ha rett til redusert foreldrebetaling.

For opphold betales til en hver tid gjeldende nasjonale satser. Søskenmoderasjon for 2 barn 30 % og barn 3 er 50 %. Søskenmoderasjon gjelder også når en har barn i flere barnehager i kommunen.

Marker kommune har 5 % påslag i administrasjonsutgifter på plasser under makspris og kost.

Betalingssatser for skolefritidsordningen ved Marker skole (ikke mva-belagt)

Plasstørrelse	Pris uten mat	Mat
Over 20 timer	2.264	204
15-20 timer	1.905	180
Under 15 timer	1.548	139

Betalingssatser for Kulturskole og UKH (ikke mva-belagt)

Årlig avgift individuell opplæring kulturskole	3.200
Årlig avgift i gruppe opplæring kulturskole	2.700
Medlemskap UKH	600

Erstatningskrav for tapt materiale lånt på Marker bibliotek

Bøker/Lydbøker for voksne:	500
Bøker/Lydbøker for barn:	350
Tidsskrifter: 150,-	150
Filmer: 250	250

9. Bevilgningsoversikt

9.1 Drift

Anskaffelse og anvendelse av midler	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Driftsinntekter						
Rammetilskudd	122 834 580	132 663 000	127 191 000	127 210 000	127 216 000	127 220 000
Inntekts- og formuesskatt	92 260 258	85 000 000	90 083 000	90 083 000	90 083 000	90 083 000
Eiendomsskatt	12 488 665	13 000 000	14 500 000	14 500 000	14 500 000	14 500 000
Andre skatteinntekter	49 200	0	0	0	0	0
Andre overføringer og tilskudd fra staten	7 746 962	5 670 000	5 032 000	4 570 000	4 300 000	4 200 000
Overføringer og tilskudd fra andre	43 362 887	33 016 310	28 544 506	28 509 052	28 510 052	28 509 052
Brukerbetalinger	10 618 239	10 655 318	11 456 361	11 531 112	11 531 112	11 531 112
Salgs- og leieinntekter	21 709 497	20 369 249	24 661 027	25 226 556	25 774 917	27 055 198
Sum driftsinntekter	311 070 288	300 373 877	301 467 894	301 629 720	301 915 081	303 098 362
Driftsutgifter						
Lønnsutgifter	144 980 865	137 499 330	140 441 991	139 803 648	136 459 262	135 081 050
Sosiale utgifter	40 039 659	44 689 435	45 201 014	45 872 075	44 813 480	44 385 809
Kjøp av varer og tjenester	86 421 144	80 735 946	78 454 596	77 629 370	73 743 088	73 848 547
Overføringer og tilskudd til andre	16 841 452	16 435 591	16 019 216	15 838 998	14 624 998	14 123 998
Avskrivninger	10 312 612	10 466 335	10 859 050	10 125 141	9 874 069	9 244 573
Sum driftsutgifter	298 595 732	289 826 637	290 975 867	289 269 232	279 514 897	276 683 977
Brutto driftsresultat	12 474 555	10 547 240	10 492 028	12 360 489	22 400 185	26 414 385
Finansinntekter						
Renteinntekter	1 833 008	1 323 397	1 301 400	1 301 400	1 301 400	1 301 400
Utbytter	1 948 076	200 000	0	0	0	0
Gvinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0	0	0
Renteutgifter	4 820 150	6 276 232	5 799 321	5 592 750	9 847 275	11 208 525
Avdrag på lån	8 526 989	9 100 000	10 829 321	10 537 500	18 416 250	20 478 750
Netto finansutgifter	-9 566 055	-13 852 835	-15 327 242	-14 828 850	-26 962 125	-30 385 875
Motpost avskrivninger	10 312 612	10 466 335	10 846 921	10 113 012	9 861 940	9 232 446
Netto driftsresultat	13 221 112	7 160 740	6 011 707	7 644 651	5 300 000	5 260 956
Disp. eller dekning av netto driftsresultat:						
Overføring til investering	0	0	0	0	0	0
Netto avs. til eller bruk av bundne driftsfond	-1 991 633	1 531 688	-600 000	0	0	0
Netto avs. til eller bruk av disposisjonsfond	-8 374 548	-7 163 000	-3 800 000	-3 700 000	-700 000	-700 000
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0
Sum disp. eller dekning av netto driftsresultat	-10 366 181	-5 631 312	-4 400 000	-3 700 000	-700 000	-700 000
Fremført til inndeckn. i senere år (merforbruk)	0	0	0	0	0	0
Anskaffelse og anvendelse av midler						
Anskaffelse av midler						
Inntekter driftsdel (kontoklasse 1)	310 938 788	300 176 356	301 307 894	301 469 720	301 755 081	302 938 362
Inntekter investeringsdel (kontoklasse 0)	11 518 530	5 692 053	2 500 000	2 125 000	77 037 500	1 875 000
Innbetalinger ved eksterne finanstransaksjoner	43 084 453	31 720 918	23 461 400	16 961 400	316 611 400	83 961 400
Sum anskaffelse av midler	365 541 770	337 589 327	327 269 294	320 556 120	695 403 981	388 774 762
Anvendelse av midler						
Utgifter driftsdel (kontoklasse 1)	287 059 646	278 909 730	279 916 817	278 944 091	269 440 828	267 239 404
Utgifter investeringsdel (kontoklasse 0)	41 239 929	35 692 053	24 500 000	17 625 000	392 187 500	84 375 000
Utbetaling ved eksterne finanstransaksjoner	16 437 523	15 706 232	16 828 642	16 330 250	28 463 525	31 887 275
Sum anvendelse av midler	344 737 097	330 308 015	321 245 458	312 899 341	690 091 853	383 501 679
Anskaffelse - anvendelse av midler	20 804 673	7 281 312	6 023 836	7 656 780	5 312 129	5 273 083
Endring i ubrukte lånemidler	32 148 973	0	0	0	0	0

Bevilgningsoversikt - drift (budsjett)	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Rammetilskudd	122 834 580	132 663 000	127 191 000	127 210 000	127 216 000	127 220 000
Inntekts- og formueskatt	92 260 258	85 000 000	90 083 000	90 083 000	90 083 000	90 083 000
Eiendomsskatt	12 488 665	13 000 000	14 500 000	14 500 000	14 500 000	14 500 000
Andre generelle driftsinntekter	7 796 162	5 670 000	5 032 000	4 570 000	4 300 000	4 200 000
Sum generelle driftsinntekter	235 379 665	236 333 000	236 806 000	236 363 000	236 099 000	236 003 000
Sum bevilgninger drift, netto	0	0	0	0	0	0
Avskrivninger	10 312 612	10 466 335	10 859 050	10 125 141	9 874 069	9 244 573
Sum netto driftsutgifter	10 312 612	10 466 335	10 859 050	10 125 141	9 874 069	9 244 573
Brutto driftsresultat	225 067 053	225 866 665	225 946 950	226 237 859	226 224 931	226 758 427
Renteinntekter	1 833 008	1 323 397	1 301 400	1 301 400	1 301 400	1 301 400
Utbytter	1 948 076	200 000	0	0	0	0
Gevinst og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0	0	0
Renteutgifter	4 820 150	6 276 232	5 799 321	5 592 750	9 847 275	11 208 525
Avdrag på lån	8 526 989	9 100 000	10 829 321	10 537 500	18 416 250	20 478 750
Netto finansutgifter	-9 566 055	-13 852 835	-15 327 242	-14 828 850	-26 962 125	-30 385 875
Motpost avskrivninger	10 312 612	10 466 335	10 846 921	10 113 012	9 861 940	9 232 446
Netto driftsresultat	225 813 609	222 480 165	221 466 630	221 522 021	209 124 746	205 604 998
Disp. eller dekning av netto driftsresultat						
Overføring til investering	0	0	0	0	0	0
Netto avs. til eller bruk av bundne driftsfond	-1 991 633	1 531 688	-600 000	0	0	0
Netto avs. til eller bruk av disposisjonsfond	-8 374 548	-7 163 000	-3 800 000	-3 700 000	-700 000	-700 000
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0
Sum disp. eller dekning av netto driftsresultat	-10 366 181	-5 631 312	-4 400 000	-3 700 000	-700 000	-700 000
Fremført til inndeckn. i senere år (merforbruk)	0	0	0	0	0	0

9.2 Investering

Bevilgningsoversikt - invest. (budsjett)	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Investeringer i varige driftsmidler	40 960 341	35 167 053	24 500 000	16 625 000	391 537 500	84 375 000
Tilskudd til andres investeringer	279 588	525 000	0	1 000 000	650 000	0
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	775 269	0	0	0	0	0
Utlån av egne midler	973 143	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	1 101 554	0	0	0	0	0
Sum investeringsutgifter	44 089 895	35 692 053	24 500 000	17 625 000	392 187 500	84 375 000
Kompensasjon for merverdiavgift	6 986 350	5 692 053	2 500 000	2 125 000	77 037 500	1 875 000
Tilskudd fra andre	3 303 550	0	0	0	0	0
Salg av varige driftsmidler	1 169 755	0	0	0	0	0
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	0	0	0
Utdeling fra selskaper	26 146	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	1 819 697	0	0	0	0	0
Bruk av lån	37 326 027	30 000 000	22 000 000	15 500 000	315 150 000	82 500 000
Sum investeringsinntekter	50 631 524	35 692 053	24 500 000	17 625 000	392 187 500	84 375 000
Videreutlån	0	0	0	0	0	0
Bruk av lån til videreutlån	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån til videreutlån	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på videreutlån	0	0	0	0	0	0
Netto utgifter videreutlån	0	0	0	0	0	0
Overføring fra drift	0	0	0	0	0	0
Netto avs. til eller bruk av bundne inv.fond	-3 343 107	0	0	0	0	0
Netto avs. til eller bruk av ubundet inv.fond	772 269	0	0	0	0	0
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetn.	-2 570 838	0	0	0	0	0
Fremført til inndekn. i senere år(udekket bel)	0	0	0	0	0	0

10. Formannskapetets innstilling

FS- 20/063 Vedtak:

1. Rådmannens forslag til driftsbudsjett pr rammeområde for 2021 med netto driftsrammer på kr 214 704 000 vedtas
2. Rådmannens forslag til investeringsbudsjett for 2021 på kr 22 000 000 vedtas
3. Rådmannens forslag til økonomiplan for årene 2022-2024 vedtas.
4. Endringer i egenbetalinger og kommunale gebyrer med videre slik det fremkommer av punkt 8 i budsjettdokumentet, sidene 66-78 vedtas
5. Salg av kommunal kompetanse kr 1 100 pr time vedtas

6. For eiendomsskatteåret 2021 skal det skrives ut eiendomsskatt i hele kommunen, jf. Eigedomsskattelova (esktl.) § 3 første ledd bokstav a, jf. § 2.

For eiendomsskatteåret 2021 skal det skrives ut eiendomsskatt på et «særskilt fastsett grunnlag» i henhold til overgangsregelen til Eigedomsskattelova §§ 3 og 4 første ledd.

Det særskilte grunnlaget skal i 2021 være 4/7 av differansen mellom eiendomsskattegrunnlaget i 2018 og 2019 som er forårsaket av nye verdsettelsesregler og at produksjonsutstyr- og installasjoner ikke skal regnes med i grunnlaget for verk og bruk som fra og med 2019 blir ansett som næringseiendom.

For eiendomsskatteåret 2021 skal det videre skrives ut eiendomsskatt på bygninger og grunnareal så langt disse var omfattet av eiendomsskattegrunnlaget for verk og bruk i 2018. Jf. Overgangsregelen til Eigedomsskattelova §§ 3 og 4 andre ledd.

Den alminnelige eiendomsskattesatsen for skatteåret 2021 er 7 promille, jf. Eigedomsskattelova § 11 første ledd. Differensiert skattesats for eiendommer med sjølvstendige bustaddelar for skatteåret er 4 promille. Den samme satsen skal også legges til grunn for boliger og fritidsboliger. For eiendomsskatteåret 2021 skal bygninger som har historisk verdi fritas for eiendomsskatt, jf. Eigedomsskattelova § 7 bokstav b etter søknad. Eiendommer i områder som er regulert til forretnings- og næringsformål fritas for eiendomsskatt, jf. Eigedomsskattelova § 7 bokstav d. Nyoppførte bygninger som helt eller delvis brukes som bolig fritas etter Eigedomsskattelova § 7 bokstav c i inntil 3 år etter utstedt midlertidig brukstillatelse/ferdigattest.

Eiendomsskatt for 2021 skal betales i fire terminer, jf esktl. § 25 første ledd. Det kan hvis ønskelig fra eier/hjemmelshaver betales i 12 terminer og i 1 termin.

7. Låneopptak til investering i 2021 på kr 22 000 000 vedtas. (Se oversikt over hvilke investeringer i budsjettdokumentet)
8. Rådmann gis fullmakt til å oppta kassekreditt på inntil kr 30 000 000.

9. Rådmann får fullmakt til å tilpasse alle obligatoriske budsjettskjemaer i samsvar med kommunestyrets endelige budsjettvedtak
10. Avgift til vaktmester for private arrangement på rådhuset. Vaktmesteravgiften på 450,- timen for private arrangement på rådhuset strykes (jfr. s. 87 i budsjettet)

11. Innstrammingstiltak (jfr. s. 28 i budsjettet)

De 9 tiltakene som rådmannen foreslår som innstrammingstiltak, med oppstart 1.1.21, følges opp av formannskapet i hver kvartalsrapport som legges frem i budsjettåret 2021.

12. Fiberutbygging

Det lages en sak til formannskapet, som omhandler status og plan for fiberutbygging.

Saken skal behandles i formannskapsmøte innen 01. mars 2021

